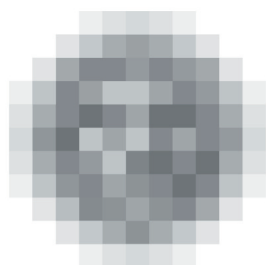

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2015

**úřad pro ochranu
osobních údajů**
the office for personal
data protection

Úvodní slovo předsedkyně Úřadu

Dámy a pánové,

předkládám Vám výroční zprávu Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2015. Předsedkyní Úřadu jsem byla Senátem Parlamentu zvolena a prezidentem republiky následně jmenována k 1. září 2015. Směřování a činnost Úřadu jsem tak mohla ovlivnit pouze v necelé polovině loňského roku. Nicméně zpráva, tak jak zákon požaduje, zahrnuje logicky i období před mým příchodem. Protože jde o moji první zprávu, nabízí se zároveň možnost zamyslet se nad základními otázkami smyslu, významu a místa ve společnosti, kterou by Úřad pro ochranu osobních údajů měl do budoucna zastávat.

Úřad pro ochranu osobních údajů je zřízen k tomu, aby chránil soukromí při zpracování osobních údajů, tedy informací týkajících se konkrétních lidí. Definovat pojem soukromí není jednoduché a všeobecně přijímaná definice snad ani neexistuje. Podle mého názoru lze říci, že soukromí je v dnešní době a v naší kulturní oblasti nutno pojímat jako součást osobní sféry každého člověka, která zahrnuje jak informace o jeho identitě, životě, místě a postavení ve společnosti, tak i projevy osobnosti jedinečné lidské bytosti včetně jejího myšlenkového a názorového prostoru a interakcí s ostatními. Bez soukromí, bez možnosti být alespoň někdy a někde sám a rozhodovat o tom, co o sobě ostatním řeknu a co si již nechám pro sebe, nemůže být člověk svobodným. A bez svobodných a zároveň za svůj život a své skutky odpovědných lidí nemůže existovat ani svobodná a spravedlivá společnost.

Nemyslím si, že je to pouze Úřad pro ochranu osobních údajů, který může lidské soukromí a tím i svobodu a důstojnost jednotlivce zajistit. O ochranu svých práv musí dbát na prvním místě každý z nás. Nezasupitelná je rovněž úloha moci soudní. Úřad pro ochranu osobních údajů proto, aby plnil svoji roli, musí být důsledný, přesvědčivý a srozumitelný jak při kontrole nebo řízení o porušení zákona, tak i při formulování a prosazování připomínek k návrhům nových právních předpisů. Stejně tak je důležitá jeho role jako konzultačního orgánu pro odbornou i širokou veřejnost. Jsem přesvědčena, že bez silného, nezávislého a výkonného Úřadu, který na zpracování osobních údajů různými způsoby dohlíží, by byla ochrana soukromí mnohem těžší.

V lidské společnosti přirozeně dochází ke střetu zájmů, různí lidé či skupiny lidí hájí odlišné zájmy. Soukromí a ochrana osobních údajů jsou z podstaty věci do jisté míry protichůdné k právu na získávání a šíření informací, stejně můžeme jako protikladné vnímat lidské soukromí a otázku bezpečnosti státu, mít k dispozici co nejvíce informací.

K řešení takového střetu práv je nutné proporcionální uvažování v procesu rozhodování (tzv. test proporcionality), kdy je v několika krocích posuzováno, zda je zásah do základního práva nezbytný, zda může přispět k legitimnímu cíli a zda je také přiměřený.

Jsem přesvědčena, že cílem těch, kteří takovéto střety v praxi řeší, tedy i Úřadu pro ochranu osobních údajů, by nemělo být hájit slepě a bez ohledu na cokoli dalšího pouze jedno z dotčených práv a to druhé bagatelizovat, ale vždy posuzovat situaci komplexně, s ohledem na všechny souvislosti a specifika daného případu. Pouze takovýto širší přístup může vést ke smysluplné diskuzi, racionální a spravedlivé aplikaci práva a k zajištění dostatečné míry ochrany všem dotčeným zájmům. Zpětným pohledem lze zjistit, že Úřad pro ochranu osobních údajů v minulosti tímto způsobem vždy nepostupoval a jeho výstupy v některých případech vyznívaly poněkud jednostranně. Jedním z mých cílů v čele Úřadu tudíž bylo a je, aby jeho rozhodování ve všech případech bralo v potaz a respektovalo práva a zájmy dalších dotčených subjektů, samozřejmě při důsledné, ale smysluplné obhajobě lidského soukromí. Z těchto důvodů proto dochází k přehodnocování některých starších stanovisek Úřadu.

V této souvislosti však musím zmínit i to, že při veřejné diskuzi je Úřad pro ochranu osobních údajů se svými apely na důležitost ochrany soukromí často osamocen, i když jako orgán dozoru reaguje v převážné většině případů na stížnostní podněty subjektů, které se ochrany svého soukromí dovolávají. Zatímco ostatní práva či zájmy mají řady někdy i velmi hlasitých zastánců, význam soukromí jako naší základní civilizační hodnoty nebývá ve veřejné debatě tak často připomínán. Dalším z mých cílů tedy je, aby i otázka ochrany soukromí jak v obecnější rovině, tak i zcela konkrétně ve vztahu k určité technologii, návrhu zákona či nového registru, byla veřejně diskutována. K tomu může jako první krok přispět můj úmysl předložit návrhy nových stanovisek či obdobných výkladových dokumentů Úřadu před jejich konečným schválením k veřejné konzultaci, ale samozřejmě jsem otevřena i dalším možnostem, jak témata, jimiž se Úřad pro ochranu osobních údajů zabývá, přiblížit veřejnosti.

Proto, aby výstupy a názory Úřadu byly pro veřejnost přínosné, je nezbytné, aby splňovaly několik kritérií. Jako první z nich můžeme označit jejich věcnou správnost, kdy zejména tam, kde se Úřad vyjadřuje k novým technologiím, je nutné těmto porozumět a pochopit jejich možnosti, výhody a nevýhody pro toho, kdo je chce využít, ale i pro člověka, jehož údaje mají být danou technologickou novinkou zpracovávány. Neméně důležitá je samozřejmě právní kvalita výstupů

Úřadu. Argumentace Úřadu musí kromě správného výkladu všech dotčených předpisů respektovat i principy právního státu, a to včetně souvisejících soudních rozhodnutí. A výstupy Úřadu musí být na neposledním místě i spravedlivé a důkladně zdůvodněné, aby dikcí nového občanského zákoníku i ona osoba s rozumem průměrného člověka byla schopna tento závěr sama posoudit a zvážit. Pokud široká veřejnost nebude vnímat, že rozhodování Úřadu je spravedlivé či v hraničních či kontroverzních případech vždy dobře odůvodněné, pozice a pověst Úřadu mezi širokou veřejností nebude taková, jaká by mu měla příslušet vzhledem k jeho důležitosti.

Kromě podnětů, které přináší každodenní život a praxe, před Úřadem stojí i významná změna právní úpravy. Na úrovni Evropské unie bylo dokončeno vyjednávání o novém právním rámci, když stávající směrnici o ochraně údajů z roku 1995 nahradí nové obecné nařízení, které vstoupí v účinnost na jaře 2018. Tato změna bude klást nároky nejen na dozorový orgán, ale i na českého zákonodárce, který bude muset český právní řád novému nařízení, které má vyšší sílu než běžné zákony, přizpůsobit, a především na subjekty, které osobní údaje zpracovávají. Přípravu Úřadu pro ochranu osobních údajů a zapojení se do dalších navazujících aktivit souvisejících s novým právním rámcem je nezbytné považovat za jednu z priorit nejen pro rok 2016, ale i pro léta následující.

Vzhledem k tomu, co bylo řečeno, jsem přistoupila k reorganizaci, resp. k modernizaci Úřadu tak, aby současnou, značným průnikem nových technologií se vyznačující situaci byl schopen zvládat lépe a účinněji.

První zásadní krok spočíval v plném osamostatnění kontrolní činnosti vytvořením samostatného kontrolního odboru, jenž bude disponovat odborníky na zvláštní oblasti zpracování osobních údajů a spolupráci se zahraničními dozorovými úřady. Posílená kontrola bude schopna řešit nové mimořádné úkoly a poskytovat specializovanou podporu inspektorům Úřadu.

Druhou významnou změnou je vytvoření a postupné personální naplňování analytického útvaru, jehož činnost by měla podpořit kontrolní závěry Úřadu a rozhodování ve správních agendách. Analytická činnost bude sledovat a vyhodnocovat nejen aktuální rozhodování Úřadu, a to zejména ve světle judikatury nejvyšších soudů v ČR, ale také s ohledem na zahraniční dozorové trendy (rozhodování partnerských úřadů pro ochranu osobních údajů v celé EU) a na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Prací analytiky vznikne znalostní báze, která Úřadu umožní rychleji a více cíleně reagovat na změny a nové přístupy v tak dynamické oblasti, kterou zpracování osobních dat je.

Domnívám se, že Úřad pro ochranu osobních údajů i se svým postavením v komplikovaném systému zákona o státní službě, úkoly a kompetencemi v oblasti ochrany dat, ale i se svým organizačním a personálním zázemím může a musí hrát pro občana důležitou roli, ta však nemůže být úplná bez spolupráce těch, kterým osud jejich soukromí není lhostejný. A to bychom měli být my všichni!

Ivana Janů
předsedkyně Úřadu pro ochranu osobních údajů

Obsah

ÚŘAD V ČÍSLECH 2015	8
KONTROLNÍ ČINNOST ÚŘADU	11
KONTROLNÍ PLÁN	11
POZNATKY INSPEKTORŮ Z KONTROLNÍ ČINNOSTI	13
A. Nevyžádaná obchodní sdělení	13
Společnost Traffic7 s.r.o.	13
Společnost eMarketing CZ s.r.o.	14
Společnost ABSOLUT-IN s.r.o.	14
B. Kamerové systémy	15
Společnost Zdraví bez limitu CZ, spol. s r. o.	15
Kamerový systém v Sociálním a zdravotním centru Letiny	17
Aquacentrum LETŇANY LAGOON, s.r.o.	18
Obec Ostrožská Nová Ves	22
C. Samostatné příspěvky	26
Český statistický úřad: kontrola provedení anonymizace dat získaných ze Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011	26
Mezinárodní vězeňské společenství, z.s.	27
DUKLA Jihlava – mládež, z.s.	29
Vízový informační systém	31
Zpracování osobních údajů v centrálních registrech	33
Zpracování osobních údajů studentů/absolventů na webu Karlovy univerzity	36
Státní fond rozvoje bydlení	37
Činnost obchodních zástupců v souvislosti se sjednáváním smluv o sdružených službách	39
Pražské služby, a.s.	41
Plus4U Mobile s.r.o.	43
CreditPortal, a.s.	43
Kontrola dodržování povinností správce osobních údajů se zaměřením na náležitosti souhlasu subjektů údajů při uzavírání smlouvy dle všeobecných obchodních podmínek	44
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy	46
Lázně Darkov	49
Město Mnichovo Hradiště a provozování transparentních účtů	51

OSTATNÍ DOZOROVÁ ČINNOST	54
STÍŽNOSTNÍ A KONZULTAČNÍ AGENDA	54
POZNATKY ZE SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍ	57
POZNATKY ZE SOUDNÍCH PŘEZKUMŮ	59
REGISTRACE	63
PŘEDÁVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ DO ZAHRANIČÍ	66
SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCE	69
LEGISLATIVNÍ ČINNOST	72
STYKY SE ZAHRANIČÍM A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	76
ÚŘAD, SDĚLOVACÍ PROSTŘEDKY A KOMUNIKAČNÍ NÁSTROJE	78
INFORMAČNÍ SYSTÉM ORG	82
PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ ÚŘADU	86
HOSPODAŘENÍ ÚŘADU	88
POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM, VE ZNĚNÍ POZDĚJŠÍCH PŘEDPISŮ	94
VYŘIZOVÁNÍ STÍŽNOSTÍ PODLE § 175 SPRÁVNÍHO ŘÁDU	96

Úřad v číslech 2015

Dotazy a konzultace	ČR	2901
	zahraničí	18
	z toho	
	soukromá sféra	2134
	veřejná správa	767
Podání a stížnosti	přijaté podněty	1433
	stížnosti předané ke kontrole nebo správnímu řízení	230
Kontrolní činnost (vyjma kontrol týkajících se zákona č. 480/2004 Sb.)	zahájeno	135
	ukončeno	113
	předáno jiným státním úřadům	5
	uložená opatření k nápravě	15
	napadeno námitkami	16
	námitkám vyhověno	3
	nevyhověno	11
	převážně vyhověno	1
	převážně nevyhověno	2
	předkontrolní úkony bez následného zahájení kontroly	43
Nevyžádaná obchodní sdělení (kompetence podle zákona č. 480/2004 Sb.)	podnětů celkem	5409
	vyřešených podnětů	4918
	zahájených kontrol	21
	ukončených kontrol	32
	správních rozhodnutí o pokutě	23
	napadeno námitkami	4
	námitkám vyhověno	0
	nevyhověno	4
	převážně vyhověno	1
	převážně nevyhověno	0
předkontrolní úkony bez následného zahájení kontroly	688	

Správní trestání	správní řízení o porušení zákona č. 101/2000 Sb. a č. 133/2000 Sb.	49
	přestupková řízení podle zákona č. 101/2000 Sb.	12
	přestupková řízení o porušení zákona č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů	0
	upuštění od uložení pokuty podle § 40a zákona č. 101/2000 Sb.	40
	rozklady napadená rozhodnutí o porušení zákona	28
	zamítnutých rozkladů	19
	zrušeno a vráceno k novému projednání	3
	zrušených rozhodnutí a zastaveno řízení změna rozhodnutí	4
Soudní přezkum (Pozn.: * celkem od r. 2001)	podaných žalob k soudu	12 (140*)
	zamítnutých žalob soudem	7
	zrušených rozhodnutí soudem	5
	ukončených/neukončených soudních řízení od roku 2001	100/40
Registrace	přijatá oznámení (podle § 16 zákona č. 101/2000 Sb.)	9389
	zaregistrovaná zpracování	9037
	dosud v řízení	1002
	zrušené registrace	106
	oznámení o změně zpracování	787
	řízení podle § 17	139
	zastaveno (nedochází k porušení zákona)	136
	zastaveno z procesních důvodů (např. oznámení vzato zpět)	13
nepovoleno	4	
Povolení k předávání osobních údajů do zahraničí	přijatých žádostí o předávání osobních údajů do zahraničí (podle § 27 zákona č. 101/2000 Sb.)	25
	rozhodnutí o povolení předávání	21
	rozhodnutí o nepovolení	0
	zastavená řízení z procesních důvodů	8
Oznámení podle zákona č. 127/2005 Sb.	došlých oznámení	0
	vyřízených jako opodstatněné	0
	vyřízených jako neopodstatněné	0
Stížnosti podle § 175 správního řádu	přijatých stížností	38
	vyřízených jako důvodné	9
	vyřízených jako částečně důvodné	2
	vyřízených jako bezdůvodné	27

Žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb.	přijatých žádostí	75
	zcela vyhověno	52
	částečně odmítnuto	23
	odmítnutých žádostí	0
Publikované materiály	Věstník Úřadu (počet částek)	2
	Bulletin Úřadu (počet čísel)	3
Připomínkové legislativní návrhy	zákony	79
	prováděcí předpisy	118
	návrhy nařízení vlády	26
	návrhy vyhlášek	92
	ostatní	60
	zahraniční materiály	70

Kontrolní činnost Úřadu

• KONTROLNÍ PLÁN

V souladu s § 31 zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů se kontrolní činnost Úřadu provádí na základě kontrolního plánu, nebo na základě podnětů a stížností. Příprava kontrolního plánu tak vždy vychází nejen ze záměrů Úřadu, ale některé jeho části přímo navazují na vyšší zájem společnosti, aby se Úřad zaměřil ve své kontrolní aktivitě právě určitým směrem, mimo jiné i z počtu stížností nebo podnětů, které signalizují problém v aplikaci základních institutů ochrany osobních údajů v dané oblasti. Tímto způsobem tak Úřad pružněji reaguje na impulzy, které přicházejí zvenku. Další skupinou podnětů pro přípravu kontrolního plánu jsou vlastní poznatky kontrolujících, ke kterým dospěli v některé z předcházejících kontrol. Často se totiž stává, že původní kontrola zaměřená na určité specifikum podhalí roušku až dosud skrytého způsobu zpracování osobních údajů a tato zkušenost je pro inspektora nebo inspektorku impulzem pro plánování kontrol v dalším kalendářním roce.

Na přípravě a realizaci kontrolního plánu se podílejí sami inspektoři, a to zejména proto, že jsou to právě oni, kdo v souladu s § 33 odst. 3 zákona č. 101/2000 Sb. řídí kontrolu a provádí další úkony, které jsou v působnosti Úřadu. Kontrolní plán podepisují společně inspektoři a předseda Úřadu jako základní výchozí dokument pro realizaci kontrolních záměrů. Plnění kontrolního plánu se vyhodnocuje v pololetí při jednání kolegia inspektorů.

Výkon dozoru stanovený kontrolním plánem se v roce 2015 zaměřil na některá tradiční témata, jako například **Informační systémy s velkým objemem dat** se záměrem posuzovat nejen nové informační systémy, ale opakovaně se vracet k informačním systémům, které již prověřovány byly, zejména za situace, kdy bylo kontrolou konstatováno porušení povinností a byla uložena opatření k nápravě, která se odpovědný subjekt zavázal provést vzhledem k jejich náročnosti v delším časovém odstupu. V tomto směru byly kontrolovány subjekty:

Český statistický úřad, kde se kontrola zaměřila na prověření splnění zákonných povinností pro anonymizaci dat v návaznosti na průběh sčítání v roce 2011, Státní fond dopravní infrastruktury nebo Česká centrála cestovního ruchu. Dalším kontrolovaným subjektem v této oblasti bylo Ministerstvo průmyslu a obchodu a jeho agenda, týkající se oprávnění živnostenských úřadů pro nahlížení do trestních spisů v souvislosti s vedením řízení podle živnostenského zákona.

Samostatnou kontrolní aktivitou Úřadu byly kontroly označené v kontrolním plánu jako **Aktuální kauzy s většími nároky na provedení**. Byla provedena kontrola subjektu působícího v oblasti poštovních služeb, která se zaměřila na dodržování povinností při sekundárním zpracování osobních údajů fyzických osob – příjemců poštovních služeb, např. pro účely marketingu. Dále byla v této souvislosti provedena kontrola subjektu odpovědného za zpracování osobních údajů cestujících osob, které vyplnily a předaly dotazník týkající se rizikové oblasti pro preventivní opatření hlavního hygienika. Další kontrolou v této oblasti byla kontrola vytipovaného obchodního subjektu poskytujícího služby v širším spektru nabídky. Cílem kontroly bylo prověřit zpracování osobních údajů původců odpadu v návaznosti na povinnosti provozovatele zařízení podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech. V oblasti zdravotnictví se dále kontrolní záměry Úřadu zaměřily na oblast informačních systémů ve zdravotnictví. V této souvislosti byl prověřen centrální informační systém zdravotnických zařízení zřizovaných vyšším územně samosprávným celkem se zaměřením na sdílení dat.

V roce 2015 byla zahájena kontrola dodržování povinností správce osobních údajů při instalaci a následném provozu preventivních zařízení a prvků, které přispívají ke zvýšení bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a k jeho monitoringu. Předmětem kontroly byl projekt Klidné příhraničí realizovaný v západočeském regionu. Monitorovací systémy byly také cílem kontroly vytipovaného aquaparku, kde se kontrolující zaměřili na prověrku kamerového systému pro zajištění bezpečnosti návštěvníků.

Součástí kontrolního plánu byly **Kontroly vycházející z mezinárodních závazků České republiky**, kde se kontrolující zaměřili v případě Policie České republiky – Ředitelství služby cizinecké policie na dodržování podmínek pro přístup a využívání údajů zpracovaných v rámci Vízového informačního systému; v případě Ministerstva zahraničních věcí na dodržování podmínek pro přístup a využívání údajů zpracovaných v rámci Vízového informačního systému.

Kromě plánu kontrolní činnosti jsou některé kontrolní aktivity inspektorů realizovány na základě **pokynu předsedy Úřadu**. V návaznosti na předchozí výsledky kontroly zaměřené na zpracování osobních údajů povinného subjektu byla tímto způsobem realizována kontrola Magistrátu hlavního města Prahy, která se zaměřila na problematiku dodržování povinností při správě majetku v souvislosti s jeho pronájmem, byla uložena opatření k nápravě zjištěného skutkového stavu. Dále šlo o kontrolu spolku Centrum aplikované ekonomie, o. s., který je provozovatelem portálu týkajícího se hospodaření politických stran. Prostřednictvím tohoto portálu jsou zveřejňovány mimo jiné osobní údaje dárců politických stran, fyzických osob, a to vždy v rozsahu jméno a příjmení, výše daru, politická strana, které byl dar poskytnut, a rok jeho poskytnutí. V některých případech je dále prostřednictvím souborů ve formátu PDF zveřejňována též adresa místa pobytu, případně datum narození. Úřad se tímto způsobem také opakovaně zabýval kauzou provozovatele webových stránek www.znamylekar.cz.

• POZNATKY INSPEKTORŮ Z KONTROLNÍ ČINNOSTI

A. NEVYŽÁDANÁ OBCHODNÍ SDĚLENÍ

Společnost Traffic7 s.r.o.

Jednalo se o kontrolu u společnosti Traffic7 s.r.o., vůči které shromáždil příslušný inspektorát 336 stížností na zasílání nevyžádaných obchodních sdělení. Kontrolovaný ve svém vyjádření sdělil, že některá z předmětných obchodních sdělení odeslal, s výjimkou obchodních sdělení portálu GoldMail, která rozesílala společnost GoldMail s.r.o., a jejíž je zástupce kontrolovaného také jednatelem. Kontrolovaný uvedl, že předmětní adresáti nejsou jeho zákazníci, nýbrž že jde o zákazníky jiných subjektů, od kterých kontrolovaný zakoupil licenci k databázi s předmětnými kontakty, a to od společnosti GoldMail s.r.o. a M&A Solutions, s.r.o.

Kontrolovaný sdělil, že na základě těchto zakoupených licencí mu byl deklarován souhlas adresátů se zasíláním obchodních sdělení třetích osob. Vzhledem k uvedenému způsobu získání předmětných kontaktů byli stěžovatelé požádáni o vyjádření, zda udělili někdy souhlas se zasíláním obchodních sdělení výše uvedeným společností, případně zda byli někdy registrovanými uživateli předmětných portálů. Stěžovatelé shodně uvedli, že výše uvedeným subjektům souhlas nikdy neposkytli, ani se neregistrovali na uvedených portálech.

Souhlasem ve smyslu ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti může být pouze takový projev vůle, který učiní adresát obchodního sdělení vědomě vůči odesílateli, aby mu umožnil využívat podrobnosti jeho elektronického kontaktu k rozesílání obchodních sdělení. Ze souhlasu musí být patrné, kdo jej poskytuje, komu, pro jaký účel a na jaké období je dáván. Ten, kdo souhlas získává, musí být rovněž schopen ho po celou dobu zpracování prokázat. Obchodní sdělení lze šířit pouze za podmínek stanovených zákonem č. 480/2004 Sb., přičemž dle § 7 odst. 2 tohoto zákona lze podrobnosti elektronického kontaktu za účelem šíření obchodních sdělení elektronickými prostředky využít pouze ve vztahu k uživatelům, kteří k tomu dali předchozí souhlas.

V § 7 odst. 3 tohoto zákona je zaveden tzv. princip opt-out, pokud jde o obchodní sdělení zaslaná elektronickými prostředky na adresy zákazníků neboli subjektů již existujících obchodních vztahů. Je povinností kontrolovaného prokázat, že disponuje předchozím souhlasem adresáta k zasílání obchodních sdělení či že se jedná o jeho zákazníka. Kontrolovaný sice doložil zakoupené databáze e-mailových adres od společností GoldMail s.r.o. a M&A Solutions s.r.o. a smlouvy s těmito subjekty, ve kterých je deklarován souhlas adresátů se zasíláním obchodních sdělení třetích osob, kontrolující však konstatoval, že takto opatřené podrobnosti elektronického kontaktu zakoupené v rámci těchto databází nejsou vzhledem ke způsobu získání informací získanými od svého zákazníka, a nelze tedy na ně uplatnit ustanovení § 7 odst. 3 zákona č. 480/2004 Sb. Proto je nutné při aplikaci zákona vzít v úvahu odstavec 2 tohoto ustanovení a přisvědčit názoru, že držitelé e-mailových adres v takové databázi uvedené nedali případnému nabyvateli k zasílání obchodních sdělení souhlas, a nelze proto tuto databázi k takové činnosti využít. Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem měl kontrolující za prokázané, že předmětná obchodní sdělení v případě předmětných e-mailových adres byla odeslána

kontrolovaným bez předchozích souhlasů adresátů. V případě 57 e-mailových adres bylo kontrolujícím prokázáno též šíření obchodních sdělení po předchozích odmítnutích adresáty.

V rámci této kontroly bylo také u části e-mailových adres prokázáno, že odesílatelem obchodních sdělení na tyto adresy byla společnost GoldMail s.r.o., se kterou bylo také vedeno ve věci zasílání obchodních sdělení kontrolní a správní řízení. Námitky vůči kontrolnímu protokolu kontrolovaným podány nebyly. Společnosti Traffic7 s.r.o. byla za uvedené protiprávní jednání uložena sankce ve výši 1 900 000 Kč, kdy při určování výše sankce Úřad přihlédl jako k přitěžujícím okolnostem k množství adresátů obchodních sdělení, i k tomu, že obchodní sdělení byla zasílána opakovaně i jednotlivým adresátům. Dále bylo přihlédnuto ke skutečnosti, že pro adresáty byla obchodní sdělení vysoce obtěžující, když např. jednomu z adresátů bylo zasláno přes 40 obchodních sdělení. V některých případech bylo zasláno na jednu adresu elektronické pošty několik obchodních sdělení denně nebo bylo stejné obchodní sdělení zasláno opakovaně během několika dnů vícekrát za sebou. Za přitěžující okolnost je dle Úřadu třeba považovat i to, že k rozesílání nevyžádaných obchodních sdělení docházelo v delším časovém období. Uvedené rozhodnutí nabylo právní moci.

Společnost eMarketing CZ s.r.o.

V rámci této kontroly kontrolovaný tvrdil, že rozesílatelem obchodních sdělení je společnost COMFORT SOLUTIONS INC., nicméně kontrolou bylo prokázáno, že toto tvrzení bylo čistě účelové. Toto dosvědčují rovněž zjištěné skutečnosti, tedy že držitelem domén, ze kterých byla obchodní sdělení zasílána, byl kontrolovaný, na odesílající IP adrese je provozován virtuální server, který měl pronajatý kontrolovaný, stěžovatelé ve svých stížnostech shodně uváděli, že neposkytli kontrolovanému souhlas se zasíláním obchodních sdělení. Naopak tvrzení kontrolovaného nespovídaly žádné další zjištěné skutečnosti. Kontrolovaný se tak dopustil porušení § 7 odst. 2 zákona č. 480/2004 Sb. Námitky vůči kontrolnímu protokolu kontrolovaným podány nebyly. Za uvedené porušení zákona č. 480/2004 Sb. byla následně společnosti eMarketing CZ s.r.o. uložena sankce ve výši 1 500 000 Kč. Při určování výše sankce v tomto případě Úřad přihlédl jako ke skutečnosti zvyšující závažnost jednání účastníka řízení zejména k tomu, že účastník řízení se protiprávního jednání dopustil opakovaně a musel si být (i s ohledem na předchozí kontrolu a vedené správní řízení) vědom, že jeho postup je nezákonný. I toto rozhodnutí nabylo právní moci.

Společnost ABSOLUT-IN s.r.o.

Jednou z dalších kontrol provedených v roce 2015, jejímž předmětem bylo dodržování povinností stanovených zákonem č. 480/2004 Sb. ve věci šíření obchodních sdělení, byla kontrola společnosti ABSOLUT-IN s.r.o., s. r. o. Kontrola byla zahájena na základě podnětu, ve kterém stěžovatel uvedl, že výše uvedená společnost odeslala nevyžádané obchodní sdělení na 642 pracovních e-mailových adres jeho zaměstnanců. Kontrolovaný ve svém vyjádření sdělil, že obchodní sdělení na pracovní e-mailové adresy zaměstnanců stěžovatele skutečně odeslal a dle jeho slov tyto e-mailové adresy pocházejí z veřejně dostupných zdrojů. Stěžovatel ve svém podání uvedl, že on či jeho zaměstnanci kontrolovanému souhlas k zaslání obchodního sdělení neposkytli. Kontrolovaný takový souhlas nedoložil, respektive svým vyjádřením zaslání obchodního sdělení na výše uvedené adresy bez souhlasu fakticky potvrdil. Dopustil se tak porušení § 7 odst. 2 zákona č. 480/2004 Sb. Vůči kontrolnímu protokolu kontrolovaný námitky nepodal.

Za výše uvedené porušení mu byla inspektorem Úřadu uložena sankce ve výši 60 000 Kč. Výše této sankce byla stanovena při dolní hranici zákonné sazby, a to zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že kontrolovaný na svoji obhajobu uvedl, že jednal v omylu a již přijal konkrétní opatření, aby se tak již nemohlo stát, a zároveň se stěžovateli písemně omluvil. Proti uložené sankci však společnost ABSOLUT-IN s.r.o. podala odpor, a to s odůvodněním, že ji nepovažuje za adekvátní, neboť porušení ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 480/2004 Sb. se dopustila omylem, přijala konkrétní kroky, aby k takovému porušení zákona již v budoucnu nedošlo, stěžovateli zaslala písemnou omluvu a vzhledem ke své aktuální finanční situaci nemá možnost sankci uhradit v její plné výši. Podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. Vzhledem ke skutečnosti, že společnost ABSOLUT-IN s.r.o. neuvedla žádné nové skutečnosti, respektive většina důvodů, které byly v odporu uvedeny, byly již zohledněny jako polehčující okolnost pro udělení sankce ve spodní hranici zákonné sazby, byla novým rozhodnutím výše sankce potvrzena. Proti tomuto rozhodnutí společnost ABSOLUT-IN s.r.o. podala rozklad, ve kterém kromě již předcházejících odůvodnění, proč nesouhlasí s uloženou sankcí, dále uvedla, že dle jejího názoru e-mailové zprávy doručené zaměstnancům stěžovatele nebyly určeny běžnému spotřebiteli a navíc dotčení adresáti měli možnost odmítnout další zasílání odkazem přímo v textu e-mailové zprávy. Odvolacím orgánem byl podaný rozklad přezkoumán a v následném rozhodnutí předsedkyně Úřadu rozklad zamítla a původní rozhodnutí potvrdila, neboť odvolací orgán došel k závěru, že s uvedenými skutečnostmi se již vypořádal správní orgán prvního stupně v odůvodnění svého rozhodnutí. Konkrétně uvedl, že případný omyl společnosti ABSOLUT-IN s.r.o. ji nezbavuje odpovědnosti za toto jednání. Navíc tato společnost neprokázala, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila a aby tak mohl být správním orgánem prvního stupně aplikován liberační důvod stanovený v § 12 odst. 1 zákona č. 480/2004 Sb. K tvrzení, že se v případě dotýčných e-mailových zpráv nejednalo o oslovení běžných spotřebitelů, odvolací orgán konstatoval, že pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 480/2004 Sb. je irelevantní, zda osloveným uživatelem služby informační společnosti byl profesionál z branže či nikoliv, neboť se vztahuje na všechny adresáty, kterým právnická osoba zasílá elektronickými prostředky obchodní sdělení bez jejich souhlasu. K uložené sankci pak odvolací orgán uvedl, že vzhledem ke skutečnosti, kdy společnost ABSOLUT-IN s.r.o. na straně jedné zaslala obchodní sdělení na více než 600 e-mailových adres, avšak na straně druhé přijala v co nejkratší době opatření, aby již k rozesílání nevyžádaných obchodních sdělení v budoucnu nedocházelo, je její výše zcela adekvátní. Uvedené rozhodnutí nabylo právní moci. Společnost ABSOLUT-IN s.r.o. byla také seznámena s možností podat žádost o zaplacení pokuty ve splátkách, čehož využila.

B. KAMEROVÉ SYSTÉMY

Společnost Zdraví bez limitu CZ, spol. s r. o.

Kontrola právnické osoby Zdraví bez limitu CZ, spol. s r. o. byla provedena v době od 5. ledna 2015 do 9. února 2015. Předmětem incidenční kontroly právnické osoby Zdraví bez limitu CZ, spol. s r. o., (dále také „kontrolovaná osoba“ nebo „společnost“) bylo dodržování povinností uložených správcí osobních údajů zákonem č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů při provozování kamerového systému se záznamovým zařízením. Důvodem pro

zahájení kontroly byla stížnost na skutečnost, že kamerový záznam pořízený v provozovně společnosti byl kontrolovanou osobou předán Policii ČR a použit jako důkaz proti stěžovateli v trestním řízení.

Kontrolou bylo zjištěno, že:

V provozovně společnosti je instalováno celkem pět kamer. Jedna ve vstupní hale monitoruje prostor před vstupními dveřmi do kartotéky, kde jsou dočasně uloženy i biologické vzorky klientů získané při lékařských odběrech. Další kamery jsou umístěny na plášti budovy. Jedna u vchodových dveří monitoruje prostor vchodu, dvě kamery monitorují parkoviště na pozemku v majetku kontrolované osoby a jedna zabírá plochou střechu budovy. Kamery byly v provozovně instalovány na žádost převážně zahraničních klientů společnosti, kteří měli obavy o svá zaparkovaná vozidla a o svou bezpečnost.

Po odcizení třech kusů měřících přístrojů eLybra, notebooku a kávovaru z majetku společnosti podala jednatelka kontrolované osoby trestní oznámení Policii ČR na neznámého pachatele. Policejní orgán v průběhu šetření mimo jiné konstatoval: „Jelikož je objekt společnosti napojen na tzv. pult centrální ochrany a dále je vybaven kamerovým zabezpečením, bylo na předaných kamerových záznamech patrné odnášení celkem 3 ks laboratorních přístrojů, notebooku a kávovaru.“ Následně po provedení dalších úkonů policejní orgán dospěl k závěru, že daný skutek nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu krádeže, protože se nepodařilo prokázat, že pachatel se uvedených věcí chtěl úmyslným způsobem zmocnit (jednalo se o bývalého zaměstnance společnosti) a i vzhledem k tomu, že všechny věci byly vráceny, trestní věc Usnesením odložil.

Kontrolovaná osoba vydala vnitřní směrnici č. 1/2015 – Kamerový systém. V ní jsou podrobně stanoveny postupy pro pořizování, uchovávání a správu audiovizuálních dat z provozovaného kamerového systému v objektu provozovny společnosti. Účelem zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému se záznamovým zařízením je zajištění bezpečnosti klientů, jejich majetku a jejich biologických vzorků, tedy citlivých osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. Záznam kamerového systému je uchováván po dobu tří dnů v úložišti dat umístěném v serverovně zabezpečené uzamykatelným a zakódovaným vstupem. Přístup k datům je možný jen po zadání administrátorského jména a hesla. Každý přístup k datům je logován a zaznamenán v provozním deníku uloženém u jednatelky kontrolované osoby. Záznamy lze protokolárně předat pouze orgánům činným v trestním řízení a správním orgánům pro vedení přestupkového řízení. Správce je povinen informovat subjekty údajů o zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému, a to umístěním informačních tabulek ke všem vstupům do monitorovaného prostoru. Vedle toho jsou subjekty údajů informovány v Provozních řádech ubytovacích zařízení nacházejících se v 1. patře budovy. Žádosti subjektu údajů podle § 12 a 21 zákona č. 101/2000 Sb. přijímá a vyřizuje jednatelka kontrolované osoby.

V návaznosti na výše uvedená kontrolní zjištění bylo konstatováno:

Na zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému se záznamovým zařízením provozovaného kontrolovanou osobou je aplikovatelné ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., které umožňuje zpracování osobních údajů i bez souhlasu subjektu údajů. Za nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů správce, jak vyžaduje citované ustanovení zákona, lze považovat i poskytnutí pořízených záznamů na ústní výzvu Policie ČR, jako důkazního prostředku pro účely podaného trestního oznámení na neznámého pachatele krádeže.

Zaměstnanci společnosti byli o instalaci kamerového systému, jakož i o účelu pořizování záznamu ústně informováni. Informační povinnost podle § 11 zákona č. 101/2000 Sb. vůči veřejnosti byla splněna instalací informačních tabulek s piktogramem kamery a doprovodným textem „objekt je monitorován kamerovým systémem“. De futuro je informační povinnost splněna příslušnými ustanoveními ve Vnitřní směrnici č. 1/2015 – Kamerový systém a v Provozních řádech ubytovacích zařízení.

Kontrolovaná osoba přijala a ve vnitřní směrnici č. 1/2015 – Kamerový systém dokumentovala opatření ve smyslu ustanovení § 13 zákona č. 101/2000 Sb. Místním šetřením bylo ověřeno, že záznamové zařízení je skutečně umístěno v uzamykatelné samostatné místnosti bez oken se zakódovaným vstupem v přízemí provozovny. Klíče a číselný kód má k dispozici pouze jednatelka společnosti. Přístup k záznamům je možný jen po zadání administrátorského jména a hesla. Ke zneužití pořízených kamerových záznamů nedošlo, předány byly Policii ČR jen v jednom, výše uvedeném, případě. Technicko-organizační opatření přijatá kontrolovanou osobou k zajištění ochrany osobních údajů, k zabránění přístupu neoprávněných osob k prostředkům pro jejich zpracování, jakož i opatření umožňující určit a ověřit, komu byly osobní údaje předány, byla shledána za postačující k naplnění zákonných povinností vyplývajících ze zmíněného ustanovení § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

Oznamovací povinnosti podle § 16 zákona č. 101/2000 Sb. kontrolovaná osoba splnila až dodatečně v průběhu kontroly. Tato skutečnost byla kontrolujícími vyhodnocena jako porušení citovaného ustanovení zákona, nicméně došlo k nápravě protiprávního stavu bezprostředně poté, kdy bylo zjištěno porušení povinnosti, a kontrolující inspektorka v souladu s ustanovením § 40a zákona č. 101/2000 Sb. upustila od uložení pokuty. Proti kontrolním zjištěním uvedeným v Protokolu o kontrole nebyly kontrolovanou osobou podány námitky. Po ukončení kontroly byla v souladu s ustanovením § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. osoba podávající stížnost informována o tom, že kontrolovaná osoba – Zdraví bez limitu CZ, spol. s r.o., neporušila při provozování kamerového systému se záznamovým zařízením povinnosti vyplývající ze zákona č. 101/2000 Sb.

Kamerový systém v Sociálním a zdravotním centru Letiny

Úřad obdržel podnět veřejné ochránkyně práv Anny Šabatové, směřující proti Sociálnímu a zdravotnímu centru (dále jen „Společnost“), jehož součástí byla i příloha „Zpráva z návštěvy zařízení“, která uvádí, že „instalované kamery zabírají soukromý život klientů, zcela bez legitimního důvodu“. Dále bylo ve zprávě uvedeno, že „na chodbách v celém zařízení a v jídelnách jsou kamery“. V jídelně většina klientů z jednotlivých budov tráví celý den. Kamery je tak po celý den zabírají a monitorují jejich „soukromý“ život zcela bez legitimního důvodu. Obraz je přenášen do pracovny ředitele zařízení. Na základě výše uvedeného podnětu byla zahájena kontrola s cílem zjistit skutečný stav, tj. zda dochází ke zpracování osobních údajů klientů uvedeným způsobem v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb.

Kontrolou bylo zjištěno, že Společnost splnila registrační povinnost kamerového systému podle ustanovení § 16 zákona č. 101/2000 Sb. Vzhledem k tomu, že při registračním řízení u Úřadu vznikla pochybnost o zpracování osobních údajů kamerovým systémem v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., bylo nezbytné, aby Společnost přijala opatření s tím, že na některých záběrech kamer vytvořila „elektronickou masku“, zastínění částí záběrů na společné místnosti a chodby v objektech centra. Na základě těchto opatření doplněných do registračního

spisu Úřad podle § 17 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. řízení zastavil, neboť bylo zjištěno, že účastník řízení oznámeným zpracováním neporušuje podmínky stanovené zákonem č. 101/2000 Sb.

Společnost instalovala kamerový systém za účelem zajištění ochrany práv a zájmů klientů a zaměstnanců, předcházení vzniku úrazů, zajištění rychlé a efektivní pomoci a zvýšení bezpečnosti a komfortu poskytovaných služeb pro klienty, kontrolu nad výdejem léčiv, zvýšení zabezpečení klientských prostor proti vniknutí nežádoucích třetích osob a odhalování a potrestání závadových jednání, monitorovat především za účelem pomoci a dále následně vyhodnocování příčin a přijetí nápravných opatření.

Kamerový systém se skládá z 26 kamer umístěných v jednotlivých objektech zařízení, z nichž u 17 kamer dochází ke zpracování osobních údajů, neboť je jimi pořizován záznam. Čtyři kamery byly po kontrole provedené zaměstnanci kanceláře veřejné ochránkyně práv zcela odpojeny. K provozu kamerového systému Společnost přijala „Bezpečnostní směrnici č. 8 k provozu kamerového systému“, jejímž prostřednictvím byli zaměstnanci informováni o provozu kamerového systému. Veřejnost je informována prostřednictvím informačních tabulek na vchodech do všech budov zařízení.

Z fotodokumentace provedené v průběhu místního šetření a z náhledů kamer pořízených v průběhu kontroly bylo ale patrné, že omezení záběrů některých kamer elektronickou maskou je nedostačující a že i přes úpravy provedené při registračním řízení dochází ke zpracování osobních údajů klientů bez jejich souhlasu v rozporu s ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.

V kontrolovaném případě se jednalo o prostory vstupů do pokojů, kdy elektronické masky zakrývaly jen dveře, a ne prostory, kde se klienti stravují nebo tráví volný čas. Jednalo se celkem o 14 kamer. V souvislosti s tímto zjištěním ředitel zařízení následně po místním šetření neprodleně kontaktoval servisní firmu a celý kamerový systém je v současné době využíván pouze v on-line režimu. Ještě v průběhu kontroly tak došlo k odstranění závadného stavu. Z toho důvodu kontrolující inspektorka upustila od uložení pokuty.

Aquacentrum LETŇANY LAGOON, s.r.o.

Inspektor kontrolu provedl na základě podnětu doručeného Úřadu v únoru 2015. Kontrolována byla společnost LETŇANY LAGOON, s.r.o. Předmětem kontroly bylo zpracování osobních údajů návštěvníků získaných z instalovaného kamerového systému se záznamem prostřednictvím kamer umístěných zejména v šatnách aquacentra v sídle kontrolované osoby a jejich zveřejnění na internetu.

Předmětem činnosti kontrolované osoby je poskytování tělovýchovných a sportovních služeb v oblasti tělesné výchovy a sportu, provozování solárií a výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Kontrolovaná osoba provozuje od listopadu roku 2000 aquacentrum na základě nájemní a provozní smlouvy s vlastníkem budovy. Vstup do bazénové haly je přes recepci. Před vstupem do bazénové haly si návštěvníci odkládají věci do uzamykatelné šatní skříňky a klíček od nich mají po celou dobu u sebe. V další samostatné části šaten, oddělené chodbičkou, jsou převlékácké kabinky oddělené od šaten tak, aby návštěvníci měli soukromí při převlékání.

Kamerový systém byl součástí investice a vybavení ze strany investora, který je vlastníkem budovy, a v současné době je v užívání kontrolované osoby, která je také správcem kamerového

systému na základě nájemní a provozní smlouvy z roku 2000. Kontrolovaná osoba kamerový systém provozuje především proto, aby nedošlo k poškození rytím, kresbami, ulomením, odmontováním nebo zničení zařízení, resp. částí zařízení kontrolované osoby, včetně poškození relaxačních pomůcek tak, aby je mohli užívat i ostatní návštěvníci aquacentra a aby nedošlo k jejich bezprostřednímu zranění o poničené zařízení, a dále je kamerový systém provozován k ochraně života a zdraví. Důvod instalace kamerového systému se osvědčil zejména pro prevenci ochrany majetku kontrolované osoby a návštěvníků areálu a také při předcházení pojištných podvodů.

Záznam z kamer vedl k objasnění trestných činů orgány Policie ČR, při nichž docházelo k poškození majetku kontrolované osoby, ke krádežím věcí zákazníků z šatních skříněk a v několika případech došlo na základě kamerového záznamu i k objasnění úrazu v souvislosti s pojištným plněním. Trestní řízení za dobu provozu kamerového systému bylo zahájeno v několika desítkách případů, z nichž poslední událostí byl zaznamenaný případ krádeže ze skřínky kamerou č. 5, která byla předmětem stížnosti, jejíž záznam byl zveřejněn Policií ČR ve sdělovacích prostředcích v souvislosti s pátráním po pachatelích této trestné činnosti.

Záznam krádeže peněženky návštěvníka aquacentra ze šatní skřínky ze dne 3. ledna 2015 byl kontrolovanou osobou poskytnut na flash disku jen Policii ČR v souvislosti s tímto incidentem. Tento postup kontrolované osoby prokazuje záznam logu kamerového systému ze dne 3. ledna 2015, kdy byl kamerový záznam předán Policii ČR a písemný záznam učiněný téhož dne do provozní knihy. Kamerový záznam incidentu již kontrolovaná osoba nemá k dispozici, jelikož byla pořízena pouze jedna kopie, a to pro potřeby Policie ČR. Zveřejnění záznamu na internetových stránkách realizovala Policie ČR v souvislosti s pátráním po pachateli krádeže peněženky ze šatní skřínky aquacentra, kdy žádala o pomoc veřejnost při pátrání po zlodějích zaznamenaných kamerou kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba záznam incidentu nezveřejnila, resp. nepředala médiím. Informační povinnost vůči subjektům údajů byla ze strany kontrolované osoby splněna prostřednictvím velkých provozně informačních cedulí v počtu pěti kusů, z nichž jedna je instalována u vstupu do aquacentra, a dále v prostoru areálu aquacentra na viditelných místech – čtyři kusy. Na informačních cedulích jsou podrobné informace o všech monitorovaných prostorech, včetně informací o provozně informačních pokynech pro návštěvníky ze strany kontrolované osoby a taktéž jsou zde uvedeny kontaktní údaje na provozovatele kamerového systému, resp. jednatele kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba eviduje pouze jednu, a to v poslední době zasloupanou žádost o vysvětlení stavu kamerového systému ze dne 20. února 2015, na kterou poskytla řádnou odpověď. Kontrolovaná osoba zahájila zpracování osobních údajů prostřednictvím kamerového systému a nesplnila oznamovací povinnost, tj. nepodala oznámení podle ustanovení § 16 zákona č. 101/2000 Sb. před zamýšleným zpracováním osobních údajů prostřednictvím kamerového systému se záznamem u Úřadu pro ochranu osobních údajů, jelikož dle svého vyjádření o této povinnosti nevěděla, jinak by svoji zákonnou povinnost určitě splnila. Ani dodatečně na doporučení inspektora nesplnila kontrolovaná osoba tuto svoji povinnost podle ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. zaregistrovat zpracování osobních údajů subjektů údajů u Úřadu.

V době místního šetření prováděného kontrolujícím byl kamerový systém složen z devíti kamer, přičemž jedna kamera byla v on-line režimu a v aquacentru se nacházela také jedna kamera-otrava. Kamery č. 1, 2, 3, 4 a 5 byly umístěny na stropě jednotlivých uliček se skřínkami a každá z nich monitoruje chodbičku se vstupem do vzájemně protilehlých šatních skříněk, do kterých

návštěvníci aquacentra odkládají své oblečení. Z celkového počtu kamer je pět v šatnách. Kamery jsou nainstalovány tak, aby bylo v co největší míře chráněno soukromí a osobní život návštěvníků aquacentra a přitom ochráněny jejich věci, život a zdraví a v případě incidentu při pomoci k odhalení jeho pachatele, resp. zavinění konkrétní osoby. Stížnost se vztahuje k záznamu z kamery č. 5.

Prostor aquacentra, kde se nacházejí převlékačí kabinky, není monitorován kamerami. Všechny kamery jsou stacionární a jsou připojeny k jedné řídicí jednotce umístěné v odděleném provozním zázemí recepce za nepřetržitě přítomnosti obsluhy recepce a odpovědného provozního vedoucího příslušné směny. V mimoprovozní a mimopracovní dobu od 22:00 hodin do 06:00 hodin jsou prostory uzamykány a zajištěny bezpečnostním systémem, který je napojený na centrální bezpečnostní pult obchodního centra Letňany. Do této místnosti je vstup možný pouze přes centrální vchod do objektu a další dveře pod uzamčením. Řídicí jednotka je propojena s monitorem umístěným v odděleném provozním zázemí recepce, do které je stejný přístup přes uzamčené dveře. Monitor ani řídicí jednotka nejsou připojeny k internetu. Kamerový systém pořizuje 24hodinový záznam. Všechny záznamy starší pěti dnů jsou automaticky vymazány. Jediné možné přehrání pořizovaných záznamů je na monitoru u řídicí jednotky, kde je zobrazen i on-line náhled všech kamer. Přístup k záznamům v řídicí jednotce je chráněn přístupovým jménem a heslem. Jediný uživatel, který se může do systému přihlásit, je jednatel kontrované osoby a příslušný provozní vedoucí směny, což jsou tři osoby. Přístupy jsou uloženy v logu a dochází k nim pouze v případě mimořádné události na vyžádání a za účasti příslušných orgánů, resp. Policie ČR. On-line náhled je k dispozici v provozní kanceláři jednatele a vedoucího provozu, dále je k dispozici na dvou monitorech pro recepční, a to vedle vstupu do prvního patra a v přízemí v prostoru před recepcí.

Údaje uchovávané v záznamovém zařízení, ať obrazové či zvukové, jsou osobními údaji za předpokladu, že na základě těchto záznamů lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu (tedy: informace z obrazových či zvukových nahrávek umožňují, byť nepřímo, identifikaci osoby). Fyzická osoba je identifikovatelná, pokud ze snímku, na němž je zachycena, jsou patrné její charakteristické rozpoznávací znaky (zejména obličej) a na základě propojení rozpoznávacích znaků s dalšími disponibilními údaji je možná plná identifikace osoby. Osobní údaj pak ve svém souhrnu tvoří ty identifikátory, které umožňují příslušnou osobu spojit s určitým, na snímku zachyceným, jednáním. Kamery instalované uvnitř budovy aquacentra, které jsou spojeny se záznamovými zařízeními, zachycují osoby, které je možné následně identifikovat. Tyto kamery tak jsou nositelem osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.

Provozování kamerového systému se záznamovým zařízením lze považovat za zpracování osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.

K ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.:

Podle tohoto ustanovení je správce povinen uchovávat osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování. Doba uchovávání záznamů musí být stanovena tak, že nepřesáhne dobu potřebnou k tomu, aby incident zaznamenaný kamerou bylo možno dále prošetřit a zajistit další nezbytné informace, zejména informace potřebné k předání případu k vyšetření příslušným orgánům. S ohledem na situaci v aquacentru se považuje doba pěti dnů stanovená kontrolovanou osobou, po níž je záznam z kamerového systému uchováván na záznamovém zařízení, za dobu nezbytnou pro uchování záznamu z kamerového systému.

Kontrolovaná osoba dodržela povinnost stanovenou v ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.

Ani kamery monitorující vstup do fitness centra a část recepce s peněžní pokladnou, vstupy do dvou solárií a prostor s věšáky na kabáty a botníky pro odkládání věcí, například při akci pro školy apod., a dále monitorující prostor vstupu do bazénové haly u recepce, v žádném případě nezasahují v nepřiměřené míře, v souvislosti se současnou ochranou práva a právem chráněných zájmů přítomných osob, do práva ostatních návštěvníků aquacentra na ochranu jejich soukromého a osobního života. Důkazem je několik incidentů, které se v areálu staly a kdy záznam pomohl nejen Policii ČR při objasnění trestné činnosti, ale i návštěvníkům aquacentra v rámci odškodnění pojišťovnou. Na kamery provozované kontrolovanou osobou v aquacentru je tedy možné aplikovat zákonnou výjimku podle ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb., neboť je splněna podmínka stanovená v tomto ustanovení, která uvádí, že takovéto zpracování nesmí být v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života. Kontrolovaná osoba zpracováním údajů z kamerového systému neporušila ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.

K ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.:

Dle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce povinen informovat subjekt údajů o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat a komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, nejsou-li subjektu údajů tyto informace již známy. Správce musí subjekt údajů informovat o jeho právu přístupu k osobním údajům, právu na opravu osobních údajů, jakož i o dalších právech stanovených v ustanovení § 21. U návštěvníků aquacentra byla splněna informační povinnost prostřednictvím velkých provozně informačních cedulí v počtu pěti kusů, z nichž jedna je instalována u vstupu do aquacentra a čtyři v prostoru areálu aquacentra na viditelných místech. Na informačních cedulích jsou podrobné informace o monitorovaném prostoru kamerovým systémem, organizační a bezpečnostní pokyny provozu kamerového systému a kontakt na jednatele kontrolované osoby. Kontrolovaná osoba neporušila ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.

K ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.:

V souladu s ustanovením § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů. Správce je dále povinen zpracovat a dokumentovat přijatá a provedená technicko-organizační opatření k zajištění ochrany osobních údajů v souladu se zákonem a jinými právními předpisy.

Kontrolovaná osoba učinila tato opatření: v mimoprovozní a mimopracovní dobu od 22:00 hodin do 06:00 hodin jsou prostory aquacentra uzamykány a zajištěny bezpečnostním systémem, který je napojený na centrální bezpečnostní pult obchodního centra Letňany; do místnosti s řídicí jednotkou kamerového systému je vstup možný pouze přes centrální vchod do objektu a další dveře pod uzamčením; řídicí jednotka je propojena s monitorem umístěným v odděleném provozním zázemí recepce, do které je stejný přístup přes uzamčené dveře; monitor ani řídicí jednotka nejsou připojeny k internetu; přístup přes monitor do řídicí jednotky je chráněn přístupovým jménem a heslem; jediný uživatel, který se může do systému přihlásit, je jednatel

kontrolované osoby a příslušný provozní vedoucí směny, což jsou celkem tři osoby; přístupy jsou uloženy v logu a dochází k nim pouze v případě mimořádné události na vyžádání a za účasti příslušných orgánů, resp. Policie ČR.

Kontrolovaná osoba zpracovala „*Interní směrnici ke kamerovému systému Letňany LAGOON*“, která určuje podmínky ochrany osobních údajů a jejich zpracování kamerovým systémem provozovaným kontrolovanou osobou. Kontrolující v průběhu kontroly nezjistil žádná porušení povinností ve smyslu narušení zabezpečení záznamového zařízení či jiné narušení zabezpečení kamerového systému. Pokud záznam z kamerového systému ze dne 3. ledna 2015 zveřejnila Policie ČR na základě od kontrolované osoby vyžádaného záznamu v souvislosti s pátráním po pachatelích krádeže osobních věcí ze skříňky návštěvníka aquacentra, jednalo se o postup v souladu se zákonem. Kontrolovaná osoba neporušila ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.

K ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.:

Správce osobních údajů je povinen, a to ještě před zahájením zpracování osobních údajů subjektů údajů prostřednictvím kamerového systému, oznámit toto zamýšlené zpracování osobních údajů Úřadu. Kontrolovaná osoba začala zpracovávat osobní údaje z kamerového systému aquacentra na základě nájemní a provozní smlouvy již v roce 2000. Kontrolovaná osoba nepodalala oznámení o zpracování osobních údajů podle ustanovení § 16 zákona č. 101/2000 Sb. u Úřadu, jelikož dle svého vyjádření o této povinnosti nevěděla. Kontrolovaná osoba nesplnila nejen včas, ale ani na doporučení inspektora dodatečně oznamovací povinnost vůči Úřadu, a proto porušila ustanovení § 16 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.

K ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.:

Každý subjekt údajů, který zjistí nebo se domnívá, že správce nebo zpracovatel provádí zpracování jeho osobních údajů, které je v rozporu s ochranou soukromého a osobního života subjektu údajů nebo v rozporu se zákonem, zejména jsou-li osobní údaje nepřesné s ohledem na účel jejich zpracování, může požádat správce nebo zpracovatele o vysvětlení a požadovat, aby správce nebo zpracovatel odstranil takto vzniklý stav. Zejména se může jednat o blokování, provedení opravy, doplnění nebo likvidaci osobních údajů. Kontrolovaná osoba eviduje jednu žádost o vysvětlení a případnou nápravu závadného stavu ve smyslu ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb. ze dne 20. února 2015. Na tuto žádost kontrolovaná osoba podrobně odpověděla dne 23. února 2015. Její odpověď lze považovat za dostačující. Kontrolovaná osoba neporušila ustanovení § 21 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb.

Obec Ostrožská Nová Ves

Inspektor provedl kontrolu na základě opětovné stížnosti doručené Úřadu v dubnu 2015. Předmětem kontroly bylo dodržování povinností správce/zpracovatele osobních údajů stanovených v hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů subjektů údajů získaných z kamerového systému prostřednictvím kamery umístěné na sloupu stojícím na okraji veřejně přístupné účelové komunikace, vedoucí k ochrannému pásmu vodního zdroje II. stupně, tj. ke štěrkopískovým jezerům, umístěné na pozemku v katastrálním území Ostrožská Nová Ves, před zákazovou dopravní značkou Zákaz vjezdu všech motorových vozidel s dodatkovou tabulkou „Mimo vozidla SVAK, a.s. a vozidla s povolením SVAK, a.s.“

Kontrolovaná osoba je územním samosprávným celkem, který se řídí zejména zákonem č. 128/2000 Sb. a dalšími zákony ČR. Kontrolovaná osoba doručila dne 3. června 2014 Úřadu

oznámení o zpracování osobních údajů podle ustanovení § 16 zákona č. 101/2000 Sb., které doplnila dne 9. července 2014. Úřad však kontrolovanou osobu jako správce osobních údajů získaných z kamerového systému nezaregistroval, jelikož dle sdělení kontrolované osoby měla zpracování osobních údajů z kamerového systému provádět Policie ČR, a tudíž se na takovéto zpracování osobních údajů, které je vykonáváno v rámci agendy stanovené zvláštním právním předpisem, tj. zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, vztahuje liberační ustanovení § 18 odst. 1 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. Nepřístupnost k registraci zpracování osobních údajů z kamerového systému bylo kontrolované osobě oznámeno dopisem v červenci 2014. V srpnu až září 2014 byla vedena inspektorem Úřadu s kontrolovanou osobou kontrola, která byla ukončena v říjnu 2014. Kontrolou bylo zjištěno, že v době a místě prováděné kontroly byl kamerový systém nefunkční, neboť v průběhu zkušebního provozu v květnu 2014 se na kamerovém systému vyskytly závady, a protože kamery nesplňovaly požadavky Policie ČR na kvalitu záběrů, došlo do vyřešení technických záležitostí k jejich odpojení od záznamového zařízení a dále již kamerový systém nebyl používán. Pokud v tomto období před uvedením do jeho trvalého provozu byl prováděn záznam na pevný disk počítače kontrolované osoby, mohl být využit pouze pro účely Policie ČR, jako správce osobních údajů získaných z tohoto kamerového systému.

V průběhu následné kontroly zahájené v dubnu 2015 bylo zjištěno, že kamerový systém je již plně funkční a provozovatelem kamerového systému jako správce osobních údajů je Policie ČR. Kontrolovaná osoba iniciovala uzavření nové koordinační dohody s Policií ČR, která dopisem ze dne 23. dubna 2015 upozornila kontrolovanou osobu na existenci doposud platné Dohody o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, kterou kontrolovaná osoba uzavřela s Policií České republiky v červnu 2009, podle jejíhož ustanovení čl. 4 je jednou z forem spolupráce i společný postup při vytváření a využívání kamerových systémů ve vlastnictví kontrolované osoby Policií ČR. Z hlediska Policie ČR se jednalo o dostatečnou dohodu s tím, že k vymezení konkrétních kompetencí a postupů při zpracování osobních údajů získaných prostřednictvím kamerového systému byl mezi kontrolovanou osobou a Policií ČR dohodnut na řadě jednání tak, aby nedošlo k porušení zákona č. 101/2000 Sb.

Z těchto jednání vyplynulo, že správcem osobních údajů z kamerového systému nemůže být kontrolovaná osoba, ale je jím Policie ČR, i když není vlastníkem kamerového systému. Kamerový systém tvoří čtyři kamery monitorující veřejná prostranství v obci Ostrožská Nová Ves, kdy jednou z kamer instalovaného kamerového systému byla i kamera, která byla předmětem stížnosti. Instalace této kamery byla provedena na náklady kontrolované osoby po schválení radou kontrolované osoby v dubnu 2014.

Záznam z kamerového systému je prováděn na pevný disk počítače kontrolované osoby. Přístup do počítače má pouze za účasti policisty Obvodního oddělení PČR Uherský Ostroh starosta kontrolované osoby, který se vždy na vyžádání Policie ČR spolu s policistou Obvodního oddělení Uherský Ostroh do systému přihlásí svým uživatelským jménem a heslem a provede společně přehrávání záznamu na externí disk Policie ČR. Na Obvodním oddělení PČR Uherský Ostroh jsou data v rámci přestupkového řízení zálohována pro potřeby Policie ČR v rámci vlastní evidence.

Dobu uchovávání záznamu z kamerového systému určuje Policie ČR dle jejích potřeb. O provozování kamerového systému, resp. předmětné kamery, byli občané již dříve (jaro 2014) informováni na webových stránkách obce, v místním časopise „Profil“ a zveřejněním na úřední desce. Informační povinnost prostřednictvím informačních tabulek vůči subjektům údajů byla ze strany kontrolované osoby ve spolupráci s Policií ČR splněna se všemi náležitostmi.

Důvodem pro instalaci kamerového systému bylo zajištění veřejného pořádku, prevence kriminality a přestupků a ostražba obecního majetku. Kamera je připojena k jedné řídicí jednotce umístěné v kanceláři starosty Obecního úřadu Ostrožská Nová Ves. Do této místnosti je vstup možný pouze přes troje uzamykatelné dveře se zabezpečovacím zařízením s pohybovým čidlem. Samotná řídicí jednotka je uzamčena ve speciální skříňce a klíč je uložen starostou na bezpečném místě k tomu určeném. Řídicí jednotka je propojena s počítačem umístěným v kanceláři starosty kontrolované osoby.

Kontrolovaná osoba má s dodavatelem kamerového systému uzavřenou dohodu, na základě které na písemnou objednávku provádí technickou podporu kamerového systému, tj. opravy, seřízení a další údržbu. Důvodem pro instalaci kamerového systému bylo zajištění veřejného pořádku, prevence kriminality a přestupků a ostražba obecního majetku a rovněž monitorování dodržování zákazové dopravní značky na veřejně přístupné účelové komunikaci k Ostrožským jezerům přes ochranné pásmo II. stupně vodního zdroje Ostrožská Nová Ves.

Kontrolovaná osoba je sice vlastníkem kamerového systému se zajištěním oprav, servisu a údržby tak, aby byl v jeho provozuschopném stavu, ale správcem osobních údajů získaných z kamerového systému je Policie ČR, Krajské ředitelství Zlínského kraje, Územní odbor Uherské Hradiště, Obvodní oddělení Uherský Ostroh.

Záznam z kamerového systému ze dne 14. května 2014, který byl použit v přestupkovém řízení Policií ČR, byl pořízen v době, kdy probíhalo v součinnosti s Policií ČR tzv. „ladění“ kamerového systému z hlediska kvality záznamů, tj. technických parametrů. Byl to záznam z kamerového systému, který mohl být z hlediska kvality, i když se jednalo pouze o zkušební provoz, odpovídající požadavkům Policie ČR využit při prokazování dopravního přestupku spočívajícího v porušení zákazové dopravní značky. Kontrolované osobě nebyl znám další konkrétní případ využití záznamu z kamery Policií ČR z doby zkušebního provozu kamerového systému obsluhovaném za účasti Policie ČR, ale nevyloučila, že by mohl být Policií ČR použit i v jiných správních řízeních při vyřizování přestupků.

Vzhledem k tomu, že kontrolovaná osoba nemá přístup ke kamerovým záznamům, nemohla jej zpřístupnit jiné osobě. Způsob využití záznamů ze záznamového zařízení je podle zákona č. 273/2008 Sb. plně v kompetenci správce osobních údajů, kterým je Policie ČR. V součinnosti s Policií ČR – Obvodním oddělením Uherský Ostroh se podařilo zjistit, že v době od 9. října 2014 do 22. dubna 2015 nebyl žádný záznam z kontrolovaného kamerového systému zálohován ani využit jako důkaz v přestupkovém či trestním řízení s tím, že s jeho využitím čeká Policie ČR na informaci o výsledku této kontroly, kdy dle názoru Policie ČR by nemohla záznamové zařízení využívat jako důkazní prostředek pro přestupkové řízení při narušování veřejného pořádku v obci Ostrožská Nová Ves v případě jeho nezákonného umístění zjištěného Úřadem.

Kontrolovaná osoba eviduje pouze jednu žádost o poskytnutí informace ke kamerovému systému podle ustanovení § 21 zákona č. 101/2000 Sb. instalovaného v obci Ostrožská Nová Ves, a to od pozdějšího stěžovatele ze dne 9. června 2014, na kterou odpověděla dopisem ze dne 26. června 2014. Kontrolovaná osoba připustila, že na otázky ze žádosti pozdějšího stěžovatele odpověděla nepřesně a že odpověď by měla být chápána tak, že v době žádosti o informaci byl spuštěn pouze zkušební provoz, a proto kamerový systém ještě nemohl být v plném rozsahu provozován orgány Policie ČR, přičemž ke stažení záznamů a jejich předávání na přenosném záznamovém zařízení docházelo pouze za účasti policistů z Obvodního oddělení Uherský Ostroh s určením pro jejich další vyhodnocení před spuštěním do plného provozu.

Podle ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. je osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů a dále se subjekt údajů považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu. Údaje uchovávané v záznamovém zařízení, ať obrazové či zvukové, jsou osobními údaji za předpokladu, že na základě těchto záznamů lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu, resp. informace z obrazových či zvukových nahrávek umožňují, byť nepřímo, identifikaci osoby. Fyzická osoba je identifikovatelná, pokud ze snímku, na němž je zachycena, jsou patrné její charakteristické rozpoznávací znaky, zejména obličej, a na základě propojení rozpoznávacích znaků s dalšími disponibilními údaji je možná plná identifikace osoby. Osobní údaj pak ve svém souhrnu tvoří ty identifikátory, které umožňují příslušnou osobu spojit s určitým, na snímku zachyceným, jednáním.

Kamera instalovaná na k tomu speciálně postaveném sloupu, stojícím na okraji veřejně přístupné účelové komunikace, vedoucí k ochrannému pásmu II. stupně vodního zdroje Ostrožská Nová Ves, tj. ke štěrkopískovým jezerům, je spojena se záznamovým zařízením, umožňujícím následně identifikovat osoby pohybující se v prostoru před kamerou.

Tato kamera tak je nositelem osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb.

Podle ustanovení § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. se zpracováním osobních údajů rozumí jakákoliv operace nebo soustava operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky. Zpracováním osobních údajů se rozumí zejména shromažďování, ukládání na nosiče informací, zpřístupňování, úprava nebo pozměňování, vyhledávání, používání, předávání, šíření, zveřejňování, uchování, výměna, třídění nebo kombinování, blokování a likvidace. Provozování kamerového systému je považováno za zpracování osobních údajů, pokud je vedle kamerového sledování prováděn záznam pořizovaných záběrů, nebo jsou v záznamovém zařízení uchovávány informace a zároveň účelem pořizovaných záznamů, případně vybraných informací, je jejich využití k identifikaci fyzických osob v souvislosti s určitým jednáním. Kamerový systém ve vlastnictví kontrolované osoby, jehož provozovatelem je Policie ČR, je vybaven záznamovým zařízením, na které byly ukládány kamerové záznamy z kamer umístěných na veřejných prostranstvích v obci Ostrožská Nová Ves, a tak docházelo dle ustanovení § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. ke zpracování osobních údajů ze záznamového zařízení kamerového systému. Provozování kamerového systému se záznamovým zařízením tedy lze považovat za zpracování osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb.

Podle ustanovení § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. je správcem každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj. Zpracováním osobních údajů může správce zmocnit nebo pověřit zpracovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Účel a prostředky zpracování osobních údajů určuje v daném případě provozovatel kamerového systému, což je na základě Dohody o spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku ze dne 4. června 2009 Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Územní odbor Uherské Hradiště, Obvodní oddělení Uherský Ostroh, která podle ustanovení § 62 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb. může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících

se na místech veřejně přístupných a zvukové, obrazové nebo jiné záznamy o průběhu úkonu, přičemž Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Zlínského kraje převzalo práva a povinnosti pro oblast obvodního oddělení Uherský Ostroh od Policie České republiky – Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje v rámci vymezených kompetencí při vzniku nového Krajského ředitelství policie Zlínského kraje s účinností podle ustanovení § 8 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 122 zákona č. 273/2008 Sb. od 1. ledna 2012.

Podle ustanovení § 4 písm. k) zákona č. 101/2000 Sb. je zpracovatelem každý subjekt, který na základě zvláštního zákona nebo pověření správcem zpracovává osobní údaje podle zákona č. 101/2000 Sb. Kontrolovaná osoba nezpracovává osobní údaje, a proto nemůže být podle ustanovení § 4 písm. k) zákona o ochraně osobních údajů ani zpracovatelem osobních údajů.

Obec Ostrožská Nová Ves při ochraně vodních zdrojů neporušila zákon č. 101/2000 Sb.

C. SAMOSTATNÉ PŘÍSPĚVKY

Český statistický úřad: kontrola provedení anonymizace dat získaných ze Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011

Úřad na základě plánu kontrol pro rok 2015 provedl kontrolu Českého statistického úřadu (dále jen „ČSÚ“) v době od 8. dubna do 23. října 2015, která byla zaměřena na dodržování a plnění povinností správce osobních údajů stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb., zejména pak ustanovení § 5 a § 13 citovaného zákona, v souvislosti se zpracováním osobních údajů a prověření splnění zákonných povinností uložených zvláštní právní úpravou, a to § 22 odst. 4 zákona č. 296/2009 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011, tedy povinnost po ukončení zpracování výsledků sčítání, nejpozději do tří let od rozhodného okamžiku sčítání, zařadit sčítací formuláře do skartačního řízení. Sčítací formuláře převedené do elektronické podoby při zpracování a elektronické formuláře vyplněné povinnými osobami anonymizovat a předat k trvalému uložení do Národního archivu.

V rámci kontroly bylo kontrolováno splnění povinnosti anonymizace dat v návaznosti na průběh sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011. Anonymním údajem je takový individuální údaj, který buď v původním tvaru, nebo ani po provedeném zpracování neumožňuje přímou, popřípadě nepřímou identifikaci jednotlivé fyzické osoby.

Sčítání lidu, domů a bytů je nejrozsáhlejším statistickým zjišťováním, které přináší velké množství cenných údajů, jež zatím nelze získat jiným efektivnějším způsobem. Při tomto statistickém zjišťování je sbíráno a nakládáno s velkým množstvím osobních údajů, kdy jsou zpracovávány i údaje, pro jejichž ochranu předpokládá zákon přísnější režim, a to citlivé údaje.

Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2011 provedl ČSÚ na základě zákonného zmocnění zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě a zákonem č. 296/2009 Sb. Sběr dat probíhal prostřednictvím formulářů: Sčítací list osoby, Bytový list a Domovní list, tyto formuláře byly distribuovány povinným osobám, které byly povinny poskytnout údaje zjišťované sčítáním, a to k rozhodnému okamžiku. Rozhodným okamžikem pro zjišťování údajů byla půlnoc z pátku 25. března na sobotu 26. března 2011.

Kontrolou bylo zjištěno, že v souladu se zákonnou úpravou převedl ČSÚ takto získaná data do elektronické podoby, tzn. že všechny listinné formuláře byly naskenovány. Výjimku tvořily

formuláře „Bytový list – pokračování“, které nebyly převedeny do elektronické (digitální) podoby, nebyly anonymizovány a po zpracování byly skartovány. Formuláře Bytový list obsahovaly pouze osobní údaje, a to osobní údaje osob společně hospodařících domácností (jméno, příjmení, datum narození a vztah k osobě, která formulář vyplnila), a proto nebyly předány k archivaci Národnímu archivu.

Všechny formuláře převedené do elektronické podoby byly poté anonymizovány, a to tak, že anonymizace dat v obrazu formuláře byla provedena „začerněním“ příslušných boxů, do kterých byla data respondentem vyplňována. Bylo začerněno buď celé pole (nečitelný obsah pole), nebo jeho část (část pole zůstává čitelná).

Takto anonymizované formuláře byly v zákonem stanovené lhůtě, tj. do 25. března 2014 předány k trvalému uložení Národnímu archivu. Všechny neanonymizované listinné formuláře i neanonymizované formuláře převedené do digitální podoby byly v zákonné lhůtě zničeny (zařazeny do skartačního řízení). Kontrolovaný stanovil pro celý proces skartace dokumentů jednoznačná pravidla. Anonymizované sčítací formuláře byly zařazeny do skartačního řízení a neanonymizované listinné sčítací formuláře byly v období od listopadu 2011 do května 2012 zničeny, v březnu 2014 byly zničeny digitální dokumenty neanonymizovaných sčítacích formulářů převedených do digitální podoby. Bylo zjištěno, že svoz a skartace materiálu byly provedeny v požadovaných termínech, kdy nedošlo během procesu skartace a během celého provozu pracoviště k žádnému závažnému incidentu.

Kontrolou bylo zjištěno, že ČSÚ přijal pro provedení celého procesu stanoveného zákonem č. 296/2009 Sb. taková opatření, která lze považovat za postačující pro splnění zákonem stanovených povinností správce a zpracovatele osobních údajů. ČSÚ stanovil pro manipulaci s elektronickými nosiči dat a pro předání dat Národnímu archivu jasná pravidla, která, jak vyplynulo z předložených dokumentů, byla beze zbytku dodržena.

Ze závěrů kontroly vyplývá, že Český statistický úřad neporušil ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) ani § 13 zákona č. 101/2000 Sb. a postupoval v souladu s § 22 odst. 4 zákona č. 296/2009 Sb. Kontrolovaný tedy uchovával osobní údaje pouze po dobu, která je nezbytná k naplnění účelu jejich zpracování, a osobní údaje anonymizoval v zákonem stanovené lhůtě, přičemž přijal taková opatření, kterými byla zajištěna maximální ochrana zpracovávaných osobních údajů.

Kontrolní protokol byl kontrolovanému doručen dne 3. listopadu 2015. Proti kontrolnímu protokolu nebyly vzneseny námitky a kontrola byla ukončena dne 19. listopadu 2015.

Mezinárodní vězeňské společenství, z.s.

Inspektorka Úřadu provedla ve dnech 23. června 2015 až 7. října 2015 kontrolu subjektu Mezinárodní vězeňské společenství, z.s. (dále také „kontrolovaný“). Kontrola byla zahájena na základě podnětu stěžovatele, který požádal Úřad o posouzení, zda tiskopis distribuovaný kontrolovaným do věznic mezi vězněné osoby, který po vyplnění obsahoval identifikační údaje o dětech a pečujících osobách, není v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb. Předmětem kontroly bylo dodržování povinností správce osobních údajů uvedených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním a dalším nakládáním s osobními údaji v rámci realizace programu Andělský strom.

Kontrolou bylo zjištěno, že kontrolovaný od roku 2011 realizuje mezinárodní program Andělský strom, který je registrovaným programem Prison Fellowship International. Program je

organizován s cílem pomáhat dětem odsouzených rodičů. Bylo prokázáno, že v některých případech se do programu přihlásili i jiní příbuzní dítěte či osoba blízká (nevlastní otec). Dobrovolníci zapojení do tohoto programu posílají vánoční dárky dětem rodičů či jiných příbuzných ve výkonu trestu odnětí svobody, které mají k dítěti vztah. Program je realizován tak, že kontaktní osoba ve věznici, nejčastěji sociální pracovník či kaplan, osloví vhodné kandidáty, kteří jsou ve výkonu trestu odnětí svobody. Takto vytipovaný odsouzený vyplní tiskopis a napíše dopis k Vánocům svému dítěti. Věznice poté zašle vyplněné tiskopisy spolu s dopisy dětem koordinátorce programu (zástupkyni kontrolovaného), ta pak organizuje s farnostmi, které se do programu zapojily, nákup a zaslání dárku dítěti. Program má za cíl posílit vazbu mezi dítětem a rodičem ve výkonu trestu odnětí svobody u těch rodičů, kteří nebyli soudem zbaveni své rodičovské odpovědnosti a nebylo jim soudem omezeno právo osobně se stýkat s dítětem.

V rámci programu Andělský strom kontrolovaný zpracovává osobní údaje odsouzeného vězně, kontaktní osoby ve věznici, obdarovávaného dítěte a osoby pečující o dítě (dotčené osoby).

Kontrola byla vedena s cílem pečlivě prošetřit proces zpracování osobních údajů kontrolovaným, jejich zabezpečení a v případě zjištěných nedostatků navrhnout taková opatření, aby byly požadavky, které stanoví zákon č. 101/2000 Sb., splněny. Při kontrole bylo zjištěno, že kontrolovaný veškeré informace o průběhu programu zveřejňuje na svých internetových stránkách www.prisonfellowship.cz.

Kontrolou bylo zjištěno, že došlo k porušení ustanovení § 5 odst. 2, § 11 odst. 1 a § 16 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnosti správce zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů, informovat subjekt údajů o tom, v jakém rozsahu a pro jaký účel budou osobní údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem bude osobní údaje zpracovávat, komu mohou být osobní údaje zpřístupněny, a povinnost správce své zamýšlené zpracování osobních údajů písemně oznámit Úřadu ještě před zahájením zpracování osobních údajů. Kontrolovaný v době kontroly nedisponoval prokazatelným souhlasem všech dotčených subjektů, tj. všech osob, jejichž osobní údaje jsou jím ve zmíněném tiskopise zpracovávány v rámci realizace programu Andělský strom. I s přihlédnutím ke specifičnosti programu bylo shledáno, že kontrolovaný nevyčerpal všechny možnosti, jak získat souhlas se zpracováním osobních údajů dotčených subjektů a zajistit, aby byly všechny osoby seznámeny s tím, že jejich osobní údaje jsou v rámci programu Andělský strom zpracovávány a měly by tak možnost vyslovit souhlas, ale i nesouhlas se zpracováním svých osobních údajů, které o nich lze z vyplněného tiskopisu získat. Dále bylo zjištěno, že kontrolovaný splnil svou informační povinnost vůči vězňům, kontaktním osobám ve věznici a dětem prostřednictvím jednoho ze zákonných zástupců, který vyplnil tiskopis. Jinak tomu bylo se splněním informační povinnosti u zpracování osobních údajů dětí, jimž neposílal dárek jejich zákonný zástupce. U nich nemohla být informační povinnost splněna. Dále nebylo možno ověřit, které pečující osoby byly o průběhu projektu informovány a jak detailně. Informační povinnost mohla být splněna minimálně u pečujících osob, které byly telefonicky kontaktovány, a u těch, které o programu informoval sám vězeň. Dále bylo zjištěno, že kontrolovaný prokazatelně po dobu nejméně od podzimu 2011 zpracovával osobní údaje v souvislosti s realizací programu Andělský strom bez oznámení o zpracování osobních údajů Úřadu a žádost o registraci k Úřadu podal až 10. září 2015, tedy v průběhu kontroly.

Porušení jiných ustanovení zákona č. 101/2000 Sb. nebylo zjištěno.

Kontrolovaný v průběhu kontroly napravit protiprávní stav, a to bezprostředně po zjištění porušení svých povinností, a to tak, že omezil program pouze pro rodiče (zákonné zástupce) dětí. Rovněž důsledně stanovil povinnost vězně-rodice informovat pečující osobu o zpracování jejích osobních údajů kontrolovaným. Doplnil tiskopis „Přihláška do programu Andělský strom“. Do tiskopisu byl zařazen text: „Prohlašuji, že rozumím a souhlasím se zpracováním osobních údajů své osoby, i mých níže uvedených dětí, pro účely programu Andělský strom. Veškeré poskytnuté údaje slouží výhradně k zaslání vánočního dárku a poté budou skartovány. O poskytnutí údajů osoby pečující i níže uvedených dětí (jméno, adresa, telefon) Mezinárodnímu vězeňskému společenství, z.s., IČ: 22848061, budu pečující osobu informovat. Osoba pečující má možnost odmítnout účast dětí v projektu, a tím i zpracování poskytnutých údajů, a to na níže uvedené adrese, e-mailu či telefonním čísle.“ Pro eliminaci množství zpracovávaných osobních údajů kontrolovaný z původního formuláře odstranil údaj telefonní číslo do práce pečující osoby a vztah pečovatele k dítěti.

Kontrolovaný zajistil, aby dotčené subjekty byly informovány o skutečnosti, že jejich osobní údaje jsou zpracovávány v rámci programu Andělský strom a že mají možnost svůj souhlas kdykoli odvolat. Kontrolovaný těmito opatřeními napravit protiprávní stav, který způsobil svým jednáním, a to v průběhu kontroly, tedy bezprostředně poté, kdy bylo zjištěno porušení povinností. Na základě výše uvedeného rozhodla inspektorka Úřadu dle § 40a zákona č. 101/2000 Sb. a ve věci upustila od uložení pokuty, neboť ze strany správce osobních údajů došlo k nápravě protiprávního stavu bezprostředně poté, kdy bylo zjištěno porušení povinností. Přihlédla rovněž k tomu, že jednání správce nesouvisí s porušením povinností při zpracování citlivých údajů, nepředstavuje podstatný zásah do práv subjektů údajů zejména s přihlédnutím k charakteru osobních údajů a rozsahu zpracování těchto osobních údajů a souhrnu okolností stanovených v § 46 zákona č. 101/2000 Sb.

DUKLA Jihlava - mládež, z.s.

Předmětem incidenční kontroly subjektu DUKLA Jihlava - mládež, z.s. (dále také „DJ-mládež“ nebo „kontrolovaný“) bylo dodržování povinností správce osobních údajů uložených zákonem č. 101/2000 Sb. při zpracovávání osobních údajů členů kontrolovaného.

Důvodem k zahájení kontroly byly opakované stížnosti rodičů dětí, které jsou členy DJ-mládež a jsou registrovány u Českého svazu ledního hokeje (dále jen „ČSLH“) na to, že osobní údaje dětí jsou bez souhlasu rodičů zpracovávány jinak, než bylo správcem osobních údajů deklarováno v přihlášce k registraci, byly neoprávněně předány jiným subjektům a je jim odmítáno sdělení, jak je nakládáno s osobními údaji jejich dětí.

Kontrolou bylo zjištěno, že spolek DJ – mládež byl založen 17. února 2000 jako dobrovolné sdružení fyzických osob provozujících tělovýchovu, sport, osvětovou a hospodářskou činnost se zaměřením na lední hokej a krasobruslení. Město Jihlava zřídilo v roce 1998 HC Dukla Jihlava, s.r.o., jako nástupnickou organizaci hokejového oddílu HC Dukla Jihlava (to je hokejový klub, který existoval již před rokem 1989), který byl v historii financován jako armádní klub a po roce 1989 byl postupně transformován do společnosti s r. o., v níž je 100% vlastníkem město Jihlava. Oba subjekty (HC Dukla Jihlava, s.r.o., a DJ-mládež) se každoročně hlásí do hokejové soutěže pořádané ČSLH společně pod jedním hokejovým klubem, jak vyplynulo z uzavřené obchodní smlouvy a ze zprávy ČSLH ze dne 7. května 2015. Kontrolou bylo prokázáno, že hokejový klub registrovaný u ČSLH pod číslem 070703 se nazývá HC Dukla Jihlava. Kontrolovaný uzavírá

každoročně se společností HC Dukla Jihlava, s.r.o., smlouvu o spolupráci, která je vyžadována ČSLH proto, aby oba subjekty mohly společně vstoupit do hokejové soutěže ČSLH. Kontrolovaný se společností HC Dukla Jihlava, s.r.o., společně dále podepisují „Prohlášení HOK“ (hokejového klubu), které je povinnou přílohou přihlášky do soutěže ČSLH. Dále bylo z výše uvedených smluv zjištěno, že společnost HC Dukla Jihlava, s.r.o., je vlastníkem práva na soutěž, jsou mu zapůjčena i registrační práva členů kontrolovaného a je také vlastníkem marketingových práv.

Z registračního řádu ČSLH vyplynulo, že hráči, kteří se chtějí zúčastnit sportovních soutěží v ledním hokeji, musí být registrováni. Registrací se rozumí způsob, jakým se zajišťuje příslušnost k určitému oddílu nebo klubu, prokazuje se registračním průkazem hráče. Podklady pro registraci jsou: přihláška k registraci, která obsahuje jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo a bydliště hráče, okres, PSČ, název klubu, za který chce být hráč registrován, registrační číslo klubu přidělené ČSLH, souhlas klubu s registrací (razítko a podpis) a podpis hráče, u hráčů mladších 15 let i souhlas zákonného zástupce.

Vnitřní směrnice ČSLH č. 44 upravuje pravidla, na základě kterých je nakládáno s osobními údaji hráčů, trenérů, rozhodčích a ostatních členů hokejových klubů. Osobní údaje včetně rodných čísel lze na základě souhlasu subjektů údajů nebo jejich zákonných zástupců poskytnout Českému svazu tělesné výchovy a Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy k vedení evidence členské základny a s tím souvisejícím poskytováním státních dotací.

Proces registrace dětí, které jsou členy DJ-mládež, u ČSLH probíhá tak, že kontrolovaný má k dispozici nevyplněnou přihlášku, které dostává přímo od ČSLH a nemůže na nich nic měnit. Rodiče dětí vyplní přihlášku k registraci, která je poté odevzdána ČSLH. Na přihlášce k registraci podepisuje hráč a u dětí mladších 15 let i zákonný zástupce prohlášení v tomto znění: „Prohlašuji, že v ČSLH nejsem registrován a souhlasím s tím, aby mé osobní údaje na tomto registračním lístku (jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, bydliště a registrace za HOK) využíval ČSLH výhradně pro účely mé účasti v soutěžích, na základě zákona a podle Stanov a řádů ČSLH po celou dobu mé registrace v ČSLH. Byl(a) jsem seznámen(a) se Směrnicí ČSLH č. 44 upravující ochranu osobních údajů v ČSLH.“ Po registraci je hráčům předána kartička ČSLH se jménem hráče, fotografií, identifikačním číslem a názvem a číslem hokejového klubu HC Dukla Jihlava, registrační č. 70703.

Kontrolou bylo prokázáno, že DJ-mládež je správcem osobních údajů svých členů, tedy i osobních údajů dětí stěžovatelů. Kontrolou bylo zjištěno, že zpracováním osobních údajů členů kontrolovaného byla pověřena společnost HC Dukla Jihlava, s.r.o., která zpracovává osobní údaje členů kontrolovaného pro účely jejich účasti v hokejové soutěži ČSLH. Toto vyplynulo z obchodní smlouvy, kterou se společnost HC Dukla Jihlava, s.r.o., zavázala zajistit účast mládežnických družstev kontrolovaného všech věkových kategorií v soutěžích řízených ČSLH. Rovněž v dokumentu „Prohlášení HOK“ oba subjekty společně prohlašují, že registrační práva hráče v soutěži ČSLH svědčí po dobu jedné sezony společnosti HC Dukla Jihlava, s.r.o.

Účel zpracování osobních údajů vyplývá z registračního řádu ČSLH schváleného konferencí ČSLH dne 14. června 2014, kde je uvedeno, že hráči, kteří se chtějí zúčastnit sportovních soutěží v ledním hokeji, mají povinnost registrace. Povinnost správce osobních údajů podle § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. stanovit účel zpracování osobních údajů tedy nebyla porušena. Kontrolou nebylo zjištěno ani porušení dalších povinností vyplývajících z § 5 odst. 1 citovaného zákona (shromažďování osobních údajů nad rámec stanoveného účelu, jejich uchovávání i po době naplnění stanoveného účelu nebo jejich zpracování k jinému účelu).

Kontrolou bylo prokázáno, že kontrolovaný, jako správce osobních údajů svých členů, disponuje souhlasy subjektů údajů ke zpracování osobních údajů, jak vyplývá z přihlášek k registraci dětí stěžovatelů. Jedná se o legitimní právní titul zpracování osobních údajů ve smyslu § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb.

Kontrolou bylo zjištěno, že informační povinnost podle § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. vůči subjektům údajů, respektive jejich zákonným zástupcům, kontrolovaný splnil pouze částečně. Neinformoval je zejména o tom, že jejich osobní údaje budou zpřístupněny také společnosti HC Dukla Jihlava s.r.o., a to na základě přistoupení kontrolovaného do hokejového klubu HC Dukla Jihlava, registrovaného u ČSLH, kdy oba subjekty (DJ-mládež a HC Dukla Jihlava s.r.o.) vystupují společně pod tímto jedním hokejovým klubem s registračním číslem 070703. V tomto směru kontrolovaný bezprostředně učinil opatření k nápravě protiprávního stavu zjištěného kontrolou, a to tím, že součástí formuláře bude samostatný dokument, který obdrží rodiče či sportovci při podpisu přihlášky. Tento dokument doplňuje informace uvedené na přihlášce ve smyslu namítaného nesplnění informační povinnosti. Kontrolovaný tyto informace dále zveřejnil na internetových stránkách www.hcdukla.cz/dokumenty/pouceni_k_registraci.pdf. Kontrolující postupovala ve smyslu § 40a zákona č. 101/2000 Sb. a vzhledem k nápravě protiprávního stavu v průběhu kontroly upustila od uložení pokuty.

Vzhledem k účelu a prostředkům zpracování osobních údajů kontrolovaný přijal a dokumentoval taková technicko-organizační opatření, která garantují míru ochrany zpracování osobních údajů vyžadovanou § 13 zákona č. 101/2000 Sb. Přihlášky k registraci jsou shromažďovány k tomu pověřenou osobou, která je buď bezprostředně předá ČSLH, nebo jsou uloženy v trezoru v sídle kontrolovaného. Na základě kontrolních zjištění bylo prokázáno, že nedošlo k porušení tohoto ustanovení zákona.

Stěžovatelé uvedli, že kontrolovaný se nevyjádřil k jejich žádosti o vysvětlení, že jeho jednání je obstrukční, a dále sdělili, že jim kontrolovaný i ČSLH odmítá podat informace ve smyslu § 21 zákona č. 101/2000 Sb. Kontrolou bylo prokázáno, že toto ustanovení citovaného zákona nebylo porušeno. Kontrolovaný i ČSLH na otázky stěžovatelů odpověděli a k jejich námitkám se dostatečně vyjádřili. Bylo přihlédnuto k tomu, že jeden ze stěžovatelů působil na pozici asistenta trenéra, a lze proto dovodit, že byl s činností a fungováním hokejového klubu včetně celého procesu registrace podrobně seznámen. Dále bylo přihlédnuto k tomu, že trenéři hokejového klubu pravidelně svolávají schůzky s rodiči, kde mají možnost se na cokoliv zeptat, včetně problematiky zpracování osobních údajů.

Vízový informační systém

V období od 16. července do 30. listopadu 2015 byla provedena následná kontrola Ministerstva zahraničních věcí ČR (dále jen „MZV“) vyplývající z plánu kontrol Úřadu na rok 2015. Předmětem kontroly bylo dodržování povinností stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb., při zpracování osobních údajů žadatelů o udělení tzv. schengenských víz, tj. víz do 90 dnů pobytu, ve Vízovém informačním systému (dále jen „VIS“). Místem provedení kontroly byl Generální konzulát ČR a vízové centrum nadnárodní společnosti VFS Global v Sankt Peterburgu, Ruská federace.

Důvodem pro zařazení následné kontroly do ročního plánu kontrol Úřadu bylo jedno z kontrolních zjištění kontroly MZV provedené v roce 2014. V protokolu o kontrole bylo konstatováno: „Z pohledu osobních údajů zpracovávaných ve VIS se poněkud problematickým jeví

využívání outsourcingových služeb soukromých společností, které provádějí příjem žádostí o udělení schengenských víz včetně skenování otisků prstů žadatelů z odlehlých míst teritoriálně velkých států a následnou distribuci dat včetně osobních a citlivých údajů na zastupitelské úřady ČR. MZV je dosud zapojeno do činnosti těchto tzv. vízových center jen v Ruské federaci. V průběhu kontroly byl z otevřených zdrojů zjištěn záměr rozšířit uvedenou spolupráci se soukromými společnostmi i do dalších států, konkrétně Číny a oblasti severní Afriky.“ Vzhledem k tomu, že dochází ke zpracování i citlivých údajů žadatelů o víza soukromou společností, bylo hlavním cílem prostřednictvím místního šetření prověřit celý proces vyřizování žádostí s důrazem na dodržování všech povinností uložených správcem nebo zpracovatelem osobních údajů zákonem č. 101/2000 Sb.

MZV zpracovává osobní a citlivé údaje žadatelů o víza, a má tedy postavení správce osobních údajů. Účel zpracování vyplývá z rozhodnutí Rady o zřízení VIS č. 2004/512/ES, kterým byl zřízen Vízový informační systém (VIS). Jeho funkce jsou vymezeny nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 ze dne 9. července 2008 o VIS a o výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy. Cílem VIS je zlepšit provádění společné vízové politiky, konzulární spolupráci a konzultace mezi ústředními vízovými úřady – usnadněním řízení o žádostech o vízum, zamezením současnému podávání více žádostí o víza do různých členských států („visa shopping“), usnadněním boje proti podvodům, usnadněním kontrol na hraničních přechodech na vnějších hranicích a na území států EU, pomáhat s určením totožnosti každé osoby, která nesplňuje nebo přestala splňovat podmínky pro vstup, přítomnost nebo pobyt na území EU.

Činnost MZV při udělování schengenských víz vychází ze závazné evropské legislativy a především ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Vnitřní postupy MZV jsou upraveny převážně interními metodickými pokyny, které respektují novelu cizineckého zákona účinnou od 24. června 2014. Problematiku ochrany osobních údajů upravují konkrétní články interního předpisu k technickému a organizačnímu zajištění výkonu agend a metodické pokyny ke zpracování žádostí o víza do 90 dnů.

Kontrolou bylo zjištěno, že k využívání služeb VFS Global v Ruské federaci dochází na základě smlouvy podepsané velvyslancem ČR v Moskvě Vladimírem Remkem dne 2. června 2014. Společnost VFS Global poskytuje MZV na území Ruské federace outsourcingové služby spočívající v komplexním zajišťování procesu vydávání schengenských víz, včetně snímání otisků prstů. Za tímto účelem disponuje v současné době 29 vízovými centry (po celém světě provozuje cca 1700 vízových center). V Sankt Peterburgu využívá služby VFS Global 18 evropských zemí včetně států, které nejsou v schengenském prostoru (např. Chorvatsko, Bulharsko, Finsko). VFS Global zabezpečuje pro GK ČR objednávkový systém žadatelů, komplexně zajišťuje příjem jejich žádostí o víza včetně obligatorních otisků prstů a poskytuje žadatelům další služby, např. vyhotovení fotografie. Z dlouhodobě standardního počtu 25 000 víz vydaných GK ČR, který během posledního roku zejména z ekonomických důvodů poklesl na 15 000 víz, vyřizuje VFS Global cca 80 %.

Soukromá společnost VFS Global má postavení zpracovatele osobních údajů ve smyslu ustanovení § 4 písm. k) zákona č. 101/2000 Sb. MZV splnilo povinnost vyplývající z § 6 citovaného zákona, tedy uzavřít smlouvu o zpracování osobních údajů. Odpovídající pozornost je věnována zárukám zpracovatele o technickém a organizačním zabezpečení ochrany osobních údajů zpracovávaných ve VIS a kontrolní činnosti.

Zaměstnanci společnosti VFS Global uzavírají s každým žadatelem o vízum smlouvu o poskytnutí požadovaných služeb. Po vyplnění příslušného dotazníku jsou údaje žadatele ve vízovém centru zadány do informačního systému pod jedinečným logem. Po základní kontrole údajů je žadateli v příslušné zóně vízového centra provedeno snímání otisků prstů. Snímání otisků všech prstů na obou rukou žadatele je prováděno na základě rozhodnutí Evropské komise z roku 2006 a je postupně zaváděno v jednotlivých státech. V Ruské federaci to platí od 14. září 2015. Jakmile jsou vízovým centrem shromážděny veškeré údaje o žadateli a tyto doplněny do elektronické databáze, je provedena jejich opětovná kontrola. Následně dojde k předání dat GK ČR kurýrní službou za dodržení přísných bezpečnostních postupů. Kurýr obdrží z GK ČR vyhotovená víza z předcházejícího období, která přiveze zpět do vízového centra za účelem jejich předání žadatelům. Data žadatelů jsou pak VFS Global protokolárně likvidována.

Všichni zaměstnanci VFS Global podílející se na zpracování osobních údajů při vyřizování víz jsou průběžně proškolení a jsou prováděny pravidelné kontroly nastavených postupů. Společnost VFS Global neřešila v posledním období žádný bezpečnostní incident spočívající ve zneužití zpracovávaných osobních údajů. Ojedinelé reklamace žadatelů se týkaly drobností vyplývajících např. z nevyzvednutí pasu s vízem v určeném termínu. Podíl zamítnutých žádostí o schengenskou vízum se v případě GK ČR dlouhodobě pohybuje do 1 % z celkového počtu přijatých žádostí. VFS Global, jako outsourcingová společnost, nemá na procesu zamítnutí ani jeho důvodů žádný vliv.

Kontrolou bylo zjištěno, že společnosti VFS Global ve vízovém centru v Sankt Peterburgu a GK ČR přijaly odpovídající opatření v souvislosti s možným rizikem při zpracování osobních a citlivých údajů žadatelů o schengenská víza.

Zpracování osobních údajů v centrálních registrech

V červenci 2015 byla ukončena kontrola zaměřená na dodržování povinností Českou republikou, Ministerstvem vnitra České republiky, uvedených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti s přístupem Českého rozhlasu a České televize k informacím z centrálního registru obyvatel. Kontrola byla provedena na základě podnětů zaslaných Úřadu k prošetření neoprávněného přístupu Českého rozhlasu (dále jen „ČRo“) a České televize (dále jen „ČT“) do Registru obyvatel České republiky (dále jen „ROB“).

Provedenou kontrolou bylo zjištěno, že existuje přístup k základním registrům daný ze zákona na základě požadavku orgánu veřejné moci. ČT a ČRo měly nastaven přístup do ROB na základě žádosti Ministerstva kultury (dále jen „MK“). Přístup do ROB pro ČRo byl stanoven „Rozhodnutím o vydání certifikátu“ na základě žádosti o umožnění přístupu orgánu veřejné moci k poskytovaným službám. ČRo byl přístup do ROB využíván od 24. 6. 2013 do 9. 10. 2014. Žádost ČT vypořádalo Ministerstvo vnitra České republiky (dále jen „MV“) rovněž „Rozhodnutím o vypořádání žádosti“ a ČT byl přístup do ROB využíván v období od 9. 9. 2014 do 9. 10. 2014.

Při kontrole agend prováděné MV bylo následně zjištěno, že zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích, není zákonným oprávněním pro vstup ČT a ČRo do ROB.

Přístup do ROB byl ČT a ČRo ukončen „Předběžným opatřením a blokadou certifikátu“ v říjnu 2014 a MK bylo vyzváno k revizi „Formuláře pro ohlášení Agend“ a zpracování návrhu jejího nového ohlášení pro ČT a ČRo, s upozorněním, že působnost orgánu veřejné moci v agendě je

specifikována podle činností a rolí, které zahrnují rozsah oprávnění vůči jednotlivým položkám referenčních údajů v ROB a rozsah oprávnění musí být stanoven zákonem.

Předmět kontroly byl tak zaměřen na dodržování povinností MV jako správce osobních údajů stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti s přístupem ČRo a ČT k osobním údajům z registru obyvatel, tedy s ohledem na obsah citovaných podnětů posoudit, zda přístup ČRo a ČT k osobním údajům v ROB byl oprávněný.

Provedenou kontrolou bylo zjištěno, že zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech mimo jiné vymezuje obsah základních registrů, informačního systému základních registrů a informačního systému územní identifikace a stanoví práva a povinnosti, které souvisejí s jejich vytvářením, užíváním a provozem (§ 1a). ROB je jedním ze základních registrů (§ 3a). Orgán veřejné moci získává údaje vedené v základním registru nebo je do něj zapisuje výhradně prostřednictvím agendového informačního systému, jeho přístup k údajům je zajišťován službou informačního systému základních registrů (§ 5 odst. 3). Správcem informačního systému základních registrů je Správa základních registrů (§ 7 odst. 1). Správa základních registrů zajišťuje, aby referenční údaje zapsané editory byly předávány prostřednictvím informačního systému základních registrů správcům základních registrů v nezměněné podobě. Správa základních registrů není oprávněna k přístupu k obsahu referenčních údajů obsažených v základních registrech. Má-li Správa základních registrů důvodnou pochybnost, že orgán veřejné moci neoprávněně přistupuje k osobním údajům, informuje neprodleně Úřad pro ochranu osobních údajů. V registru obyvatel jsou o fyzických osobách uvedených v § 17 vedeny referenční údaje a další údaje, o nichž tak stanoví tento zákon. § 18 odst. 1 zní:

„V registru obyvatel se vedou referenční údaje

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu, popřípadě též adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti podle jiného právního předpisu, uvedené adresy jsou vedeny ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v registru územní identifikace, v případě adresy, na kterou mají být doručovány písemnosti podle jiného právního předpisu, se vede i údaj o identifikaci poštovní příhradky nebo dodací schránky nebo adresa, která je mimo území České republiky a které nebyl přidělen kód adresního místa v registru územní identifikace,
- d) datum, místo a okres narození, u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil; údaj o místě a okrese narození na území České republiky se vede ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaj v registru územní identifikace,
- e) datum, místo a okres úmrtí, jde-li o subjekt mimo území České republiky, vede se datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, vede se den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí; údaj o místě a okrese úmrtí na území České republiky se vede ve formě referenční vazby (kódu územního prvku) na referenční údaje v registru územní identifikace,
- f) státní občanství, popřípadě více státních občanství,
- g) čísla elektronicky čitelných identifikačních dokladů,

h) záznam o zřízení datové schránky a identifikátor datové schránky, je-li tato datová schránka zpřístupněna.“

Podle § 20 odst. 1 a 2 zákona č. 111/2009 Sb. je správcem registru obyvatel Ministerstvo vnitra, které zajišťuje poskytování údajů z ROB podle § 58 a § 58a téhož zákona.

Přijetí právní úpravy základních registrů si vyžádalo i zákonnou úpravu poskytování referenčních údajů ze základního registru obyvatel a údajů z agendového informačního systému evidence obyvatel. Ústřední správní úřady v zákonech ve své legislativní gesci provedly nezbytné úpravy, které umožnily jimi zřizovaným nebo usměrňovaným organizacím přístup k údajům v základních registrech, zejména z ROB. Zákon č. 227/2009 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o základních registrech, oprávnění k přístupu nastavil napříč dotčenými zákony. Například ustanovení části osmé Změna zákona o státní památkové péči mimo jiné doplňuje zákon č. 20/1987, o státní památkové péči novým ustanovením § 43a, který upravuje, k jakému účelu a jaké referenční údaje z ROB a z agendového informačního systému evidence obyvatel poskytuje Ministerstvo vnitra Ministerstvu kultury pro výkon státní správy na úseku památkové péče.

Podle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. je správcem osobních údajů každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování a odpovídá za něj.

Ministerstvo vnitra je na základě zákona č. 111/2009 Sb. správcem osobních údajů v ROB, provádí zpracování osobních údajů fyzických osob v ROB a za toto zpracování odpovídá, je tak správcem osobních údajů ve smyslu § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. a je povinen plnit povinnosti uložené správci osobních údajů v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb., včetně povinnosti dle § 13 tohoto zákona zabezpečit osobní údaje.

Podle § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. se pro účely tohoto zákona rozumí osobním údajem jakákoliv informace týkající se určeného nebo určitelného subjektu údajů. Subjekt údajů se považuje za určený nebo určitelný, jestliže lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat zejména na základě čísla, kódu nebo jednoho či více prvků, specifických pro jeho fyzickou, fyziologickou, psychickou, ekonomickou, kulturní nebo sociální identitu.

Osobními údaji ve smyslu tohoto zákonného ustanovení jsou nesporně referenční údaje uvedené v citovaném § 18 odst. 1 zákona č. 111/2009 Sb., které kontrolovaný zpracovává v ROB.

Podle § 5 odst. 2 zákona: Správce může zpracovávat osobní údaje pouze se souhlasem subjektu údajů. Bez tohoto souhlasu je může zpracovávat a) jestliže provádí zpracování nezbytné pro dodržení právní povinnosti správce.

Ministerstvo vnitra jako správce ROB zpracovává osobní údaje fyzických osob ke splnění povinnosti uložené mu zákonem č. 111/2009 Sb., tedy z důvodu uvedeného v ustanovení § 5 odst. 2, písm. a) zákona č. 101/2000 Sb., a musí tedy plnit i povinnosti stanovené zákonem č. 101/2000 Sb. k zabezpečení osobních údajů.

Podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. jsou správce a zpracovatel povinni přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

K přístupu ČRo a ČT k osobním údajům z ROB:

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích upravuje mimo jiné předmět

poplatků, kdo je poplatníkem, placení poplatků, evidenci poplatků a vymáhání dlužných poplatků a přírážky k poplatkům.

Podle § 8 Evidence poplatníků je správcem evidence poplatníků rozhlasového nebo televizního poplatku provozovatel vysílání ze zákona. Provozovatel vysílání ze zákona vede evidenci poplatníků, pokud k tomu nezmocní pověřenou osobu, která je v takovém případě zpracovatelem evidence poplatníků (odst. 1), poplatník je povinen oznámit provozovateli vysílání ze zákona, popřípadě pověřené osobě, že se stal poplatníkem (odst. 2), v oznámení je poplatník povinen uvést jméno, popřípadě jména, příjmení, místo trvalého pobytu, u cizinců popřípadě dlouhodobého pobytu a datum narození, jde-li o fyzickou osobu (odst. 3a). Provozovatel vysílání ze zákona je za účelem kontroly dodržování tohoto zákona oprávněn zjišťovat údaje o neevidovaných poplatnících a vést jejich evidenci v rozsahu stanoveném v odstavci 10. Podle § 10 téhož zákona Vymáhání dlužných poplatků a přírážky k poplatkům, nezaplatí-li poplatník včas rozhlasový a televizní poplatek nebo přírážku k poplatkům ani na základě výzvy provozovatele ze zákona, ve které bude stanovena přiměřená lhůta k úhradě, je provozovatel vysílání ze zákona oprávněn domáhat se svého práva u soudu včetně zaplacení úroku z prodlení určeného předpisu práva občanského.

Ministerstvo vnitra namítalo, že není oprávněno vykládat zákon č. 348/2005 Sb. Nesporně však má povinnost posoudit existenci zákonného důvodu pro přístup ČRo a ČT do ROB, tj. zda je zákonem takový přístup ČRo a ČT do ROB dán, k jakému účelu a v jakém rozsahu.

Citovaná právní úprava (zákon č. 348/2005 Sb.) neumožňuje ČRo a ČT přístup k osobním údajům v ROB. Kontrolou nebyl zjištěn (a v průběhu kontroly nebyl ani tvrzen) zákonný důvod pro přístup ČRo a ČT k osobním údajům v ROB. Uvedenému hodnocení také odpovídá provedené opatření MV k ukončení přístupu ČRo a ČT do ROB a navrhovaná novela zákona č. 348/2005 Sb., obsahující zákonný důvod pro přístup ČRo a ČT do ROB. Následně po skončení kontroly bylo zahájeno správní řízení o uložení pokuty.

Zpracování osobních údajů studentů/absolventů na webu Karlovy univerzity

V březnu roku 2015 Úřad obdržel podání, upozorňující na podezření z možného porušení zákona č. 101/2000 Sb. při zpracování osobních údajů (rodného čísla a místa bydliště) studentů univerzity v „Zápisu o státní zkoušce“ a „Protokolu o průběhu státní rigorózní zkoušky“, dokumentech zveřejňovaných Fakultou sociálních věd univerzity podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a uložených v depozitáři závěrečných prací univerzity.

Podáním se Úřad zabýval v rámci oprávnění vyplývajícího z ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. a oprávnění vyplývajících z ustanovení § 3 zákona č. 255/2012 Sb., kontrolní řád v souvislosti s prováděním úkonů Úřadu před zahájením kontroly.

Pro účely zahájeného šetření a zjištění skutečností ve věci zpracování (zveřejnění) osobních údajů studentů, absolventů univerzity byly z webových stránek univerzity pořízeny kopie (vždy namátkou v počtu 10 ks) zápisů o státní zkoušce – Bakalářská práce (z let 2013, 2014, 2015), zápisů o státní zkoušce – Diplomová práce (z let 2013, 2014, 2015) a protokolů o průběhu státních rigorózních zkoušek (z let 2013, 2014, 2015), zápisů z průběhu obhajoby disertačních prací (z let 2013, 2014, 2015).

Podle ustanovení § 47b odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb. (*Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně*

posudků oponentů a záznamu o průběhu a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy). Způsob a rozsah zveřejňovaných osobních údajů v případě univerzity určuje Opatření rektora, ve kterém jsou ke zveřejnění uvedeny následující osobní údaje: Příjmení, jméno, tituly, fakulta, studijní program a obor studia, typ práce, název pracoviště, které práci vypsal, jazyk práce, vedoucí práce, konzultant, oponent, posudek vedoucího práce, posudek oponenta, datum obhajoby, záznam o průběhu obhajoby a výsledek obhajoby (udělená klasifikace).

Prošetřením pořízených kopií zápisů o státní zkoušce – Bakalářských prací, zápisů o státní zkoušce – Diplomových prací a protokolů o průběhu státních rigorózních zkoušek, zápisů z průběhu obhajoby dizertačních prací bylo zjištěno, že fakulta univerzity při plnění ustanovení § 47b zákona č. 111/1998 Sb. postupuje chybně již delší dobu. Rektor univerzity přijal neprodleně opatření k odstranění závadného stavu.

Vzhledem k tomu, že při zveřejňování uvedených dokumentů došlo k neoprávněnému zpracování rodných čísel a míst narození studentů / absolventů a bylo bezpochyby prokázáno porušení zákona č. 101/2000 Sb., byl shromážděný spisový materiál, pro důvodné podezření ze spáchání správního deliktu, postoupen oddělení správních činností Úřadu ke správnímu řízení podle Hlavy VII zákona č. 101/2000 Sb. Za výše popsané jednání byla univerzitě uložena sankce ve výši 50 000 Kč. Rozhodnutí nabylo právní moci.

Státní fond rozvoje bydlení

Na základě podnětu zaslání Policií České republiky byla v dubnu 2015 zahájena kontrola Státního fondu rozvoje bydlení o skutku, který se stal v srpnu 2012.

Předmětem kontroly bylo dodržování povinností správce/zpracovatele osobních údajů stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. Státním fondem rozvoje bydlení (dále také „kontrolovaný“ nebo „SFRB“) v souvislosti se zpracováním osobních údajů žadatelů a příjemců finančních prostředků poskytovaných SFRB. Kontrola byla zaměřena zejména na povinnosti vyplývající z § 13 zákona č. 101/2000 Sb.

Podnět se týkal skutečnosti, kdy bývalá zaměstnankyně měla „v blíže neurčeném čase získat v souvislosti s výkonem svého povolání z databáze seznam o 303 položkách, ve kterých jsou uvedena jména, rodná čísla, telefonní čísla a adresy klientů“.

Soubory zaslání Policií České republiky uložené na CD obsahovaly mimo jiné kopie smluv (např. *Dohoda o ukončení smlouvy o poskytnutí dotace*) dodatků a ukončení smluv uzavřených mezi kontrolovaným a jednotlivými městy po celé České republice. Dále bylo na CD uloženo cca 297 souborů, ve kterých byly zpravidla k jednomu klientovi vygenerovány dva soubory, a to Přehled adres a Přehled kontaktů obsahující jméno, příjmení a mobilní telefon, případně rodné číslo, adresa trvalého bydliště a korespondenční adresa. Všechny tyto soubory byly ve formátu PDF a na všech bylo v pravém horním rohu uvedeno: „Výtisk: Jméno zaměstnankyně, Úvěry pro mladé rodiny“, v levém dolním rohu uvedeno: „Datum a čas tisku“.

Policie ČR provedla potřebná šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a „věc“ uzavřela s tím, že se policejnímu orgánu nepodařilo prokázat, že by trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji dle § 180/2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník spáchala konkrétní osoba, čímž byl „dostatečně odůvodněn závěr pro postup dle § 159a/5 tr. řádu“ a podnět zaslala Úřadu.

V rámci kontroly bylo zjištěno, že SFRB má zpracovány dokumenty týkající se ochrany osobních údajů. Vnitřní předpis definoval účel zpracování osobních údajů následovně: „*poskytování podpory bydlení příjemcům v souladu se zákonem 211/2000 Sb. ...*“, „*...dále pak ke správě těchto smluvních vztahů při poskytování podpory bydlení včetně postupů při porušení těchto smluvních vztahů*“. V příloze č. 1 předpisu je obecně naformulován souhlas se zpracováním osobních údajů, který má sloužit jako „*vzorové ustanovení týkající se zpracování osobních údajů (bude přizpůsoben konkrétnímu dokumentu, ve kterém je použit, resp. podmínkám programu, ke kterému se vztahuje)*“.

Z kontrolních zjištění dále vyplynulo, že kontrolovaný uzavřel *Smlouvu o poskytování údržby a podpory provozu* s externím dodavatelem. Předmětem smlouvy je poskytování podpory provozu systému (definován jako „*souhrn aplikačního programového vybavení, ve kterém jsou poskytovány služby poskytovatelem*“). V části Ochrana informací je mimo jiné uvedena povinnost mlčenlivosti, jejíž porušení je smluvně sankcionováno. Systém je standardně zabezpečen.

Zaměstnankyně SFRB, podezřelá ze spáchání trestného činu, na žádost Úřadu uvedla okolnosti jejího přístupu k osobním údajům, které byly předmětem kontroly, včetně toho, že ve Státním fondu rozvoje bydlení ukončila pracovní poměr a proti podpisu vrátila svěřené věci, vč. klíčů. Dále uvedla, že v inkriminovaný den, kterým byla sobota, nebyla a nemohla být na pracovišti a neměla zřízený účet dálkového přístupu do systému.

Úřad v sídle kontrolovaného provedl místní šetření za účelem ověření vstupu do systému. V rámci místního šetření bylo zjišťováno, zda je vstup do systému (počítačů) možný univerzálním přihlašovacím jménem a heslem. Tato informace se však nepotvrdila. Heslo se dle interních předpisů mění v pravidelném X měsíčním intervale.

Vyhodnocení kauzy se zaměřilo na posouzení § 13 a 14 zákona č. 101/2000 Sb. Podle § 14 zákona č. 101/2000 Sb. zaměstnanci správce nebo zpracovatele a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, mohou zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu správcem nebo zpracovatelem stanoveném. Obsahem citovaného ustanovení je povinnost osob podílejících se na zpracování osobních údajů u správce, při zpracování osobních údajů, postupovat výhradně v souladu s podmínkami a pokyny, které stanovil příslušný správce. Stanovení podmínek pro zpracování osobních údajů je z hlediska správce součástí povinností vyplývajících z § 13 zákona č. 101/2000 Sb. (zabezpečení osobních údajů). Absence těchto pravidel je porušením povinnosti správce.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. je správce povinen přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů. Tímto ustanovením je stanovena obecná povinnost údaje chránit, a to jak před úmyslným jednáním osob, tak jednáním z nedbalosti. Povinnost vyplývající z tohoto ustanovení klade na správce vysoké nároky spočívající ve vyhodnocování všech možných rizik, která jsou s jeho činností spojena, což v sobě zahrnuje i přehodnocování opatření přijatých k ochraně osobních údajů, neboť rozvoj technologií a vývoj okolností má stoupající tendenci. Povinnost uvedená v citovaném ustanovení je formulována tak, že správce odpovídá za následek, protiprávní stav, nikoli za zavinění.

S ohledem na výše uvedené je zřejmé, že kontrolovaný v době, kdy se skutek stal, tj. srpen 2012, nepřijal a neprovedl dostatečná opatření k zabránění neoprávněného přístupu k osobním údajům a porušil povinnost vyplývající z § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. Jelikož

z ustanovení § 46 odst. 3 téhož zákona vyplývá, že odpovědnost právnické osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán, nebyl kontrolovaný za zjištěné porušení sankcionován.

Činnost obchodních zástupců v souvislosti se sjednáváním smluv o sdružených službách

V roce 2015 se objevil nový typ stížností, které směřovaly proti chování obchodních zástupců v oblasti uzavírání smluv o dodávkách energií. Úřad v této souvislosti provedl dvě kontroly a vedl také správní řízení s obchodními zástupci pro porušení, resp. zneužití osobních údajů bez vědomí a souhlasu subjektů údajů, jejichž jmény byly smlouvy uzavírány.

Kontroly ve společnostech se zaměřily na tzv. „pravidla hry“ mezi obchodními zástupci a společnostmi, neboť explicitně stanovená pravidla určují, zda excesní jednání, zneužití osobních údajů zaměstnancem (obchodním zástupcem), lze přičíst společnosti anebo nikoli.

Předmětem první kontroly, zahájené na základě podnětu zaslání pražskou městskou částí, bylo dodržování zákonných povinností společností BRUNA ENERGY s.r.o. (dále také „kontrolovaný“) v souvislosti s podvodným/neoprávněným vyplňováním smluv obchodním zástupcem, který byl u kontrolovaného zaměstnán na základě Dohody o provedení práce a který pro společnost k uzavření smluv o sdružených službách dodávky elektřiny a plynu použil osobní údaje konkrétních osob bez jejich souhlasu a vědomí.

Kontrolovaný v průběhu kontroly předložil vnitřní předpisy, mimo jiné i vnitřní předpis nazvaný Směrnice o nakládání s osobními údaji. Směrnice stanovila postupy týkající se shromažďování a následného zpracování osobních údajů obchodními zástupci. Údaje měly být zpracovávány pouze v rozsahu nezbytně nutném pro sepsání a zprostředkování podpisu smlouvy mezi koncovým zákazníkem a dodavatelem zemního plynu a elektrické energie, a to se souhlasem klienta. Dále se ve směrnici uvádělo, že jakékoliv zaznamenání osobních údajů mimo schválené formuláře dodavatele a společnosti, jakožto i pořizování kopií, je přísně zakázáno. Druhým předpisem upravujícím postup obchodního zástupce byl Etický kodex partnera/obchodníka společnosti. Etický kodex stanovil základní pravidla jednání partnerů a obchodníků zastupujících společnost. V článku nazvaném Ochrana osobních údajů stanovoval požadavek na použití údajů pouze s předem stanoveným účelem.

Předmětem Dohody o provedení práce uzavřené mezi kontrolovaným a obchodním zástupcem bylo zabezpečování prodeje energií, vyvíjení činnosti směřující k uzavírání smluv o sdružených službách dodávky energií a zároveň také vyhledávání potenciálních konečných zákazníků. Článek Důvěrnost informací uváděl, že obě strany se zavazují řádně pečovat o veškeré materiály nebo dokumenty týkající se druhé strany jako o důvěrné a vrátit je na žádost druhé strany ve všech originálech a kopiích zpět.

Z kontrolních zjištění dále vyplynulo, že kontrolovaný pravidelně jednou týdně prováděl proškolení svých obchodních partnerů/zástupců zaměřené na „nakládání“ neboli jinak řečeno zpracování osobních údajů a že proces postupů pro zpracování byl pro obchodní zástupce dopředu stanovený: náhodným výběrem měl obchodní zástupce „nakontaktovat“ koncového klienta a po oboustranném souhlasu s obchodními podmínkami s ním vyplnit jeho osobní údaje do kolonek předtištěného formuláře (smlouvy), poskytovaného dodavatelem, označit je svým ID, kopii smlouvy zanechat klientovi a následující ráno originál smlouvy předat zaměstnanci „back-office“, který měl tyto údaje přepsat přes zaheslované webové rozhraní do interního

systému dodavatele a formuláře v papírové podobě odeslat doporučenou poštou dodavateli, v jehož prospěch byly smlouvy uzavírány.

Samotné vyhodnocení kontroly se zaměřilo na plnění povinností vyplývajících z § 13 a § 14 zákona 101/2000 Sb., neboť tato ustanovení byla pro posouzení kauzy klíčová.

Podle § 14 zákona č. 101/2000 Sb. zaměstnanci správce nebo zpracovatele a jiné osoby, které zpracovávají osobní údaje na základě smlouvy se správcem nebo zpracovatelem, mohou zpracovávat osobní údaje pouze za podmínek a v rozsahu správcem nebo zpracovatelem stanoveném. Obsahem citovaného ustanovení je povinnost osob podílejících se na zpracování osobních údajů u správce, při zpracování osobních údajů, postupovat výhradně v souladu s podmínkami a pokyny, které stanovil příslušný správce. Stanovení podmínek pro zpracování osobních údajů je z hlediska správce součástí povinností vyplývajících z § 13 zákona č. 101/2000 Sb. (zabezpečení osobních údajů). Absence těchto pravidel je porušením povinnosti správce. Zákon konkrétní požadavky pro formu podmínek a pokynů pro zpracování osobních údajů nestanoví. Je však zřejmé, že s ohledem na důkazní břemeno je vhodné určit podmínky v písemné formě.

Z kontrolních zjištění vyplynulo, že „pravidla hry“ byla kontrolovaným předem explicitně stanovena, což bylo pro posouzení případu a určení odpovědnosti za neoprávněné zpracování rozhodující, neboť určení podmínek, které jsou jednotliví zaměstnanci nebo jiné osoby přicházející u zaměstnavatele do styku s osobními údaji povinny dodržovat, je považováno za jedno ze základních opatření podle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., a následně v souladu s § 14 zákona č. 101/2000 Sb. je potom povinností zaměstnanců správce stanovené podmínky a pokyny důsledně dodržovat.

Určená „pravidla hry“ byla v daném případě pro kontrolovanou společnost od sankcionování liberační a odpovědnost za zneužití osobních údajů ne/klientů „nesl“ obchodní zástupce, se kterým bylo po ukončené kontrole zahájeno správní řízení a uložena pokuta ve výši 2000 Kč.

Předmětem druhé kontroly bylo dodržování zákonných povinností společností X Energie, s.r.o. (dále také „kontrolovaný“) v souvislosti se zpracováním osobních údajů distributorské společnosti prostřednictvím svých obchodních partnerů. I tato kontrola byla zahájena na základě stížností doručených Úřadu, jež směřovaly k prošetření nezákonného získání a užití osobních údajů k sepsání fiktivních smluv obchodními zástupci.

Společnost X Energie, s.r.o., předložila vnitřní předpisy, mimo jiné také Směrnici pro ochranu osobních údajů, jejímž účelem bylo stanovit způsob zpracování a zajištění ochrany osobních údajů, které kontrolovaný v rámci své obchodní činnosti využívá. Směrnice byla závazná pro všechny zaměstnance a osoby v obdobném vztahu ke kontrolovanému, které se podílejí na zpracování osobních údajů. V dokumentu byla stanovena povinnost mlčenlivosti o všech osobních údajích, s nimiž se zaměstnanec a osoby v obdobném vztahu v rámci své pracovní činnosti seznámili, a další opatření a zásady k zabezpečení osobních údajů. Dále směrnice upravovala z hlediska osobních údajů postup, jakým má být vyřízena žádost subjektu údajů o vysvětlení, nebo informace o zpracování osobních údajů. Právo subjektu údajů na podání informací o jeho zpracovaných osobních údajích bylo podrobně dále rozvedeno v interním předpisu kontrolovaného Metodický pokyn k vyřizování žádostí o ochraně osobních údajů. Kromě zmíněných dokumentů měl kontrolovaný vypracovaný interní dokument Směrnice technicko organizačních opatření k ochraně osobních údajů, která popisuje způsob zajištění ochrany osobních údajů.

Z kontrolních zjištění vyplynulo, že kontrolovaný uzavírá se zákazníky Smlouvy o sdružených službách dodávky s využitím obchodních skupin. Po dobu platnosti smlouvy byl kontrolovaný v kontaktu s kontaktní osobou obchodní skupiny, nikoliv s jednotlivými obchodními zástupci, což doložil uzavřenými smlouvami. Tyto smlouvy zavazovaly obchodní zástupce vykonávat činnost v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb.

I v tomto případě bylo vyhodnocení kontroly zaměřeno na plnění povinností vyplývajících z § 13 a § 14 zákona č. 101/2000 Sb.

Obsahem § 14 je povinnost osob, podílejících se na zpracování osobních údajů u správce, postupovat výhradně v souladu s podmínkami a pokyny, které stanovil příslušný správce. Stanovení podmínek pro zpracování osobních údajů je z hlediska správce součástí povinností vyplývajících z § 13 zákona č. 101/2000 Sb. (zabezpečení osobních údajů). Absence těchto pravidel je porušením povinnosti správce. Zákon konkrétní požadavky pro formu podmínek a pokynů pro zpracování osobních údajů nestanoví. Je však zřejmé, že s ohledem na důkazní břemeno je vhodné určit podmínky v písemné formě.

Ze zjištění vyplynulo, že kontrolovaný uzavírá se zákazníky Smlouvy o sdružených službách dodávky s využitím obchodních skupin, se kterými má uzavřenou Smlouvu o obchodním zastoupení.

Ve smlouvě o obchodním zastoupení se mimo jiné uvádí, že zástupce vyvíjí činnost s odbornou péčí, dbá zájmu distributora a postupuje ve shodě s jeho pověřením a pokyny. Zástupce dále postupuje tak, aby respektoval také zájmy zákazníka. Dále se zástupce zavazuje vykonávat činnost v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb. a dalšími právními předpisy, s nimiž činnost vykonávaná dle smlouvy souvisí. Je povinen se seznámit s Kodexem obchodníka a dodržovat ho. Jednotlivé články smlouvy o obchodním zastoupení upravují postupy předání zákaznické smlouvy, opravy smluv a verifikační komunikaci.

I v tomto případě z kontrolních zjištění vyplynulo, že „pravidla hry“ byla kontrolovaným předem explicitně stanovena, což bylo pro posouzení případu a určení odpovědnosti za neoprávněné zpracování rozhodující. Z kontrolních zjištění bylo zřejmé, že pravidla pro postupy obchodních zástupců byla předem nastavena a že jednotliví obchodní zástupci byli o těchto pravidlech poučeni a písemně se k nim zavázali. Zneužití osobních údajů klientů bylo tedy jednoznačně odpovědností osob uzavírajících/podepisujících smlouvy. V tomto případě však nebylo učiněno spravedlnosti za dost, neboť odpovědné fyzické osoby se ani policii nepodařilo dohledat.

Tyto dvě kontroly poukázaly na fakt, že problematika ochrany osobních údajů je a bude mnohem širší a může zasáhnout do kterékoliv oblasti našeho života.

Pražské služby, a.s.

Do Plánu kontrol na rok 2015 byla po negativních zkušenostech v souvislosti s identifikací a evidencí fyzických osob při výkupu sběrných surovin vytipována kontrola „sběrných dvorů“.

Nezávisle na „podnětech“ byla vybrána společnost Pražské služby, a.s., která v současné době vykonává funkci operátora celopražského systému nakládání s komunálním odpadem a ve spolupráci s dalšími subdodavateli zajišťuje soustředování, využívání a odstraňování veškerého odpadu vyprodukovaného občany hlavního města Prahy a dalšími subjekty, jež se rovněž zapojily do tohoto jednotného systému.

Kontrola byla zaměřena na dodržování povinností správce osobních údajů v souvislosti s identifikací a evidencí fyzických osob dle § 18 odst. 3 zákona č. 185/2001 Sb. a vzhledem k tomu, že kontrola byla provedena na základě kontrolního plánu, byla posuzována celá škála zákonných povinností. Z kontrolních zjištění vyplynulo, že kontrolovaný tyto povinnosti plní a kontrolující nenašli, s jednou výjimkou, jejich porušení.

Byť v posuzované kauze bylo porušeno ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., spočívající v nepřesné informaci obsažené v dokumentu určeném pro zákazníky sběrných dvorů, lze určitou zajímavost kauzy spatřovat v tzv. „legislativní nedokonalosti“, kdy důvodová zpráva nekorespondovala se zněním zákona.

Podle § 18 odst. 3 zákona č. 185/2001 Sb. provozovatel zařízení ke sběru nebo výkupu odpadů provádějící sběr nebo výkup odpadů stanovených prováděcím právním předpisem podle odstavce 11 je povinen při odběru nebo výkupu těchto odpadů identifikovat osoby, od kterých má v úmyslu odpady odebrat nebo vykoupit, identifikovat odebírané nebo vykupované odpady, vést podle odstavců 4 až 8 evidenci o těchto skutečnostech, a to včetně data a hodiny odebrání nebo vykoupění odpadů. K plnění této povinnosti je provozovatel oprávněn vyžadovat k nahlédnutí průkazy totožnosti těchto osob; při nakládání s osobními údaji fyzických osob postupuje provozovatel podle zvláštního zákona.

Ustanovení § 18 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb. rozvádí pojem identifikace osob a stanoví, že identifikací osob podle odstavce 3 se pro účely tohoto zákona rozumí zjištění obchodní firmy nebo názvu právnické osoby, adresy jejího sídla, identifikačního čísla osoby nebo obdobného čísla přidělovaného v zahraničí a identifikace fyzické osoby jednající jménem této právnické osoby při odběru nebo výkupu odpadů.

Z výše citovaných paragrafů je zřejmé, že § 18 odst. 6 zákona č. 185/2001 Sb. „nepamatuje“ na fyzické osoby ve smyslu § 23 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. V praxi by to jinak znamenalo nemožnost povinného shromažďování (bez souhlasu) osobních údajů fyzických osob nejednajících za právnickou osobu, byť by byl odpad (např. kovy) kontrolovaným odebrán. Uvedené ustanovení zákona nebylo zcela v souladu s důvodovou zprávou k zákonu č. 383/2008 Sb., kterým bylo původní znění zákona o odpadech novelizováno. „S ohledem na rostoucí cenu surového železa došlo totiž rovněž k výraznému nárůstu odevzdávaného a prodávaného železného odpadu do sběrů, a to bez jakékoli následné identifikace subjektu, který železný odpad do sběrů prodává. Na železo se totiž citované ustanovení zákona o odpadech nevztahuje. Rovněž neexistuje potřebný tlak na provozovatele, aby se vyvarovali nákupu odpadu, který očividně žádným odpadem není (např. kanalizační poklopy, dopravní značky apod.). To vedlo skupinu poslanců ve 4. volebním období sněmovny k předložení návrhu na novelu zákona o odpadech a některých dalších zákonů, která by uvedený problém řešila.“

Při posuzování účelu zákona, zejména chybějícího právního titulu pro zpracování osobních údajů fyzických osob nejednajících za právnickou osobu, vycházel Úřad rovněž z nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 980/13 ze dne 19. 6. 2014, ve kterém se mimo jiné uvádí: „Ústavní soud taktéž mnohokrát prohlásil, že netoleruje orgánům veřejné moci a především obecným soudům přehnaně formalistický postup za použití v podstatě sofistikovaného odůvodňování zřejmé nespravedlnosti. Zdůraznil přitom mj., že obecný soud není absolutně vázán doslovným zněním zákona, nýbrž se od něj smí a musí odchýlit, pokud to vyžaduje účel zákona, historie jeho vzniku, systematická souvislost nebo některý z principů, jež mají svůj základ v ústavně konformním právním řádu jako významovém celku, a že povinnost soudů nalézat právo neznámá pouze vyhledávat přímé

a výslovné pokyny v zákonném textu, ale též povinnost zjišťovat a formulovat, co je konkrétním právem i tam, kde jde o interpretaci abstraktních norem a ústavních zásad [srov. např. nález sp. zn. Pl. ÚS 21/96 ze dne 4. 2. 1997 (N 13/7 SbNU 87; 63/1997 Sb.) nebo nález sp. zn. Pl. ÚS 19/98 ze dne 3. 2. 1999 (N 19/13 SbNU 131; 38/1999 Sb.)]. Při výkladu a aplikaci právních předpisů nelze pomíjet jejich účel a smysl, který není možné hledat jen ve slovech a větách toho kterého předpisu, v němž je třeba vždy nalézat i principy uznávané demokratickými právními státy [nález ze dne 16. 11. 2010 sp. zn. II. ÚS 1648/10 (N 226/59 SbNU 299)].“

Kontrola mimo jiné potvrdila, že velké společnosti, mezi které se společnost Pražské služby, a.s., nepochybně řadí, se v rámci své běžné činnosti problematikou ochrany osobních údajů zabývají, mají zpracovanou obecnou metodiku a disponují vnitřními předpisy a pracovními postupy.

V daném případě se původně negativní zkušenosti se zpracováním osobních údajů ve sběrných dvorech nepotvrdily, což je nepochybně dobrým znamením z hlediska ochrany osobních údajů.

Plus4U Mobile s.r.o.

Společnost Plus4U Mobile s.r.o jako poskytovatel telekomunikačních služeb nesplnila povinnost správce osobních údajů uloženou zákonem tím, že v souvislosti s nabízením svých služeb získávala nové zákazníky i prostřednictvím třetí osoby – zprostředkovatele, přičemž nedisponoval žádným souhlasem nové zákaznice se zpracováním osobních údajů, neboť s ní neměl uzavřenu žádnou smlouvu. Společnost tedy zpracovávala osobní údaje stěžovatelky na základě neověřených osobních údajů, získaných bez vědomí stěžovatelky, přičemž v okamžiku převzetí osobních údajů měla dostatek informací o tom, že k jejich zpracování nemá nejen souhlas se zpracováním jejích osobních údajů, ale zejména nedisponovala žádným právním titulem vyplývajícím z výjimek uvedených v § 5 odst. 2 pod písmeny a) – g) zákona č. 101/2000 Sb. Společnost Plus4U Mobile s.r.o. v souvislosti s neoprávněným převzetím jejích osobních údajů od zprostředkovatele převedla číslo mobilního telefonu od stávajícího operátora na svůj účet. K žádosti stěžovatelky o uvedení do původního stavu jí společnost její číslo mobilního telefonu zrušila.

Kontrolou bylo konstatováno, že společnost Plus4U Mobile s.r.o porušila povinnost uloženou jí jako správci osobních údajů v § 5 odst. 1 písm. c) a § 5 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., tedy povinnost zpracovávat v souladu s legálním právním titulem pouze přesné osobní údaje. Po ukončení kontroly bylo společnosti Plus4U Mobile s.r.o. v návazném správním řízení uloženo zrušit neoprávněně uzavřenou smlouvu a zlikvidovat osobní údaje stěžovatelky.

CreditPortal, a.s.

Společnost CreditPortal, a.s. (dále jen „Společnost“), zabývající se poskytováním krátkodobých úvěrů, byla kontrolována na základě podnětu stěžovatele. Tato společnost se zabývá poskytováním krátkodobých finančních úvěrů. Podnětem pro provedení kontroly byla skutečnost, že z elektronické adresy společnosti byl odeslán e-mail obsahující upomínky konkrétních tří dlužníků. Text e-mailu obsahoval jméno, příjmení, adresu, rodné číslo a výši dlužné částky. E-mailová korespondence byla odeslána automatizovaně prostřednictvím služby Gmail více než 88 adresátům, kteří všichni byli zákazníky Společnosti.

Kontrolou bylo zjištěno, že text e-mailu byl generován automatizovaně, rovněž tak jeho odeslání bylo realizováno na základě automatizovaného zadání. Bylo konstatováno, že k odeslání došlo v důsledku nesprávného zásahu do vlastního softwaru Společnosti.

Kontrolou bylo dále zjištěno, že k neoprávněnému odeslání došlo v souvislosti s porušením povinností správce osobních údajů dle § 13 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 101/2000 Sb., neboť Společnost neměla přijata dostatečná technicko-organizační opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, protože Společnost v době úniku osobních údajů při poskytování služeb, které byly předmětem činnosti Společnosti, využívala informační systémy, resp. příslušné aplikační programové vybavení, vyvíjené vlastními kapacitami, přičemž současně s vývojem, testováním a implementací aplikačního programového vybavení do rutinního provozu neměla vypracovány žádné interní řídicí dokumenty, např. směrnice a předpisy, které by přispívaly k ochraně osobních údajů.

Proti kontrolnímu protokolu podala Společnost v souladu s § 14 odst. 1 zákona č. 255/2012 Sb., kontrolní řád, námitky, směřující proti kontrolnímu zjištění, že k úniku osobních údajů tří klientů došlo v souvislosti s neplněním povinnosti správce osobních údajů přijmout a dokumentovat přijatá technicko-organizační opatření k ochraně osobních údajů.

Tyto námitky byly v rámci vyřízení námitek zamítnuty.

V následném řízení byla uložena kontrolujícím inspektorem opatření k nápravě spočívající ve vypracování aktuálních, adresných a skutečnosti odpovídajících opatření k nápravě. Společnost ve stanovené lhůtě uložená opatření splnila.

Společnosti byla pravomocně uložena pokuta ve výši 30 000 Kč.

Kontrola dodržování povinností správce osobních údajů se zaměřením na náležitosti souhlasu subjektů údajů při uzavírání smlouvy dle všeobecných obchodních podmínek

Kontrola byla zaměřena na obchodní společnosti, jejichž činnost je regulována zvláštním zákonem. Byly kontrolovány tři subjekty. ČEZ Prodej, s.r.o., O2 Czech Republic a.s. a Pražská plynárenská, a.s.

Kontrola společnosti ČEZ Prodej, s.r.o. a O2 Czech Republic a.s. byla zahájena již v roce 2014 a dokončena v roce 2015. U společnosti Pražská plynárenská, a.s., nebyla kontrola do konce roku 2015 ukončena.

Společným jmenovatelem všech zjišťovaných nedostatků z pohledu plnění zákona č. 101/2000 Sb. je nepřehlednost a formulační nejasnosti v informování subjektů údajů o právech a povinnostech při uzavírání smluv a udílení (neudílení) souhlasu se zpracováváním osobních údajů k účelům, ke kterým to zákon vyžaduje, a naopak nevyžadování souhlasu od klientů v případech, kdy společnost má právo zpracovávat osobní údaje ze zákona bez souhlasu.

S ohledem na poznatky z dozorové praxe, kdy je využívání obchodních podmínek pro plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 101/2000 Sb. v nikoli výjimečných případech spojeno s nedostatečným či nesprávným plněním zákonných požadavků, Úřad považoval za vhodné se k otázce plnění informační povinnosti při zpracování osobních údajů v obchodních podmínkách nebo obdobných dokumentech blíže vyjádřit. To učinil vydáním metodického doporučení s názvem Metodika k plnění informační povinnosti a k souvisejícím ujednáním vůči zákazníkům, které je přístupné na internetových stránkách Úřadu v části s názvem Názory Úřadu.

V roce 2015 pokračovaly kontroly u vytipovaných obchodních subjektů poskytujících služby v širším spektru nabídky při poskytování služeb regulovaných státem. Jedná se o kontroly zaměřené především na plnění povinnosti správce osobních údajů souvisejících s rozsahem shromažďování osobních údajů v závislosti na právním titulu, včetně plnění informační povinnosti, a to zejména prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek.

Obecně platí, že na základě vůle dvou stran, podnikatele a zákazníka, mezi nimi vzniká právní vztah, smlouva. Pro vznik a realizaci daného právního vztahu je nezbytná oboustranná výměna informací. Mezi informacemi, které zákazník podnikateli v rámci sjednávání nebo realizace smluvního vztahu předá či které podnikatel získá z jiných zdrojů, jsou často i osobní údaje, tedy informace vztahující se ke konkrétní fyzické osobě, zákazníkovi. Jejich shromáždění a využití pak představuje zpracování osobních údajů ve smyslu zákona č. 101/2000 Sb., přičemž podnikatel bude v pozici správce a zákazník v postavení subjektu údajů se všemi důsledky, které oběma stranám ze zákona č. 101/2000 Sb. vyplývají.

Jednou ze základních povinností správce je provádět zpracování osobních údajů otevřeným způsobem a subjektu údajů poskytnout odpovídající sumu informací o zpracování jeho osobních údajů. S ohledem na komplexnost a provázanost jednotlivých částí zákona č. 101/2000 Sb. může při plnění informační povinnosti, zejména když se tak děje v rámci dokumentu obsahujícího i další právní ujednání, v obchodních podmínkách, v praxi docházet k výkladovým problémům. Pro důsledné a kvalitní plnění informační povinnosti způsobem, který je zákazníkovi přístupný, se jeví jako vhodné veškerá ujednání o zpracování osobních údajů uvést v samostatném dokumentu, na který je pak v rámci smlouvy odkázáno (obdobně jako např. na ceník či obchodní podmínky). Takovýto dokument by měl obsahovat veškeré relevantní informace o zpracování osobních údajů, ke kterému v rámci tohoto vztahu dojde, či může dojít. V případě, kdy správce, podnikatel, hodlá ujednání o zpracování osobních údajů uvést přímo v obchodních podmínkách, je důležité alespoň veškeré informace o této problematice uvést v obchodních podmínkách na jednom místě tak, aby subjekt údajů, zákazník, nemusel při hledání bližších údajů o zpracování svých osobních dat hledat na více místech obchodních podmínek či ve více různých dokumentech.

Pro efektivní a zákonu odpovídající plnění informační povinnosti a dalších povinností zejména v souvislosti se získáváním souhlasu s dalším zpracováním osobních údajů Úřad v praxi doporučuje následující postup:

V příslušném dokumentu, samostatném ujednání o zpracování osobních údajů či v odpovídající části obchodních podmínek, definovat a popsat účely, pro které hodlá správce, podnikatel, osobní údaje zpracovávat.

Zákon č. 101/2000 Sb. ukládá každému, kdo zpracovává osobní údaje, které získává přímo od subjektů údajů, tedy přímo od svých zákazníků, aby je poučil o tom, zda je poskytnutí osobního údaje povinné či dobrovolné, tedy zda jsou poskytovány na základě souhlasu, či zda má právo je zpracovávat na základě některého jiného právního titulu upraveného zákonem. V případě, že poskytnutí osobních údajů je povinné, musí být o tom subjekt údajů informován a zároveň musí být poučen o následcích odmítnutí poskytnutí těchto osobních údajů, kdy obvyklým následkem je neuzavření smlouvy. Text sdělení pro zákazníka musí být stručný, výstižný, pochopitelný a úplný, bez nadbytečných informací.

V praxi nikoli výjimečně dochází k nadbytečnému vymáhání souhlasu tam, kde souhlas zákazníka zákon nevyžaduje, což fakticky znamená rovněž nesprávné plnění informační povinnosti, a tím porušení zákona č. 101/2000 Sb. jako takového. Jinak řečeno, pokud správce od subjektu údajů vymáhá souhlas například se zpracováním osobních údajů nezbytných k plnění uzavřené smlouvy, je takovýto postup pro obě strany nadbytečný a pro zákazníka matoucí.

Ke každému účelu, případně pokud je to s ohledem na další parametry zpracování možné k jejich množině, je pak nezbytné uvést další informace o zamýšleném zpracování osobních údajů. Rozsah informační povinnosti pro každé zpracování údajů je uveden v § 11 odst. 1 a 2

zákona č. 101/2000 Sb. Správce je tak obecně povinen subjekt údajů informovat o tom, za jakým účelem a v jakém rozsahu budou údaje zpracovávány, kdo a jakým způsobem tak bude činit, komu mohou být údaje dále zpřístupněny a dále o právu subjektu údajů na informace o zpracování jeho osobních údajů a na námitku proti nesprávnému nebo neoprávněnému zpracování jeho údajů. Správce je rovněž povinen subjekt údajů informovat o tom, zda je poskytnutí údajů dobrovolné či povinné na základě zvláštního zákona. V případě, kdy zpracování bude probíhat na základě souhlasu, je na základě § 5 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb. nad rámec obecné informační povinnosti nutno doplnit i údaj o době, na kterou je souhlas s předmětným zpracováním osobních údajů poskytován. Informační povinnost je nezbytné plnit v celém rozsahu tak, jak je vyžadována zákonem, nikoliv např. pouze obecnými formulacemi, a dále jasně a jednoznačně tak, aby informace byly pro obvyklého zákazníka pochopitelné.

Jestliže je zpracování údajů pro některý z deklarovaných účelů skutečně nezbytné provádět na základě souhlasu dotčené osoby, je nutné věnovat pozornost náležitostem souhlasu se zpracováním osobních údajů. Souhlas se zpracováním osobních údajů je dle zákona svobodným a vědomým právním jednáním. Pakliže některou z těchto náležitostí nespĺňuje, tedy není svobodným, například tehdy, když je uzavření smlouvy podmíněno zákaznickým souhlasem s nikoliv nezbytným zpracováním údajů (např. pro marketingové účely), či pokud před vyjádřením souhlasu nebudou subjektu údajů poskytnuty relevantní informace o zpracování údajů, bude se jednat o vadné právní jednání. Souhlas, který není svobodným anebo vědomým (informovaným) úkonem, není platným právním titulem ke zpracování osobních údajů, a pokud správce nedoloží, že předmětné zpracování může provádět na základě jiného právního titulu, bude toto zpracování jako celek od počátku nezákonné.

Pokud má zákazník za to, že mu v důsledku nezákonného zpracování osobních údajů vznikla majetková či nemajetková újma, je třeba tyto nároky uplatňovat v občanskoprávním řízení.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Inspektorka Úřadu provedla ve dnech 1. října 2014 až 27. ledna 2015 kontrolu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“). Kontrola byla provedena na základě Kontrolního plánu Úřadu pro rok 2014 dle zákona č. 101/2000 Sb. a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole. Předmětem kontroly bylo dodržování povinností správce osobních údajů stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. v souvislosti se zpracováním osobních údajů v dokumentační agendě dotačních titulů realizovaných MŠMT vyhlášených jako Státní podpora sportu pro roky 2013 a 2014. V průběhu kontroly došlo k rozšíření předmětu kontroly o zpracování osobních údajů v dokumentační agendě dotačního titulu realizovaného MŠMT vyhlášeného jako Státní podpora sportu pro rok 2015. Do Kontrolního plánu Úřadu pro rok 2014 byla kontrola zařazena na základě poznatků z předcházející kontroly, v níž bylo prokázáno shromažďování značného množství osobních údajů za účelem předložení žádostí o poskytnutí dotace v oblasti sportu k MŠMT.

V průběhu kontroly bylo zjištěno, že MŠMT v rámci agendy dotačních titulů, konkrétně v rámci Státní podpory sportu od roku 2012, resp. v žádostech pro rok 2013, požaduje od žádajících subjektů (spolků) doložení evidence členské základny na CD-ROM s tím, že součástí excelové tabulky zaslané na CD-ROM jsou i údaje o členech jednotlivých spolků v rozsahu: příjmení, jméno, rok, měsíc a den narození, pohlaví, sportovní klub / tělovýchovná jednota člena, adresa bydliště, výše členského příspěvku, e-mail. Na základě uvedených informací lze

osoby uvedené v evidenci členské základny bezpochyby jednoznačně identifikovat; jedná se tedy o osobní údaje ve smyslu § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. MŠMT určilo účel a prostředky zpracování osobních údajů, přičemž účelem shromažďování osobních údajů je transparentní financování sportu. MŠMT stanovilo kritéria a podmínky pro podání žádosti o Státní podporu sportu, formulované v Metodickém postupu poskytování dotací vyhlášených Státní podporou sportu. Metodický postup vychází nejen z obecně stanovených principů pro veřejnou podporu sportu, tedy ve smyslu zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ale souběžně obsahuje kritéria upravující finanční podmínky pro poskytování veřejných prostředků dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, resp. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Do roku 2012 MŠMT požadovalo od žádajících subjektů pouze uvedení celkového počtu členů, avšak od roku 2013, resp. žádostí o dotace na rok 2013, v plném rozsahu pak od roku 2014, vyžaduje od spolků seznam členů s uvedením jejich osobních údajů v rozsahu uvedeném výše za účelem ověřování správnosti, efektivnosti a hospodárnosti použití dotace. Tyto údaje jsou MŠMT předávány v elektronické podobě. MŠMT je tedy správcem osobních údajů členů spolků zpracovávaných v rámci Státní podpory sportu vyhlášené MŠMT ve smyslu § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb.

Z předložených seznamů členů jednotlivých spolků zpracuje pověřený zaměstnanec MŠMT – zapisovatel evidenci žádostí (setřídění žádostí podle jednotlivých programů, označení žádostí pořadovými čísly a zpracování jejich seznamů). Dále zpracuje souhrnné údaje o počtech členů jednotlivých spolků, které bezprostředně po ukončení registrace předá administrátorům jednotlivých programů k jejich dalšímu zpracování. Zapisovatel bezprostředně po zpracování předá nosiče CD-ROM s údaji o členské základně spolků a jejich seznamy likvidační komisi, která zabezpečí likvidaci těchto nosičů CD-ROM a zpracuje protokol o této činnosti. Administrátoři po ukončení celého procesu přidělování dotací včetně jejich vyúčtování předají zapisovateli zpět žádosti, dále pak Rozhodnutí o přidělení dotací a vyúčtování spolu s jejich seznamy. Zapisovatel zabezpečí archivaci těchto dokumentů.

Ze sdělení MŠMT vyplynulo, že nedochází ke kontrole duplicit či triplicit v žádostech, resp. přiložených seznamech členů jednotlivých spolků, neboť na otázku „Jaký je postup MŠMT při zjištění duplicity osobních údajů u jednoho nebo u více žádajících subjektů (např. ve vztahu sportovní oddíl – sportovní svaz nebo ve vztahu dvou na sobě nezávislých sportovních oddílů)?“ MŠMT sdělilo, že seznamy členů nejsou předkládány jednotlivými spolky vždy v takovém formátu (údaje nesprávně vyplněny), aby mohlo dojít ke zjištění duplicit či triplicit. Na otázku, zda provádí MŠMT následné kontroly plnění podmínek prostřednictvím kontroly členské základny spolku, MŠMT sdělilo, že kontrola není s ohledem na nedostatečnou personální kapacitu odboru sportu MŠMT prováděna.

Dotací programy jsou dle zjištění kontrolujících pravidelně auditovány pracovníky kontrolního odboru MŠMT. Jedná se o kontroly provedené podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole. V průběhu těchto kontrol jsou prováděny i kontroly členské základny (počtu členů) subjektů, jimž byla státní podpora přidělena, a to ve vztahu k výši stanovené dotace a aktuálnímu počtu členů. Tyto kontroly jsou prováděny následně v období po přidělení dotace, tedy v období, kdy jsou seznamy členů spolků předaných MŠMT na CD-ROM již zlikvidovány.

MŠMT neprovádí žádné kontroly údajů o členech spolků, obdrženy ze seznamů na CD-ROM s registračními seznamy jednotlivých spolků, a to ani dle listinné evidence, ani dle elektronické evidence členů spolků. Rovněž neprovádí porovnání jmenného seznamu členů spolků s účetní

evidencí spolků o úhradě členských příspěvků členské základny a rovněž neprovádí kontrolu členů dle kontaktů, které jsou uvedeny v seznamech členů spolků. K uvedenému je nutné konstatovat, že v dokumentu Státní podpora sportu pro rok 2015 (materiál projednaný poradou vedení MŠMT dne 10. července 2014 pod č.j. MŠMT-18969/2014) MŠMT uvádí, že „novým údajem je vyplnění alespoň jednoho kontaktního spojení na člena (adresa bydliště, mobil, e-mail) pro následnou kontrolu členské základny. Termín využití nového údaje určí MŠMT – pro stanovení dotace na rok 2016“, z čehož mohlo vyplývat, že takový způsob kontroly má MŠMT v plánu v roce 2016, nicméně z obdržených podkladů vyplývá, že CD-ROM jednotlivých spolků již byla zlikvidována.

K rozsahu zpracovávaných osobních údajů v rámci dotačních programů Státní podpora sportu kontrolující konstatají, že MŠMT shromažďuje prostřednictvím vyžádaných seznamů na CD-ROM osobní údaje členů spolků, žádajících o finanční státní podporu (dotace), přičemž předání seznamu členů s uvedením jejich osobních údajů v rozsahu: příjmení, jméno, rok, měsíc a den narození, pohlaví, sportovní klub / tělovýchovná jednota člena, adresa bydliště, výše členského příspěvku, e-mail za účelem ověřování správnosti, efektivnosti a hospodárnosti využití dotace, není nezbytné zpracovávat osobní údaje v tak širokém rozsahu. Pro naplnění stanoveného účelu je postačující zpracování osobních údajů: jméno, příjmení, výše členského příspěvku a pro případnou následnou kontrolu členské základny prostřednictvím kontaktování člena za účelem ověření informace, zda je členem daného subjektu (viz výše uvedené informace o následné kontrole členské základny), tedy uvedení jednoho kontaktního spojení.

Z vyjádření MŠMT, resp. odpovědi na výzvu Úřadu vyplývá, že ve své podstatě není MŠMT v rozporu s předběžnými závěry Úřadu v provedené kontrole, přičemž rozdíl je v chápání definice osobní údaj, který MŠMT vztahuje k rodnému číslu, resp. jeho zpracování, ke kterému ze strany MŠMT nedochází. Z textu vyjádření je dle názoru kontrolujících zřejmé, že k naplnění stanoveného účelu i s ohledem na závěry kontrolních orgánů (NKÚ a MF) „měřitelným kritériem je základní údaj o členské základně spolku s členěním na aktivní sportovce, trenéry, rozhodčí, mládež a ostatní“, postačuje celkový údaj o počtu členů žadatelů (spolků) s uvedením vnitřního členění na sportovce, trenéry, rozhodčí, mládež a ostatní.

Dále inspektorka Úřadu konstatovala, že není zcela zřejmé, jak MŠMT plánuje realizovat následné kontroly členské základny spolků s využitím kontaktních údajů členů spolků, neboť pověřený pracovník po obdržení CD-ROM zpracuje z těchto souhrnné údaje, tedy vytvoří dokument s údaji o spolcích, který obsahuje pouze evidenční číslo žádosti, PID, specifikaci programu, název žádajícího subjektu, IČ, počet členů kategorie mládeže, počet členů kategorie dospělých a počet předložených CD. Z protokolů o výsledcích kontrol prováděných kontrolním odborem MŠMT (prováděných dle zákona č. 320/2001 Sb.) vyplývá, že kromě jiného byl kontrolován i stav členské základny a evidence členské základny, avšak pouze celkový počet členů, nikoli kontrola jmenné evidence členů.

Ke kontrole údajů o počtu členů spolku, a to včetně vnitřního členění, lze nepochybně využít jiných prostředků, aniž by docházelo ke shromažďování a zpracování osobních údajů v takovém rozsahu, který MŠMT stanovil a realizuje. MŠMT má dostatečné kompetence k tomu, aby provádělo kontroly předložených žádostí například porovnáním evidence členské základny přímo u spolků, porovnáním účetních evidencí o vybraných členských příspěvcích.

MŠMT tím, že jako správce osobních údajů shromažďovalo prostřednictvím vyžádaných seznamů členů spolků osobní údaje členů, aniž by tyto využilo ke stanovenému účelu, dle kontrolující inspektorky porušilo ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb., neboť

v rámci programu Státní podpora sportu v letech 2013, 2014 a 2015 shromažďovalo osobní údaje značného počtu subjektů údajů neodpovídající stanovenému účelu a v rozsahu, který není pro stanovený účel nezbytný.

V rámci navazujícího správního řízení bylo MŠMT uloženo příkazem opatření k nápravě zjištěných nedostatků ve smyslu § 40 zákona č. 101/2000 Sb., a to v rámci programu Státní podpora sportu (programu Všeobecná sportovní činnost) nastavit takové kontrolní mechanismy, které nebudou při zpracování žádostí o státní dotaci sportu vyžadovat k naplnění stanoveného účelu shromažďování nadbytečných osobních údajů členů sportovních svazů a dalších subjektů, jejichž prostřednictvím jsou žádosti účastníkovi řízení předkládány, přičemž pro naplnění stanoveného účelu je postačující zpracování osobních údajů v rozsahu: jméno, příjmení, výše členského příspěvku a pro případnou následnou kontrolu členské základny prostřednictvím kontaktování člena za účelem ověření informace, zda je členem daného subjektu, uvedení údaje o jednom kontaktním spojení. Termín opatření k nápravě byl stanoven na 60 dnů od právní moci příkazu. MŠMT následně Úřadu sdělilo, že stanovená opatření k nápravě realizovalo.

Lázně Darkov

Inspektorka Úřadu provedla v termínu od 14. listopadu 2014 do 16. prosince 2014 kontrolu společnosti Lázně Darkov, a.s. (dále jen „Společnost“), jejímž předmětem bylo dodržování povinností správce osobních údajů stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb. se zaměřením na zabezpečení osobních údajů – zdravotnické dokumentace (dále také „ZD“).

Kontrola Společnosti byla provedena na základě podnětu, který byl Úřadu postoupen Obvodním oddělením Policie České republiky Karviná – Mizerov dne 22. září 2014 a obsahoval podezření, že Společnost porušila ustanovení § 13 zákona č. 101/2000 Sb., neboť zjistila, že ve Společnosti došlo ke ztrátě 22 úplných zdravotnických dokumentací klientů – pacientů. Policie ČR předala Úřadu spisovou dokumentaci obsahující popis zjištěných skutečností získaných vlastním šetřením.

Z poznatků získaných v průběhu kontroly a z vyžádaných dokladů a dokumentů od Společnosti byl zjištěn skutkový stav a následně provedeno právní hodnocení. V Protokolu o kontrole inspektorka Úřadu konstatovala, že Společnost v rámci své základní činnosti, tj. poskytování lázeňské péče ústavní, ambulantní zdravotní péče v oboru rehabilitační a fyzikální medicíny, praktického lékařství pro dospělé, poskytování sociálních služeb, je jako poskytovatel zdravotní péče povinna vést a uchovávat zdravotnickou dokumentaci a nakládat s ní podle ustanovení § 52 a násl. zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách.

Zdravotnická dokumentace je souborem informací vztahujících se ke konkrétnímu pacientovi, o němž je vedena a která zaznamenává dle § 53 odst. 2 písm. a) a g) výše uvedeného zákona identifikační údaje pacienta, kterými jsou jméno, popřípadě jména, příjmení, datum narození, rodné číslo, je-li přiděleno, číslo pojištěnce veřejného zdravotního pojištění a další údaje včetně informací o zdravotním stavu pacienta, o průběhu a výsledku poskytovaných zdravotních služeb a dalších významných okolnostech souvisejících se zdravotním stavem pacienta a s postupem při poskytování zdravotních služeb, včetně údajů zjištěných z rodinné, osobní a pracovní anamnézy pacienta, a je-li to důvodné, též údaje ze sociální anamnézy a další údaje podle zákona č. 372/2011 Sb. nebo jiných právních předpisů upravujících zdravotní služby nebo poskytování zdravotní péče. Je tedy nepochybné, že Společnost zpracovává informace, na základě kterých lze identifikovat konkrétní fyzickou osobu, a informace, které se této konkrétní

fyzické osoby týkají, tedy zpracovává osobní údaje dle § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. Jako poskytovatel zdravotních, sociálních, léčebných, lázeňských a dalších služeb zpracovává informace vypovídající o zdravotním stavu svých klientů – pacientů, a to v rozsahu upraveném § 53 a násl. zákona č. 372/2011 Sb., tedy zpracovává citlivé údaje pacientů dle § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. Osobní údaje a citlivé údaje v rámci poskytování zdravotní, léčebné, resp. lázeňské péče shromažďuje, zapisuje a dále uchovává a využívá v elektronické a listinné podobě, tedy je shromažďuje, ukládá na nosiče informací, zpřístupňuje, upravuje, pozměňuje, vyhledává, používá, předává atd., čímž dle § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. osobní a citlivé údaje zpracovává. Jako poskytovatel lázeňské péče ústavní, ambulantní zdravotní péče v oboru rehabilitační a fyzikální medicíny, praktického lékařství pro dospělé, poskytování sociálních služeb určila Společnost účel zpracování osobních údajů, současně určila i prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování dle příslušných právních předpisů, dle § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. je Společnost správcem osobních údajů a za toto zpracování odpovídá.

Dále inspektorka Úřadu konstatovala, že Společnost nejpozději od 15. července do 1. srpna 2014 ztratila přehled o dispozici a uložení 22 zdravotnických dokumentací klientů – pacientů, kteří nejpozději ke dni 15. července 2014 ukončili svůj léčebně-rehabilitační léčebný pobyt v lázních. Společnost jako správce osobních údajů odpovídá dle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. za ztrátu 22 zdravotnických dokumentací s osobními a citlivými údaji 22 subjektů údajů, obsahujících lékařskou zprávu o výsledku léčení, medikační list, ošetřovatelskou dokumentaci, lázeňský návrh, informovaný souhlas k výkonům, chorobopis a další dokumenty dle zdravotního stavu klienta a požadavku ošetřujícího lékaře (záznam o ergoterapii, logopedická zpráva, cílené funkční testy a vyšetření, konziliární vyšetření, popisy zobrazovacích vyšetření, EKG záznam, sledování glykemie, sledování bilance tekutin, laboratorní výsledky, schválení průvodce pobytu, schválení o prodloužení pobytu zdravotní pojišťovnou, hlášení výskytu nemocničních a ostatních nálezů, žádost o nahlížení a pořizování zdravotnické dokumentace, hlášení o pádu klienta, zdravotně sociální záznam, léčebný průkaz). Společnost tedy jako správce osobních údajů porušila povinnost správce dle § 13 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb., neboť nepřijala taková opatření, aby nemohlo dojít ke ztrátě osobních a citlivých údajů shromažďovaných ve zdravotnické dokumentaci 22 subjektů údajů.

V reakci na zasláný Protokol o kontrole Společnost zaslala Úřadu informaci o rozšíření přijatých technicko-organizačních opatření na všech úrovních poskytování zdravotních služeb, kde zdravotnický personál přijde do styku se ZD. Společnost zavedla prokazatelné předávání ZD nebo její části od přijetí pacienta – klienta, průběhu jeho léčby až po uložení zdravotnické dokumentace do Spisovny zdravotnické dokumentace. Systém managementu kvality Společnost rozšířila o interní audity zaměřené na dodržování předpisů, které se týkají nakládání se ZD. Opakovaně byla provedena kontrola oprávnění přístupů zdravotnických pracovníků do systému elektronické ZD, evidence klíčů a zapůjčení chorobopisů ze Spisovny zdravotnické dokumentace, kde byla tato možnost omezena na ředitelku léčebné péče a hlavní sestru s prokazatelnou evidencí.

S ohledem na uvedené informace o rozšíření technicko-organizačních opatření Úřad nezhájil se Společností správní řízení o uložení opatření k nápravě, neboť avizovaná přijatá opatření považoval za dostatečná.

V následném správním řízení byla Společnosti uložena pokuta ve výši 220 000 Kč.

Město Mnichovo Hradiště a provozování transparentních účtů

Důvodem pro zahájení kontroly byl podnět, který Úřad obdržel dne 24. června 2015 od stěžovatele s tím, že město Mnichovo Hradiště (dále jen „Město“) od 1. května 2015 používá transparentní účet na příjmové platby, a to i některých správních poplatků (pokuty, odpady atd.). V přehledu plateb se pak objevují informace o plátcích jako: jméno, příjmení, číslo účtu, placená částka, účel platby a někdy i adresa. Stěžovatel dále uvedl, že si myslí, že někteří plátcí vůbec netuší, že se tyto informace takto zveřejňují. Dále se domníval, že tímto dochází k porušování zákona č. 101/2000 Sb. Kontrola byla zahájena 30. července 2015 a jejím předmětem bylo dodržování povinností stanovených v Hlavě II zákona č. 101/2000 Sb., se zaměřením na dodržování povinností správce osobních údajů při zpracování osobních údajů v rámci transparentních účtů Města, vedených u Komerční banky, a.s.

V průběhu kontroly bylo zjištěno, že Město v rámci transparentního postupu při nakládání s majetkem a finančními prostředky zřídilo od 1. května 2015 na základě smlouvy, resp. dodatku ke smlouvě s Komerční bankou, a.s., sedm transparentních účtů z celkového počtu 14 účtů. Po konzultaci se zástupci obcí, které již transparentní účty provozují, a na základě rozhodnutí Rady města ze dne 3. srpna 2015 Město zredukovalo počet transparentních účtů na tři.

O zřízení transparentních účtů a možnostech plateb Město informovalo své občany prostřednictvím webových stránek Města, zveřejněním příslušného usnesení Rady města na webových stránkách Města, zveřejněním informace v Boleslavském deníku a zveřejněním prostřednictvím vlastní tiskoviny Zpravodaj města Mnichovo Hradiště.

Občané mohou platby provádět jak prostřednictvím příslušného transparentního účtu, tak v hotovosti nebo platební kartou na pokladně Městského úřadu. Ke smlouvám, které byly uzavřeny po 1. květnu 2015 s fyzickými osobami, dodalo Město (písemným obeznámením) informaci o tom, že platba proběhne přes transparentní účet. Následně Město uzavřelo Dodatek ke smlouvě o účtu mezi Komerční bankou, a.s., a Městem, ze dne 29. dubna 2015 k celkem sedmi účtům – klient a banka se dohodli, že k účtu bude poskytnuta služba Transparentní účet, v rámci které bude banka na svých internetových stránkách (www.kb.cz) zveřejňovat číslo účtu, identifikační údaje klienta a následující informace o platebních transakcích připsaných na účet, tedy: zúčtovaná částka a měna; datum připsání platby na Účet; popis platby; název účtu plátce, je-li předán odesílající bankou; zpráva pro příjemce; variabilní, konstantní a specifický symbol, byly-li plátcem uvedeny. Dodatek ke smlouvě dále obsahuje ujednání, že klient tímto uděluje bance souhlas se zveřejňováním informací dle předchozího článku a klient se zavazuje poučit plátce vhodným způsobem o tom, že informace o platbách připsaných na účet budou ve shora uvedeném rozsahu a shora uvedeným způsobem zveřejněny. V rámci služby Transparentní účet budou zobrazovány informace o všech platebních transakcích připsaných na účet v období posledních 180 dnů.

Kontrolující inspektorka v závěru protokolu o kontrole konstatovala, že Město prostřednictvím transparentního účtu Fond rozvoje bydlení účet č. xxxx/0100 shromažďuje a zpracovává, následně pak zveřejňuje údaje plátců, tj. v případě fyzických osob nepodnikajících: příjmení a jméno plátce (název účtu), číslo účtu plátce, datum platby (úhrady), případně název platby (zpráva pro příjemce – „přípojka kanalizace“), variabilní symbol (číslo smlouvy) a částku uvedenou v Kč, a to i opakovaně, např. na základě smlouvy uzavřené ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Město tedy rozhodlo o tom, že transparentní účet obsahuje vždy informaci o názvu účtu, výši, datu a typu platby, variabilním, konstantním a specifickým

platebním symbolu, které upřesňují typ platby, dále pak fakultativní informace o účtu proti-strany nebo zprávě pro příjemce, a to právě u plateb příchozích. Na základě zjištěného lze konstatovat, že současně s identifikací platby lze na základě výše uvedených informací identifikovat i plátce, tedy konkrétní fyzickou osobu. Prostřednictvím transparentního účtu jsou zpracovávány údaje, které jsou ve smyslu § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. osobními údaji. Město za účelem informovanosti občanů o hospodaření zástupců města s veřejnými (obecními) finančními prostředky zřídilo transparentní účty na základě dodatku ke smlouvě uzavřené s Komerční bankou, a.s., čímž zároveň rozhodlo o tom, že informace o platbách (včetně osobních údajů) budou veřejně dostupné. Město je ve smyslu § 4 písm. j) zákona č. 101/2000 Sb. správcem osobních údajů občanů (plátců), jejichž údaje jsou zveřejňovány prostřednictvím transparentních účtů Města.

Město občany o zřízení transparentních účtů informovalo prostřednictvím webu Boleslavský deník, zpravodaje města Mnichovo Hradiště KAMELOT, webových stránek, zveřejněného Programu schůze Rady města, zveřejněného Výpisu z přehledu usnesení rady Města z roku 2015. Zástupci Města informovali kontrolující, že občané mohou jednotlivé platby provádět jak prostřednictvím příslušného transparentního účtu, tak v hotovosti nebo platební kartou na pokladně Městského úřadu Města. Ke smlouvám, které byly uzavřeny po 1. květnu 2015 s fyzickými osobami, dodalo Město informaci o tom, že platba proběhne přes transparentní účet s tím, že „bankovní účet, ve prospěch kterého občan splácí zápůjčku z Fondu rozvoje bydlení města Mnichovo Hradiště, je tzv. „transparentní“. Veškeré operace na tomto účtu lze proto dohledat na internetu (např. na oficiálním webu města Mnichovo Hradiště).

Inspektorka Úřadu konstatovala, že občané Města byli o povaze transparentního účtu prokazatelně informováni, ale nebyli informováni v dostatečném rozsahu o tom, jaké informace budou konkrétně v souvislosti s provedenou platbou zveřejněny na transparentním účtu, tak jak je uvedeno i v Dodatku ke smlouvě o účtu mezi Komerční bankou, a.s., a Městem. Město při zavedení transparentních účtů v nedostatečném rozsahu informovalo konkrétní plátce o možnosti provádět úhrady nejen prostřednictvím bezhotovostní platby, ale i jinými prostředky, např. hotovostně nebo platební kartou přímo v pokladně Města.

V průběhu kontroly Město navrhlo další doplnění informační povinnosti ve smyslu § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. s tím, že zajistí obecnou informaci (text) na webové stránky Města, úřední desku a zveřejnění informace ve zpravodaji města v prosinci 2015:

„Město Mnichovo Hradiště využívá služby Komerční banky, a.s. s názvem ‚Transparentní účet‘, v rámci které Komerční banka na svých internetových stránkách www.kb.cz zveřejňuje číslo účtu, identifikační údaje klienta a následující informace o platebních transakcích připsaných na účet: zaúčtovaná částka a měna; datum připsání platby na účet; popis platby; název účtu plátce, je-li předán odesílající bankou; zpráva pro příjemce, variabilní, konstantní a specifický symbol, byly-li plátcem uvedeny. Služba ‚Transparentní účet‘ se týká těchto účtů: LXXX.“

Dále Město zajistí rozšíření poučení (text) do dokumentů Města, ze kterých vyplývá platba Městu: „Uvedenou platbu můžete uhradit prostřednictvím účtu č. xxxx, kdy na zveřejněném výpisu budou uvedeny tyto údaje: zaúčtovaná částka a měna, datum připsání platby na účet, popis platby, název účtu plátce, je-li předán odesílající bankou, zpráva pro příjemce, variabilní, konstantní a specifický symbol, byly-li plátcem uvedeny. Platbu můžete provést také v hotovosti nebo prostřednictvím platební karty v pokladně úřadu.“

V protokolu o kontrole inspektorka Úřadu konstatovala, že Město při zavedení služby Transparentní účet nepodalo občanům přehlednou a dostatečnou informaci o zpracování jejich osobních údajů zpracovávaných prostřednictvím zveřejňování v souvislosti s platbami (úhradami) přes transparentní účty Města, v průběhu kontroly však Město připravilo rozšíření informace o platbách prostřednictvím transparentních účtů Městem a do konce roku 2015 jej přislíbilo plně realizovalo, inspektorka Úřadu konstatovala, že Město ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. neporušilo.

Ostatní dozorová činnost

• STÍŽNOSTNÍ A KONZULTAČNÍ AGENDA

Odbor pro styk s veřejností v roce 2015, stejně tak jako v předchozích letech, zajišťoval prvotní výkon stížnostní agendy Úřadu ve smyslu § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. a v převážné většině zajišťoval i konzultační agendu Úřadu ve smyslu § 29 odst. 1 písm. h) uvedeného zákona.

Pokud jde o stížnostní agendu, Odbor pro styk s veřejností každodenně posuzoval desítky přijatých stížností a podnětů, prováděl jejich analýzu a na základě jejich vyhodnocení s nimi dále nakládal. Nejčastěji informoval stěžovatele, že neshledal důvodné podezření z porušení zákona č. 101/2000 Sb., a doporučoval další postup, některá podání postoupil příslušnému orgánu. V odůvodněných případech, když z podání vyplývalo podezření z porušení zákona č. 101/2000 Sb., tyto dále postoupil ke kontrole či ke správnímu řízení. Takto v roce 2015 bylo postoupeno přes 200 jednotlivých podání, která byla dále řešena dalšími útvary Úřadu. Je nutné zdůraznit, že ve všech případech platí, že bylo se stěžovateli komunikováno v rámci zákonných lhůt a každému stěžovateli vždy byla zaslána informace o posouzení jeho podání, tj. i v případě, kdy podání nebylo shledáno jako důvodné k zahájení kontroly či správního řízení, byly stěžovateli vysvětleny důvody odložení jeho podání a mnohdy i doporučovány další kroky, jako např. využití práva dle § 12 a § 21 zákona č. 101/2000 Sb. s možností se dále na Úřad obrátit, pokud jej podané vysvětlení správcem neuspokojí či jej bude považovat za rozporné s uvedeným zákonem, případně vysvětlení neobdrží. Tento postup se jeví efektivní i z toho důvodu, že subjekt údajů tak „vyčerpá“ aktivní možnost ochrany svých osobních údajů, kterou zákon č. 101/2000 Sb. předpokládá, a Úřad doložením dalších informací stěžovatelem, jako je i případná odpověď správce na jeho žádost, získá další informace a materiály k případnému následnému postupu ve formě kontroly či správního řízení.

Konzultační činnost spočívala zejména v zodpovídání písemných dotazů, zasílaných především elektronickou formou, a též v poskytování telefonických a osobních konzultací. Lze konstatovat, že témata stížností a konzultační agendy jsou totožná.

Dominujícím tématem byly tradičně kamerové systémy. Ty jsou využívány ve stále větším počtu, druzích a situacích – od ostrahy objektů, areálů, vnitřních prostorů až po kamery ve vozidlech, na přílbách cyklistů a lyžařů. Novým jevem jsou elektronická kukátka bytových dveří, která pořizují záznam.

Množství dotazů či stížností směřovalo rovněž k problematice oprávněnosti postupu různých subjektů při pořizování kopií osobních dokladů i jiných dokumentů týkajících se např. dědického řízení, a v důsledku toho možným porušením zákona č. 101/2000 Sb. shromažďováním nadbytečných osobních údajů.

Nemalé množství podnětů se týkalo i různých dlužnických registrů a zároveň v rámci konzultační činnosti byly vysvětlovány rozdíly ve vedení bankovního registru na základě zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, a nebankovních registrů bez přímé opory v zákoně. V rámci této oblasti směřovaly stížnosti nejčastěji na subjekty SOLUS a Centrální registr dlužníků České republiky.

Stížnosti a dotazy se tradičně týkaly i možností nakládání s rodným číslem a využívání rodných čísel, vzhledem k tomu, že ačkoli není rodné číslo citlivým údajem ve smyslu § 4 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., požívá zvláštní právní ochrany tím, že jeho využití upravuje zvláštní zákon. Zároveň je nutné podotknout, že veřejnost vnímá rodné číslo jako údaj, kterému je nutné věnovat zvláštní pozornost a zvýšenou úroveň ochrany.

Předmětem dotazů byly i změny v zákonné úpravě některých veřejných registrů, např. omezení veřejnosti některých údajů živnostenského rejstříku.

Nejasnosti, které by měla odstranit novela zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, přetrvávaly v názorech na možnosti obce, jakou formou blahopřát svým občanům k významným životním událostem. Četné byly rovněž dotazy na pořizování audiovizuálních i textových záznamů z jednání zastupitelstva obce, kde bylo vysvětlováno, že hlavním hlediskem pro možnost zveřejňování je, zda jsou projednávány otázky veřejné, nebo problémy týkající se soukromého života občanů, zejména v oblasti sociální a zdravotní, jejichž zveřejnění zejména na internetu by bylo nedůvodným zásahem do soukromí.

Při odpovědi na otázky týkající se nabízení obchodu nebo služeb byly vysvětlovány rozdíly v právní úpravě v oslovení subjektu údajů formou živého telefonického hovoru nebo obchodního sdělení v textové formě zasílané v elektronické komunikaci, pro kterou vyplývá působnost Úřadu i ze zákona č. 480/2004 Sb., nebo adresného dopisu do poštovní schránky.

Mnohdy bylo třeba uvádět na pravou míru názory tazatelů na možnost odvolání souhlasu se zpracováním osobních údajů vyvolané nesprávně poskytnutou informací správcem osobních údajů a získávání souhlasu i v případech, kdy je to zavádějící, např. pro vlastní uzavření smluvního vztahu, které ovšem nemůže být směšováno s vynucováním souhlasu k jiným účelům. Takto zavádějící informace poskytují i velké subjekty, u kterých lze předpokládat, že budou správně rozlišovat případy, kdy dochází ke zpracování osobních údajů bez souhlasu subjektu údajů a nebudou v těchto případech vyžadovat souhlas, resp. budou souhlas vyžadovat pouze v odůvodněných případech. Právě tato problematika se jeví jako vhodná k další dozorové činnosti Úřadu, jelikož se dotýká statisíců subjektů údajů.

Každý den byla zodpovězena i řada telefonických dotazů, přičemž v případě složitějších otázek nebylo vždy snadné dát okamžitě přesnou a vyčerpávající odpověď. Přesto se pracovníci Odboru pro styk s veřejností snažili vyjít tazatelům maximálně vstříc, případně jim umožnit, aby v písemné formě otázku konkretizovali, což následně umožnilo i přesnější a obsáhlejší písemnou odpověď. Výjimkou nebyly ani případy, kdy na základě telefonické konzultace došlo i k osobní konzultaci v prostorách Úřadu.

Těžiště osobních konzultací spočívá v konzultacích poskytovaných subjektům v postavení správce nebo zpracovatele osobních údajů. Samozřejmostí je poskytování osobních konzultací i lidem, kteří Úřad navštíví, a to i bez předchozího sjednání data. Složitější konzultace, týkající se často nových projektů spojených se zpracováním osobních údajů, nebo větším subjektům, jsou zpravidla poskytovány za účasti dvou i více pracovníků Odboru pro styk s veřejností či ve spolupráci s dalšími útvary Úřadu. V roce 2015 takto Odbor pro styk s veřejností provedl konzultace např. se ŠKODA AUTO a.s., Lidl Česká republika v.o.s. nebo se Sdružením agentur pro výzkum trhu a veřejného mínění.

• POZNATKY ZE SPRÁVNÍCH ŘÍZENÍ

Úvodem této kapitoly je třeba poznamenat, že výsledky některých správních řízení navazujících na již proběhlé kontroly jsou obsaženy v kapitole Kontrolní činnost Úřadu. Úřad v roce 2015 vedl přes 60 řízení o podezření z porušení zákona č. 101/2000 Sb., resp. zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, a dalších 40 věcí odložil podle § 40a zákona č. 101/2000 Sb., podle kterého dojde-li k nápravě protiprávního stavu v souladu s uloženým opatřením nebo bezprostředně poté, kdy bylo zjištěno porušení povinnosti, může Úřad upustit od uložení pokuty. Záměrem této kapitoly je osvětlit některé otázky spojené s vedením správních řízení, se kterými se setkává Oddělení správních činností, jež vede převážnou většinu správních řízení o deliktech podle zákona č. 101/2000 Sb. i podle jiných právních předpisů (k tomu více na <https://www.uouu.cz/jake-dalsi-spravni-delikty-urad-projednava/ds-1489/archiv=0&p1=1277>).

Jednou z opakovaně řešených otázek je postavení jednotlivých subjektů, kterých se vedená řízení nějakým způsobem dotýkají. V podstatě se jedná o tři okruhy osob:

První okruh tvoří ti, kteří zašlou Úřadu podnět, na jehož základě je řízení posléze vedeno. K těm je třeba uvést, že řízení o správním deliktu je zahajováno z úřední povinnosti, a nejedná se tedy v žádném případě o řízení na žádost. S tím souvisí i postavení autora podnětu, který má na základě § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. právo být o vyřízení svého podnětu vyrozuměn. V souladu s judikaturou správních soudů však taková osoba není účastníkem vedeného řízení o správním deliktu. K tomu lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 4 As 45/2008-63 ze dne 16. ledna 2009 (www.nssoud.cz), dle kterého „stěžovatel k předmětnému sankčnímu správnímu řízení sice dal podnět, nicméně účastníkem tohoto řízení nebyl, neboť předmětem tohoto řízení nebylo rozhodování o jeho právech či povinnostech...“. To však nevylučuje například, že bude v průběhu řízení vyslechnut jako svědek.

Druhý okruh osob tvoří ti, jejichž osobní údaje jsou nebo měly být zpracovávány v rozporu se zákonem, ale na Úřad se (z různých důvodů) neobrátili, nicméně Úřad se o takovém zpracování dozvěděl z jiných zdrojů. Takovým důvodem může být obava z protipatření, např. pokud „podezřelý“ zpracování provádí jejich zaměstnavatel. Může také docházet ke zpracování, které je v rozporu s právními předpisy, o němž dotčení vůbec nevědí, nebo o zpracování vědí, ale nepovažují za nutné se na Úřad obracet, protože jim takové zpracování nevadí. U této kategorie osob platí v podstatě shodné závěry s kategorií první; ani tyto osoby nejsou účastníky řízení a rovněž ony mohou být například vyslechnuty jako svědci. Svoje případné nároky vůči odpovědným subjektům musí takové osoby uplatňovat prostřednictvím soudu (viz § 21 odst. 3 a § 25 zákona č. 101/2000 Sb.).

Třetí okruh pak tvoří účastníci řízení, tedy osoby, které jsou podezřelé ze spáchání správního deliktu a se kterými bylo správní řízení zahájeno. Ty mají veškerá oprávnění, která správní řád (a jiné právní předpisy) účastníkům řízení přiznává, včetně možnosti podávat opravné prostředky apod.

Další opakovaně řešenou otázkou je, zda má stěžovatel či autor podnětu (tj. první okruh osob zmíněný výše) „právo“ na to, aby na základě jeho podání v případě podezření z porušení zákona bylo zahájeno sankční řízení. Je třeba konstatovat, že takové právo mu žádný právní předpis nezakládá. Podle § 42 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, platí, že správní orgán je povinen přijímat podněty, aby bylo zahájeno řízení z moci úřední. Pokud o to ten, kdo podal podnět, požádá, je správní orgán povinen sdělit mu ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel, že

řízení zahájil, nebo že neshledal důvody k zahájení řízení z moci úřední, popřípadě že podnět postoupil příslušnému správnímu orgánu. Z tohoto ustanovení autorovi podnětu jasně vyplývá pouze právo na informace, což je nepochybně právo, které vyplývá též ze základních zásad správního řízení a v případě činnosti Úřadu pak i z již zmíněného § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb., podle kterého Úřad přijímá podněty a stížnosti na porušení povinností stanovených zákonem při zpracování osobních údajů a informuje o jejich vyřízení.

Úřad opakovaně při své činnosti odkázal na náleznost Ústavního soudu zn. I. ÚS 4/04 ze dne 23. března 2004, dle kterého „trestní právo a trestněprávní kvalifikace určitého jednání, které má soukromoprávní základ, jako trestného činu je třeba považovat za ultima ratio, tedy za krajní právní prostředek, který má význam především celospolečenský, tj. z hlediska ochrany základních společenských hodnot. V zásadě však nemůže sloužit jako prostředek nahrazující ochranu práv a právních zájmů jednotlivce v oblasti soukromoprávních vztahů, kde závisí především na individuální aktivitě jednotlivce, aby střežil svá práva, jimž má soudní moc poskytnout ochranu. Je však nepřijatelné, aby tuto ochranu aktivně přebíraly orgány činné v trestním řízení, jejichž úkolem je ochrana převážně celospolečenských hodnot, nikoliv přímo konkrétních subjektivních práv jednotlivce, jež svou povahou spočívají v soukromoprávní sféře“. Výše popsání nepochybně analogicky platí ve vztahu k postihu pro správní delikt, kdy je sankcionováno deliktní jednání s nižším stupněm společenské škodlivosti oproti trestnému činu, přičemž však takovýto postih plní v právním řádu taktéž subsidiární roli. Úřad proto opakovaně dospěl k závěru, že je zde namísto aplikace občanskoprávní ochrany osobnosti, která má přednost před správním postihem. Pasivita jednotlivce při ochraně jeho práv, či nedostatečná účinnost zákonných nástrojů sloužících k ochraně subjektivních práv osob, nemůže vést k tomu, aby byla tato opatření nahrazována či doplňována prostředky práva trestního, resp. správního (viz například úřední záznam o odložení věci čj. SPR-6381/08-2).

Tyto závěry pak relativně nově podporuje též zpráva o šetření zástupce veřejné ochránčyně práv sp. zn. 987/2015/VOP/MT ze dne 5. října 2015, podle které „prostředky správního trestání lze využít pouze tehdy, pokud užití jiných (soukromoprávních) prostředků ochrany nepřichází v úvahu nebo by bylo jejich využití zjevně neúčinné. A rovněž je nutné připustit, že není v možnostech Úřadu, aby se zabýval každým neoprávněným zveřejněním osobních údajů v prostředí internetu. Současně to ale neznamená, že by z dohledu Úřadu bylo možné paušálně vyloučit veškeré nezákonné zpracování osobních údajů, k němuž dochází mezi jednotlivci, a které je řešitelné i prostředky práva občanskoprávního jakožto spory na ochranu osobnosti. Vhodné řešení je třeba hledat cestou správního uvážení, kdy v každém jednotlivém případě Úřad posoudí konkrétní okolnosti a se zřetelem k principu tzv. ultima ratio trestní represe... Přikláním se proto spíše k řešení, které zvolil Úřad. Vzhledem k povaze zveřejněných osobních údajů se mi jako vhodnější jeví být řešení občanskoprávní, už proto, že jedině soud může osobě dotčené zveřejněním osobních údajů poskytnout účinnou pomoc, tj. nařídí odstranění protiprávního obsahu webových stránek či zakázat další zveřejnění osobních údajů bez jejího souhlasu. Veřejnoprávní řešení, zejména vedení správního řízení o přestupku, po kterém stěžovatel u Úřadu volá, mohlo vést pouze k uložení sankce, nikoliv však přispět k vyřešení problému samotného.“

Lze tedy shrnout, že každý má právo se na Úřad obrátit se svým podnětem, avšak nikdo se nemůže efektivně domáhat toho, aby byla osobě, vůči níž podnět směřuje, uložena sankce. Jak již bylo uvedeno, pokud má vůči této osobě nějaké soukromoprávní nároky, je třeba, aby je uplatňoval prostřednictvím soudu.

• POZNATKY ZE SOUDNÍCH PŘEZKUMŮ

Soudnímu přezkumu bylo v roce 2015, ostatně tak jako v předchozích letech, předloženo větší množství rozhodnutí Úřadu. V roce 2015 bylo nicméně vyhlášeno jen několik rozsudků, a řada rozhodnutí Úřadu proto na soudní přezkum stále čeká. Pokud jde o konkrétní poznatky z předmětné soudní praxe za rok 2015, lze poukázat na následující rozsudky, týkající se zejména internetových diskusí, zveřejňování osobních údajů v rámci televizního vysílání, provozování kamerových systémů a některých procesních záležitostí:

1. Organizuje-li určitý subjekt na svých webových stránkách internetovou diskusi, musí vynaložit úsilí a prostředky k tomu, aby chat kultivoval a odstraňoval z něj průběžně výrazy způsobilé zasáhnout do dobré pověsti třetích osob. V žádném případě se nelze této odpovědnosti zprostit tím, že autorem příspěvků není organizátor a že diskutující nemohou být nijak omezováni, protože „internet je svobodný“.

V rozsudku čj. 11A 114/2013-39 ze dne 19. srpna 2015 Městský soud v Praze z jedné strany sice uznal, že podle § 6 zákona č. 480/2004 Sb. poskytovatel služeb nemá povinnost dohlížet na obsah přenášených nebo ukládaných informací, ani aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti prokazující protiprávní obsah informace, a tedy neodpovídá za obsah informací ukládaných uživatelem.

Zároveň však jednoznačně judikoval, že uvedené neplatí od okamžiku, kdy se poskytovatel služeb dozví o protiprávním charakteru obsahu takovéto informace. Za takový okamžik pak bylo uznáno i doručení dopisu Policie České republiky, jímž bylo žádáno o sdělení údajů ohledně vkladatele specifikovaného příspěvku, a to z důvodu provádění šetření dle § 158 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád. Takovéto sdělení totiž nemělo být ponecháno bez povšimnutí, respektive na jeho základě se poskytovatel služeb měl předmětným příspěvkem zabývat. V tomto případě by pak musel dojít ke zjištění směřujícímu k závěru, že příspěvek porušuje zákaz zveřejnění osobních údajů umožňujících zjištění totožnosti nezletilé poškozené v rámci trestního řízení zakotvený v § 8b odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb.

2. Došlo-li k porušení zákonem stanoveného zákazu zveřejnit informace, není z hlediska naplnění skutkové podstaty správního deliktu rozhodné, jak byl předmětný pořad či záznam vnímán konkrétními diváky.

V rozsudku čj. 3A 9/2013-30 ze dne 7. července 2015 Městský soud v Praze především konstatoval, že skutková podstata správního deliktu dle § 45a odst. 1 zákona č. 101/2000 Sb. byla naplněna samotným zveřejněním informace umožňující zjištění totožnosti poškozených osob v rozporu se zákazem stanoveným v § 8b odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb. K tomuto zveřejnění došlo v rámci televizního vysílání pořadu, které zahrnovalo i záběr na text usnesení soudu obsahující čitelná jména a roky narození nezletilých dětí a současně i jména, příjmení, data narození a bydliště jejich rodičů. Jak tuto reportáž vnímal divák, je pak irelevantní.

V této souvislosti neobstojí ani námitka, že předmětné údaje bylo možno zjistit jen při zastavení záznamu z internetu. V současné době je totiž řada domácností vybavena moderními televizory, které umožňují televizní vysílání nahrávat, okamžitě zastavit, zpomalit či vrátit o nějaký čas zpět. Tyto skutečnosti odrážející současný stav společenského technického pokroku je třeba brát v potaz.

Stejně tak je nutno zmínit i dílčí závěr soudu, podle něhož uvedení identifikujících údajů týkajících se rodičů nezletilých dětí v návaznosti na uvedení jmen a roků narození nezletilých dětí je zcela dostačující pro zjištění totožnosti nezletilých dětí, které byly v reportáži uváděny v souvislosti s informacemi, že měly být svými biologickými rodiči týrány.

3. Názor, podle něhož je možné provozovat kamerové systémy bez souhlasu subjektu údajů, ale jen tehdy, je-li bezpodmínečně zabezpečeno, že osobní údaje z tohoto kamerového systému nebudou nijak zveřejněny ani jiným způsobem šířeny, nelze zobecňovat a otázku předchozího souhlasu subjektu se zveřejněním je nutné posoudit právě s ohledem na to, za jaké situace došlo ke zveřejnění fotografie a do práv jakého subjektu mohlo být zasazeno.

V rozsudku čj. 11A 77/2012-38 ze dne 19. května 2015 se Městský soud v Praze zabýval aplikací ustanovení § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. Jednalo se o případ, kdy Úřad odmítl uznat předmětný právní titul z důvodu, že zveřejněním fotografie na internetové sociální síti došlo k zásahu do soukromí konkrétní fyzické osoby, což je v protikladu vůči ochraně soukromého a osobního života. Soud však výše uvedeným rozsudkem vyslovil názor, podle něhož tento závěr nelze zobecňovat. Otázku předchozího souhlasu subjektu se zveřejněním je pak nutné posoudit právě s ohledem na to, za jaké situace došlo ke zveřejnění fotografie a do práv jakého subjektu mohlo být zasazeno. Bez tohoto by jakýkoli test proporcionality předepsaný ustanovením § 5 odst. 2 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. postrádal smysl.

V uvedeném případě stojí na jedné straně právo na ochranu vlastnictví a na druhé straně právo pachatele trestného činu na ochranu osobních údajů. Jestliže se posuzuje charakter a význam ochrany těchto práv, nelze nepřihlédnout k tomu, že subjekt, který zcela vědomě zcizil elektrokolo, musel vědět, že jedná v rozporu se zákonem, neboť převzal do své dispozice předmět, který mu nenáležel. Vědomě tedy porušoval zákon, a to za situace, kdy bylo na prodejně veřejně deklarováno, že prostor je monitorován. Byl tedy srozuměn s tím, že jeho jednání je kamerou zachyceno. Nabízí se otázka intenzity ochrany práv subjektu, který vědomě disponuje s movitou věcí, jež mu nepatří, a intenzity ochrany práv subjektu, který je v postavení, kdy je narušeno jeho právo na ochranu majetku.

Ze závěru Úřadu, podle názoru soudu, vyplynulo, že staví ochranu soukromí pachatele trestného činu nad právo majitele na ochranu vlastního majetku. Fotografie totiž byla pořízena v průběhu páchaní trestné činnosti a nadto zveřejnění fotografie na sociální síti vedlo k odhalení pachatele. Soud tudíž měl za to, že pachatel trestné činnosti, který úmyslně odcizí majetek, který mu nepatří, musí počítat s tím, že jeho práva na ochranu osobní identity nebudou chráněna stejně jako práva osob jednajících v souladu se zákonem. Nevidí proto důvod, proč by

měla být poskytnuta ochrana pachateli trestného činu a současně byla pokutou potrestána osoba, která se tím, že zveřejnila fotografii pachatele na Facebooku, snažila pouze o okamžité zajištění navrácení svého vlastního majetku v relativně vysoké hodnotě.

Soud přitom zohlednil i skutečnost, že televizní stanice vysílají v rámci zpravodajských pořadů záběry z průmyslových kamer, na kterých se objevují osoby zachycené při páchání trestné činnosti. V některých případech se jedná o záběry poskytnuté policií, ale ne vždy, což má být patrné z obsahu konkrétních pořadů. Údajně má často docházet i k tomu, že toto jednání není ze strany Úřadu postihováno. I vzhledem k této praxi, která ovšem nebyla soudem nijak konkrétně doložena, nabyl soud přesvědčení, že nevidí důvod, proč by zveřejnění fotografie na jiném informačním portálu mělo vést k uložení pokuty.

V této souvislosti je třeba doplnit, že předmětný rozsudek Úřad napadl kasační stížností.

4. Je-li jako důkaz prováděn audiovizuální záznam, který byl pořízen z webových stránek jediného účastníka řízení, není vadou řízení, pokud nebyl tento účastník informován o provedení důkazu mimo ústní jednání.

V rozsudku čj. 5 As 197/2014-26 ze dne 29. května 2015 Nejvyšší správní soud nejprve připomenul smysl ustanovení § 51 odst. 2 věta první zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Tím je umožnit účastníkům řízení, aby mohli být přítomni při provádění důkazů, nebylo-li k jejich provedení nařízeno ústní jednání. Díky přítomnosti při provádění důkazů se mohou účastníci řízení lépe seznámit s jejich obsahem a v návaznosti na to se detailně vyjádřit k důkazu. Je-li však jako důkaz prováděn audiovizuální záznam, který byl pořízen z webových stránek jediného účastníka řízení, není vadou řízení, pokud nebyl tento účastník informován o provedení důkazu mimo ústní jednání. Bylo by naprosto bezúčelné informovat účastníka řízení o tom, že v uvedený den a hodinu si správní orgán hodlá promítnout audiovizuální záznam, který byl pořízen z webových stránek samotného účastníka řízení, a tak provést důkaz.

Uvedené platí tím spíše, že správní orgán není povinen sdělovat účastníkům řízení předběžný úsudek o důkazu plynoucím z provedení důkazního prostředku. Své úvahy o hodnocení důkazu vtěluje správní orgán až do odůvodnění správního rozhodnutí (§ 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb.). V těchto případech navíc platí i zásada písemnosti stanovená § 15 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., na kterou navazuje § 17 zákona č. 500/2004 Sb., který upravuje obsah správního spisu. Podle § 17 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb. přílohou, která je součástí spisu, jsou zejména důkazní prostředky, obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích. S obsahem audiovizuálního záznamu se tedy účastník řízení může seznámit při nahlížení do spisu, např. v souvislosti se seznamováním se s podklady před vydáním rozhodnutí. Skutečnost, že předmětný audiovizuální záznam byl správním orgánem skutečně promítnut, pak musí být zjevná z obsahu spisu a rozhodnutí, neboť skutkové zjištění, z něhož správní orgán vycházel, mohl logicky učinit právě jen z tohoto audiovizuálního záznamu, který také dále blíže hodnotil.

Z druhé strany bylo ovšem konstatováno, že v případě, kdy rozhodnutí vydává kolegiální správní orgán (jako např. Rada pro rozhlasové a televizní vysílání), jehož členové plní úkoly osobně a rozhodují hlasováním po rozpravě, je k zajištění objektivity a transparentnosti nezbytné, aby o průběhu jednání byl vyhotoven zápis, z něhož by bylo zřejmé i to, že členové skutečně provedli důkaz předmětným ohledáním, tedy zhlédnutím audiovizuálního záznamu.

5. Pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 45 odst. 1 písm. c) zákona č. 101/2000 Sb. ve spojení s ustanovením § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb. je nezbytné prokázat protiprávní jednání rovněž z hlediska účelu, pro který byly údaje shromažďovány, což v podstatě znamená postavit najisto, pro jaký účel a na základě jaké povinnosti dochází ke shromažďování a zpracovávání osobních údajů. Obdobně pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu dle § 45 odst. 1 písm. d) zákona č. 101/2000 Sb. ve spojení s ustanovením § 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. je nezbytné prokázat dobu, která je nezbytná k účelu jejich zpracování, neboť teprve až po uplynutí takové doby, kdy lze osobní údaje uchovávat pro další účely (statistické, vědecké, pro účely archivnictví), zákon pro tyto účely (tj. statistické, vědecké, pro účely archivnictví) požaduje dbát práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého života, což znamená anonymizovat údaje.

V rozsudku čj. 9A 1/2011-93 ze dne 31. března 2015 Městský soud v Praze konstatoval, že Úřad nesprávně a neúplně právně posoudil jednání z hlediska skutkových podstat správního deliktu podle ustanovení § 45 odst. 1 písm. c) a d) zákona č. 101/2000 Sb. ve spojení s § 5 odst. 1 písm. f) a e) zákona č. 101/2000 Sb. Úřad, podle názoru soudu, nepřípustně zredukoval své posouzení na popis způsobu shromažďování, zpracovávání a uchovávání informací a vysvětlení toho, jak tento způsob umožňuje identifikaci subjektů údajů, aniž by se dostatečně zabýval dalšími znaky správního deliktu – tj. účelem zpracovávání a uchovávání údajů a prokázáním doby nezbytně nutné k účelu zpracování dat bez jejich anonymizace.

Ve správním trestání je na Úřadu, aby v rámci své působnosti jako orgán veřejné správy zjistil oprávnění a povinnosti vyplývající z relevantních právních předpisů, vyjasnil, jaké údaje je správce osobních údajů povinen shromažďovat, v jaké podobě a po jak dlouhou dobu podléhají zpracování a uchovávání, jaké povinnosti se dle zákona č. 101/2000 Sb. k jednotlivým typům údajů vztahují a zda je skutečně dán zákonný podklad pro představu a požadavek na anonymizaci údajů ve stanovené lhůtě.

Z druhé strany však soud uvedl, že Úřad je státním orgánem, vykonávajícím dohled nad dodržováním předpisů o ochraně osobních údajů a správce osobních údajů je povinen dodržovat podmínky stanovené právními předpisy, týkajícími se ochrany osobních údajů. Takto vymezené úkoly nemohou být nad rámec zákona modifikovány jinými hledisky, jako je např. hospodárnost zpracovávání osobních údajů. Na garanci právní jistoty dané úkoly v oblasti ochrany osobních údajů nemá vliv ani menší či větší riziko vybočení z plnění úkolů orgánů veřejné moci.

● REGISTRACE

V roce 2015 vzrostl počet podaných oznámení o zpracování osobních údajů oproti roku 2014, a to o 18 %. Na Úřad došlo celkem 9389 oznámení o zpracování nebo změně zpracování osobních údajů, z toho počtu 1002 oznámení (tedy více než 10 %) obsahovalo neúplné nebo nesprávné údaje, nebo vznikly důvodné obavy, že by mohlo oznámeným zpracováním dojít k porušení zákona č. 101/2000 Sb. V těchto případech byla oznamovatelům zaslána výzva k doplnění oznámení o zpracování osobních údajů. Z celkového počtu obeslaných subjektů jen 141 zaslalo doplňující údaje, které potvrdily obavy z možného porušení zákona č. 101/2000 Sb., a následně byl podán podnět k zahájení řízení dle § 17 uvedeného zákona. Z celkového počtu podaných podnětů však pouze u dvou oznámení nebylo zahájení zpracování osobních údajů povoleno. U ostatních zpracování došlo ze strany správců k úpravě parametrů zpracování osobních údajů nebo správce nakonec od registrace odstoupil, popř. zpracování upravil tak, že oznamovací povinnosti nepodléhalo.

Kromě posuzování přijatých registračních oznámení vydává Úřad rovněž rozhodnutí o zrušení registrace podle § 17a odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb. V letošním roce bylo zrušeno celkem 106 zpracování na žádost správce, nejčastěji z důvodu zániku či sloučení společnosti, zrušení podnikatelské činnosti, nebo ukončení zpracování osobních údajů. Ve třech případech došlo ke zrušení zaregistrovaného zpracování osobních údajů na základě výsledků kontroly prováděné Úřadem.

Podle § 19 zákona č. 101/2000 Sb. má správce zapsaný v registru zpracování povinnost po ukončení své činnosti Úřadu sdělit, jak naložil s osobními údaji. Jelikož tato povinnost ze strany správců není zpravidla plněna, přistoupil Úřad na základě informací z Registru osob a Registru obyvatel k vyjmutí údajů týkajících se již neexistujících subjektů z registru zpracování osobních údajů. V roce 2015 bylo z registru tímto způsobem odstraněno 2694 registrovaných správců.

Nejčastěji podávaná oznámení o zpracování osobních údajů se týkala zpracování osobních údajů kamerovými systémy se záznamem a zpracování osobních údajů v rámci provozování internetových obchodů.

V souvislosti s rozvojem informačních technologií se stále častěji objevují zvláštní způsoby zpracování prováděné prostřednictvím těchto nových technologií. Jedná se zejména o biometrické systémy, které se používají jako součást bezpečnostních opatření pro kontrolu osob vstupujících do budov, resp. některých pracovišť, pro ověření přístupových práv při práci s počítačem, nebo docházkové systémy, ale stále více i v reklamě a marketingu.

Kromě oznámení týkajících se využití biometrických systémů jako přístupových systémů do budov a prostor na základě elektronické identifikace těchto osob a zjištění práva přístupu v daném místě a čase se objevují rovněž oznámení o zpracování pro účely využití biometrických údajů v docházkových systémech, tedy v rámci pracovněprávních vztahů. V tomto případě jsou docházkové systémy především určeny pro naplnění povinnosti zaměstnavatelů, uložené zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce (§ 96): evidence pracovní doby, práce přesčas, noční práce a pracovní pohotovosti a dále pracovních cest, dovolených, přestávek a překážek v práci. V tomto případě není nutné podávat registrační oznámení, neboť se jedná o zpracování, na které je možné aplikovat výjimku z registrační povinnosti podle § 18 odst. 1 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb. V této souvislosti je ovšem nutné vždy rozlišovat, zda jsou skutečně zpracovávány citlivé biometrické údaje (např. scan otisku prstu). Drtivá většina dnešních biometrických

systemů pracuje se šablonami, tzn. převádí obrázek do řetězce čísel. Podle stanoviska Úřadu č. 3/2009 biometrické údaje nejsou považovány za citlivé údaje, pokud jsou biometrická data (např. otisky prstů) převedena do jednostranně zašifrovaného binárního řetězce čísel, z něhož nelze zpětně reprodukovat biometrický údaj (např. otisk prstu).

Vzhledem k tomu, že se začal projevovat nárůst podání týkajících se zpracování osobních údajů prostřednictvím biometrických systémů, u nichž nebylo zřejmé, zda oznamovatel pracuje skutečně s biometrickými údaji nebo pouze se šablonami, přikročil Úřad k rozšíření formuláře oznámení o zpracování osobních údajů o doplňující formulář, který má oznamovatele při vyplňování navést k tomu, zda skutečně zpracovává biometrické údaje nebo nikoliv. Ke zpracování biometrických údajů nedochází kromě výše uvedených situací ani v případě zpracování osobních údajů typu konfekčních velikostí a některých tělesných parametrů osob (váha, výška, hmotnost) nebo fotografií zpracovávaných a využívaných obvyklým způsobem. Cílem úpravy registračního formuláře bylo zejména snížit administrativní zátěž oznamovatele o následnou korespondenci v případě odstranění nejasností v oznámení.

Podobně jako v předešlých letech pokračoval trend zpracovávat osobní údaje formou zveřejnění audiovizuálního záznamu ze zasedání zastupitelstva na webových stránkách. V rámci registračního řízení oznamovatelé ve většině případů deklarovali, že budou zpracovávat osobní údaje zastupitelů a dalších úředních osob bez jejich souhlasu na základě ustanovení § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 101/2000 Sb., zatímco osobní údaje třetích osob obsažené v projednávané agendě zpracovávány nebudou, nebo budou anonymizovány.

Zákonem č. 64/2014, kterým se mění zákon č. 101/2000 Sb. byl novelizován § 16 tohoto zákona, do kterého byl vložen nový odstavec (6), který upravuje situaci, kdy správce podá oznámení o zpracování osobních údajů a souběžně u správce byla zahájena nebo probíhá kontrola Úřadu. Aby nedocházelo k souběhu dvou řízení (registračního a kontrolního), upravuje nový odstavec výše uvedeného zákona postup Úřadu tak, že k zapsání oznámení o zpracování osobních údajů dojde až poté, kdy Úřad u správce dokončí kontrolu a zjistí reálný stav zpracování osobních údajů. Na základě výsledků kontroly, kdy mnohdy dochází k úpravě parametrů zpracování osobních údajů (počet kamer, záběry kamer, režim kamer, doba uchování záznamů) nebo je dokonce zpracování osobních údajů zcela ukončeno, dojde k zapsání zpracování do registru zpracování osobních údajů nebo je správce vyzván k úpravě oznámeného zpracování na základě výsledků provedené kontroly. Dosavadní zkušenosti ukazují, že tento postup je užitečným nástrojem omezujícím dvojkolejnost dozorových procesních postupů Úřadu.

Do českého právního řádu byla zákonem č. 468/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích transponována směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/66/ES. Zákon nabyl účinnosti dne 1. ledna 2012. Úprava se, mimo jiné, týkala problematiky porušení ochrany osobních údajů, a to zejména z hlediska vzniku události, jejího oznámení a následných kroků oznamovatele.

Na základě vzniku nových kompetencí a plnění povinností připravil Úřad zvláštní rubriku na svých webových stránkách („Oznámení podle zákona č. 127/2005 Sb.“), kde jsou uvedeny odkazy na právní předpisy, vytvořen formulář k plnění oznamovací povinnosti a definovány některé pojmy a postupy oznamovatele. Úřadem vytvořený formulář má sloužit především samotným oznamovatelům, a ulehčit jim tak plnění povinnosti vyplývající ze zákona č. 127/2005 Sb. Formulář zároveň obsahuje všechny nezbytné náležitosti, které je nutné Úřadu sdělit, aby mohl dané oznámení posoudit.

Po čtyřech letech zkušeností lze konstatovat, že povinné subjekty plní tuto zákonem danou povinnost velmi sporadicky (dva případy oznámení v roce 2012, jeden v roce 2013 a dva v roce 2014; v roce 2015 Úřad nezaznamenal žádné oznámení). S obdobnou situací se potýká i většina ostatních členských zemí EU, kde se, snad s výjimkou Nizozemska (348 oznámení za rok 2015), jedná řádově o několik podání za rok. O důvodech takto nízkého počtu oznámení se vedou v rámci EU diskuse (6. října se sešla k tomuto tématu pracovní skupina v rámci Evropské komise k data breaches, která se schází jednou ročně, a které se účastní i zástupce Úřadu). Jeden z hlavních důvodů nezájmu správců oznamovat případy narušení je nejčastěji shledáván v obavách oznamovatelů z případných sankcí, pokud by se přiznali, že k narušení bezpečnosti osobních údajů v jejich společnosti došlo. Stále více se rovněž diskutuje i o efektivnosti oznamování narušení ve vztahu ke zvýšení úrovně ochrany bezpečnosti.

• PŘEDÁVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ DO ZAHRANIČÍ

Úřad v roce 2015 rozhodl o 28 žádostech o povolení k předání osobních údajů do třetích zemí podle § 27 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb.

Z 20 vydaných povolení bylo v roce 2015 opět nejčastějším právním titulem, na jehož základě Úřad povolení vydal, ustanovení § 27 odst. 3 písm. b) zákona č. 101/2000 Sb., neboť žadatel vytvořil ve třetí zemi dostatečné zvláštní záruky ochrany osobních údajů, a to vždy prostřednictvím schválených závazných vnitropodnikových pravidel (Binding Corporate Rules, BCR). Stalo se tak v devíti případech.

Šestkrát bylo právním titulem povolení ustanovení § 27 odst. 3 písm. e), tedy předání údajů nezbytné pro jednání o uzavření nebo změně smlouvy, uskutečněné z podnětu subjektu údajů, nebo pro plnění smlouvy, jejíž smluvní stranou je subjekt údajů. Čtyřikrát bylo právním titulem povolení ustanovení § 27 odst. 3 písm. a), tedy předání údajů se souhlasem nebo na základě pokynu subjektu údajů. V jednom případě vydal Úřad povolení na základě splnění podmínek daných ustanovením § 27 odst. 3 písm. d) a f) zákona č. 101/2000 Sb.

V šesti případech Úřad věc odložil, a to zpravidla z důvodu, že žadatel dal nakonec přednost ošetření předání smlouvou, jejíž součástí jsou standardní smluvní doložky podle rozhodnutí Komise. Dvě řízení byla zastavena.

Kromě jednotlivých předání osobních údajů do Indie, Číny, jihovýchodní Asie a na Blízký východ výrazně převažovala předání do Spojených států amerických, což si lze snadno vysvětlit skutečností, že v této zemi sídlí mnohé mateřské společnosti a centrály firemních poboček působících v České republice. Rovněž většina velkých společností zajišťujících služby informační společnosti různého typu včetně cloudových služeb sídlí ve Spojených státech amerických. Při všech nevýhodách a rizicích hrozících při zpracování osobních údajů v cloudech mohou cloudová řešení velkých informačních systémů provozovaných specializovanými, zpravidla americkými společnostmi přinášet zákazníkům mnoho úspor a výhod. Z tohoto důvodu stále častěji i velké korporace zvažují převedení svých informačních systémů nebo jejich částí do cloudu.

V souvislosti s tímto trendem konzultovala v roce 2015 jedna z velkých bank působících v České republice s Úřadem svůj úmysl převést do cloudového prostředí zajišťovaného americkým zpracovatelem svůj zastaralý systém řízení vztahu k zákazníkům (Customer Relationship Management), který banka dosud provozovala ve své klasické podobě s vlastním softwarovým a IT centrem.

Součástí zvažovaného řešení byla nutnost vypořádat se s riziky předání osobních údajů do třetí země s nedostatečnou úrovní ochrany osobních údajů. Banka ujistila Úřad, že předání osobních údajů americké zpracovatelské společnosti bude ošetřeno smlouvou, jejíž nedílnou součástí budou standardní smluvní doložky podle rozhodnutí Komise 2010/87/EU ze dne 5. února 2010 o standardních smluvních doložkách pro předávání osobních údajů zpracovatelům usazeným ve třetích zemích podle směrnice 95/46/ES.

Banka Úřadu rovněž potvrdila, že vzala v úvahu i povinnosti, které vyplývají pro americké společnosti z legislativy Spojených států amerických ohledně zpřístupnění dat americkým vládním institucím. Především z tohoto důvodu, ale i s přihlédnutím k dalším rizikům vyplývajícím z umístění dat v cloudovém prostředí, zvolila banka takové řešení, kdy data posílaná do cloudu

budou ze strany banky šifrována šifrovacím klíčem, který bude ve výlučném vlastnictví banky, takže americký provozovatel cloudu bude mít přístup pouze k šifrovaným údajům, a nebude mít tudíž možnost data americkým vládním institucím zpřístupnit.

Navrhované řešení bylo, co se týče požadavků kladených na předání osobních údajů do třetích zemí ustanoveními § 27 zákona č. 101/2000 Sb., Úřadem shledáno jako dostatečné.

V roce 2015 byla bezpochyby nejvýraznější událostí v oblasti regulace předání osobních údajů do zahraničí říjnová změna v režimu předávání osobních údajů do Spojených států amerických. Tuto změnu vyvolal Soudní dvůr Evropské unie, když v rozsudku ve věci C-362/14 Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner ze dne 6. října 2015 prohlásil za neplatné rozhodnutí Komise 2000/520/ES ze dne 26. července 2000 podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES o odpovídající ochraně poskytované podle zásad „bezpečného přístavu“ a s tím souvisejících „často kladených otázek“ vydaných Ministerstvem obchodu Spojených států amerických.

Na základě tohoto, nyní Soudním dvorem Evropské unie zrušeného, rozhodnutí dosud probíhalo předání osobních údajů do Spojených států amerických společností, které se zavázaly dodržovat zásady „bezpečného přístavu“ (Safe Harbor), v režimu ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., takže vývozci osobních údajů nemuseli v takovém případě žádat o povolení k předání osobních údajů do třetích zemí podle § 27 odst. 4 uvedeného zákona.

V řadách odborné veřejnosti i dozorových orgánů však dlouhodobě klíčily pochybnosti o tom, zda institut Safe Harbor skutečně poskytuje záruku faktické a právní ochrany osobních údajů předaných do Spojených států, jak o tom svědčí i závěry analýz fungování institutu Safe Harbor v praxi (Safe Harbour Decision Implementation Study), které byly vypracovány v roce 2004 a opakovaně v roce 2008 na žádost Evropské komise.

Po Snowdenových odhaleních sledovacích programů Spojených států (PRISM aj.), v rámci nichž docházelo k plošnému předávání údajů občanů Evropské unie prostřednictvím internetových společností americkým veřejným orgánům, výše uvedené pochybnosti vyústily v živou diskusi, mj. i na unijní úrovni.

K problémům spojeným s předáváním osobních údajů do USA se vyslovila Evropská komise ve svém Sdělení Evropskému parlamentu a radě ze dne 27. listopadu 2013 („Obnovení důvěry v toky údajů mezi EU a USA“), podle kterého mnoho společností zapsaných na seznamu bezpečného přístavu jeho zásady v praxi nedodržuje.

V této atmosféře se aktivizovala i veřejnost. Maximilian Schrems, aktivista v oblasti ochrany osobních údajů, si stěžoval a žádal irského komisaře ochrany osobních údajů, aby v souladu s čl. 3 rozhodnutí Komise 2000/520/ES suspendoval předání osobních údajů do Spojených států amerických společnosti zapsané do programu Safe Harbor. Irský komisař stížnost odmítl s odkazem na rozhodnutí Komise 2000/520/ES, které deklarovalo, že program Safe Harbor poskytuje adekvátní úroveň ochrany osobních údajů, takže komisař nemá kompetenci prohlásit opak.

Irský Nejvyšší soud, který řeší odvolání Maximiliana Schremse, zaslal Evropskému soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda je dozorový orgán při posuzování stížnosti, podle které v USA údajně není zajištěna odpovídající ochrana pro subjekty údajů, vázán rozhodnutím Komise o programu Safe Harbor, nebo zda může provést vlastní šetření. Na danou předběžnou otázku odpověděl Soudní dvůr Evropské unie v tom smyslu, že existence programu Safe Harbor nemůže vyloučit ani omezit pravomoc národních úřadů dozoru dohlížet na dodržování právních předpisů o ochraně osobních údajů.

Zároveň Soudní dvůr Evropské unie ve výše uvedeném rozsudku konstatoval, že se Komise v daném rozhodnutí 2000/520/ES žádným způsobem nevypořádala s otázkou, zda právní systém Spojených států amerických může zajistit na základě svých vnitrostátních předpisů nebo svých mezinárodních závazků takovou úroveň ochrany základních práv, jaká je v zásadě rovnocenná ochraně zaručené v rámci Unie na základě směrnice 95/46/ES. Komise takové zjištění neučinila, ale omezila se na posouzení režimu „bezpečného přístavu“. Především z tohoto důvodu Evropský soudní dvůr prohlásil rozhodnutí 2000/520/ES za neplatné.

Soudní dvůr Evropské unie se rovněž vyjádřil kriticky k tomu, že americká právní úprava umožňuje americkým orgánům veřejné správy globální přístup k obsahu elektronických komunikací, což považuje za zásah do podstaty základního práva na respektování soukromého života zaručeného článkem 7 Listiny základních práv EU. Zároveň kritizoval, že subjekty údajů nemají přístup k osobním údajům, které se jich týkají.

Na dané rozhodnutí reagoval Úřad doporučením, které bylo publikováno na webových stránkách Úřadu. Zároveň v průběhu října 2015 rozeslal doporučující sdělení všem cca 220 správcům osobních údajů, z jejichž zaregistrovaných oznámení o zpracování osobních údajů podle § 16 zákona č. 101/2000 Sb. vyplynulo, že v rámci zpracování může docházet k předání osobních údajů do Spojených států amerických společnostem zapsaným v programu Safe Harbor.

V uvedených doporučeních Úřad konstatuje, že v současné době je nutné zajistit předání osobních údajů do Spojených států amerických, které se ukáže být nezbytně nutným k naplnění stanovených účelů, jinými nástroji, jimiž lze zajistit odpovídající úroveň ochrany osobních údajů ve třetích zemích s nedostatečnou úrovní ochrany osobních údajů, mezi kterými se jako nejvhodnější jeví standardní smluvní doložky nebo závazná podniková pravidla.

V případě, kdy správce osobních údajů předá osobní údaje do Spojených států amerických na základě smlouvy, jejíž nedílnou součástí jsou standardní smluvní doložky podle níže uvedených rozhodnutí Evropské komise, proběhne předání v režimu ustanovení § 27 odst. 2 zákona č. 101/2000 Sb., a není tedy nutné žádat Úřad o povolení ve smyslu § 27 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb.

Případná další opatření, která vyplynou z uvedeného rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie ze dne 6. října 2015, bude Úřad realizovat v koordinaci s dozorovými úřady dalších členských států Evropské unie.

• SCHENGENSKÁ SPOLUPRÁCE

V roce 2015 Úřad aktivně plnil povinnosti, které pro něj vyplývají z evropských předpisů upravujících požadavky dozoru v oblasti schengenské spolupráce. Kromě dohledu a kontroly dnes již ustálených rozsáhlých informačních systémů, mezi něž patří Schengenský informační systém druhé generace (SIS II), Vízový informační systém (VIS), Eurodac a Celní informační systém (CIS), se Úřad zabýval také vznikem informačních systémů nových, a to právě z pohledu zamýšleného zpracování osobních údajů. Za všechny je možné příkladem uvést Entry/Exit System zaměřený na zpracování osobních údajů příslušníků třetích států vstupujících na území Evropské unie přes vnější hranice. S ohledem na množství osobních a citlivých údajů zpracovávaných v těchto typech systémů je nezbytné zajistit odpovídající míru ochrany práv subjektu údajů. Dodržování principů ochrany osobních údajů představuje primární předpoklad fungování informačních systémů v rámci schengenské spolupráce. V roce 2015 se jednalo zejména o oblast, která byla zásadním způsobem testována v důsledku narůstajícího počtu ilegálních překročení hranic.

Novinky v oblasti schengenské spolupráce

Za účelem zajištění efektivity činností jednotlivých koordinačních skupin se rok 2015 nesl především ve znamení přípravy společných modelů inspekcí, které povedou ke sjednocení postupů jednotlivých států podílejících se na využívání informačních systémů. Česká republika přitom byla určena, aby plnila funkci zpravodaje při přípravě společného formátu kontrol Celního informačního systému.

V polovině roku 2015 dále nabylo účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Nová právní úprava se oproti původnímu znění vztahuje rovněž na osoby, jimž byla udělena doplňková ochrana. Úřad v tomto směru uvítal zejména zpřísnění bezpečnostních záruk systému a eliminaci fenoménu „asylum shopping“ (řízení o žádosti cizince je vedeno současně nebo postupně několika členskými státy, do kterých se cizinec účelově přemísťuje). V souvislosti s přijetím nařízení iniciovala koordinační skupina pro dohled nad systémem Eurodac pracovní návštěvu centrální části systému spravovaného Evropskou agenturou pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů, která se nachází ve Štrasburku.

Úkol orgánů pro ochranu osobních údajů v rámci schengenské spolupráce spočívá rovněž v dohledu nad řádným výkonem práv subjektu údajů, zejména pak práva na přístup k údajům. Vzhledem k tomu se Úřad v rámci své činnosti podílel na aktualizaci Příručky pro uplatnění práva na přístup k údajům v SIS II. V ní jsou přehledně shrnuty základní postupy související s výkonem práv subjektu údajů ve všech státech schengenského prostoru. Dokument byl následně mimo jiné zpřístupněn na webových stránkách Úřadu.

Aktuální problémy řešené v rámci koordinačních skupin

Biometrické údaje, především pak otisky prstů, představují nejspolehlivější způsob identifikace osoby, jde-li o vízové žádosti příslušníků třetích států, azylové žádosti, určení totožnosti některých kategorií ilegálních přistěhovalců atd. Z důvodu nárůstu případů padělání identifikačních dokladů se snímané biometrické údaje postupně staly hlavním identifikačním prostředkem v praxi rozsáhlých informačních systémů. Tato skutečnost vedla zejména k navýšení kapacity systému a automatizování některých procesů pořizování biometriky. Úřad z toho důvodu klade důraz na problematiku kvality nahrávaných otisků prstů či fotografií, včetně prověření proškození odpovědných zaměstnanců správce osobních údajů. V tomto kontextu pak nelze opomenout také dodržování zákonných limitů v případech odebírání otisků prstů nezletilým osobám, osobám zdravotně nezpůsobilým apod.

Úřad i ve své kontrolní praxi tradičně věnoval pozornost smluvním dohodám správců osobních údajů s externími poskytovateli služeb v oblasti vízové politiky v intencích čl. 43 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (Vízový kodex). Jelikož v těchto případech vykonávají za správce činnost zpracovatelé osobních údajů, je nezbytné nastavit adekvátní limity zpracování ve smluvních podmínkách. Úřad z tohoto pohledu nepovažuje za vhodné, aby dotčené outsourcingové společnosti při sběru dat z vízových žádostí disponovaly rovněž možnostmi vstupovat do Vízového informačního systému s ohledem na zvýšená bezpečnostní rizika.

Počty podnětů, stížností, dotazů a jejich vyřízení

Jde-li o počty podnětů v oblasti schengenské spolupráce, v roce 2015 Úřad obdržel celkově 11 podnětů týkajících se zpracování osobních údajů v SIS II. Ve všech případech šlo o realizaci práva subjektu údajů na přístup k údajům v SIS II, a to ať už prostřednictvím uplatnění práva na informace či uplatnění práva na výmaz osobních údajů ze systému. Úřad v tomto směru přezkoumával postup správce osobních údajů na národní úrovni, jímž je Policie České republiky, přičemž ani v jednom případě neshledal skutečnosti nasvědčující porušení práv subjektu údajů. V rámci této agendy Úřad dále obdržel 48 podání týkajících se vízové politiky České republiky či vyřizování vízových žádostí, které nicméně nespádají do jeho zákonem svěřené působnosti. Jednotliví žadatelé byli z toho důvodu odkázáni na Ministerstvo zahraničních věcí, do jehož gesce daná problematika náleží. Úřad v této souvislosti průběžně objasňoval své kompetence svěřené zákonem č. 101/2000 Sb., jakož i unijními právními předpisy.

Hodnocení úrovně ochrany osobních údajů

V souladu s nařízením Rady (EU) č. 1053/2013 ze dne 7. října 2013 o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis a o zrušení rozhodnutí výkonného výboru ze dne 16. září 1998, kterým se zřizuje Stálý výbor pro hodnocení a provádění Schengenu, jsou v každém státě schengenského prostoru pravidelně hodnoceny základní aspekty schengenské spolupráce, jako je ochrana vnitřních a vnějších hranic, policejní spolupráce a rovněž úroveň ochrany osobních údajů při využívání SIS II. Pravidla pro toto hodnocení, evaluaci, byla změněna nařízením Rady (EU) č. 1053/2013 ze dne 7. října 2013 o vytvoření hodnotícího a monitorovacího mechanismu k ověření uplatňování schengenského acquis a o zrušení rozhodnutí výkonného výboru ze dne 16. září 1998, kterým se zřizuje Stálý výbor pro hodnocení a provádění Schengenu.

Hodnotící týmy jsou vždy vytvářeny ad hoc k jednotlivým evaluacím a jsou složeny ze zástupců Evropské komise a expertů ze členských států. Hodnotící tým na základě předložených dokumentů a kontroly na místě, která obvykle zahrnuje návštěvu policejního útvaru, jenž zajišťuje národní část schengenské databáze, orgánu pro ochranu osobních údajů a dalších dotčených orgánů (ministerstvo zahraničí pro oblast vydávání schengenských víz, azylový úřad, ministerstvo vnitra jako gesční orgán schengenské spolupráce), připraví zprávu shrnující jeho poznatky o souladu praxe v daném členském státě s požadavky schengenského acquis.

V uplynulém roce byli zaměstnanci Úřadu jako národní experti nominováni do tří evaluací. Jednalo se o hodnocení úrovně ochrany dat v Belgii (květen 2015), Německu (přelom června a července 2015) a Lichtenštejnsku (listopad 2015).

Legislativní činnost

Také v roce 2015 byl Úřad jako připomínkové místo v oblasti legislativního připomínkového řízení jistým garantem, že návrhy věcných záměrů i právních předpisů budou v souladu s legislativními pravidly zahrnovat vyhodnocení **dopadů do ochrany osobních údajů a soukromí (DPIA)**. Kromě konkrétních návrhů a připomínek Úřad zasahoval obecným upozorněním v případech, kdy odpovědná ministerstva – předkladatelé legislativního návrhu – přehlížela otázky ochrany osobních údajů a soukromí a místo odborného posouzení uváděla politickou proklamaci, např. „*Navrhovaná úprava plně respektuje zájem na ochraně soukromí a osobních údajů a žádným způsobem do tohoto zájmu nezasahuje*“. Úřad v takových případech nejčastěji upozorňoval na absenci vyhodnocení nově zaváděných informačních technologií a automatizovaných zpracování dat, na neporozumění mechanismům nakládání s daty a na neschopnost identifikovat změny a případná rizika ve zpracování a zabezpečení osobních údajů.

Základní obecnou připomínkou Úřadu je mnohdy prosté upozornění, že zpracovávají-li se, zejména na základě zákona, osobní údaje, má to vždy dopady na ochranu soukromí a osobních údajů. **Cílem DPIA** pak není jen vyhodnocení, zda je dopad pozitivní, neutrální, nebo negativní, nýbrž **vyhodnocení způsobu a rizik zamýšlených i stávajících zpracování osobních údajů**. V připomínkovém řízení je po zpracovateli návrhu požadováno, aby jasně uvedl, zda legislativní návrh zakládá nové zpracování osobních údajů; pokud ano, s jakými základními parametry, jimiž jsou zejména: specifický účel, kategorie zpracovávaných osobních údajů, veřejnost či neveřejnost zpracování, jeho částí nebo výstupů ze zpracování a lhůty pro uchování osobních údajů.

Absence analýz zamýšleného zpracování z hledisek podstatných pro ochranu dat (vč. osobních údajů) bývá na první pohled nejvíce patrná u materiálů s technickým obsahem a materiálů nelegislativní povahy. V případě **Akčního plánu rozvoje inteligentních dopravních systémů** Úřad vyzval k vyjasnění zákonného rámce nasazení technických prostředků umožňujících zpracovávat osobní údaje a popis způsobu dodržení povinností týkající se ochrany osobních

údajů a jejich zabezpečení, ať už se jedná o povinnosti dle zákona č. 101/2000 Sb. nebo o zvláštní postupy podle jiných předpisů v rámci bezpečnostních a podobných agend, na něž se vztahuje výjimka podle § 3 odst. 6 zákona č. 101/2000 Sb. Uvedené se týká mj. veškerých pořizování záznamů, přenosu a uchovávání údajů, pokud by na jejich základě, byť jen nepřímo (i zprostředkovaně, např. ve spojení s jinými údaji a evidencemi) mohli být identifikováni jednotlivci. Při následném připomínkování novely zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví Úřad obdržel odpověď, že **problematika identifikace bezpilotních letadel a povinností jejich uživatelů (provozovatelů)**, a to včetně nových standardizovaných technických řešení, bude „předmětem aktuálního návrhu mezinárodních expertů a Evropské komise“, proto ministerstvo považuje za „vhodné zohlednit v budoucí právní úpravě pokročilejší podobu tohoto návrhu“.

DPIA je povinnou součástí novelizací, pokud jsou jimi zaváděny informační systémy. V případě **centrální evidence účtů**, coby nového plně elektronizovaného zpracování osobních údajů, zákon stanovil detailně účel zpracování údajů v evidenci, subjekty odpovědné za zpracování, základní způsoby a prostředky zpracování, lhůty uchovávání údajů a subjekty oprávněné k využívání údajů z evidence. Úřad upozornil na povinnost vypořádat se s otázkami zabezpečení osobních údajů podle § 13 zákona č. 101/2000 Sb., které bylo v důvodové zprávě k návrhu zákona zcela opomenuto.

V připomínkování návrhu novely vyhlášky č. 357/2012 Sb., o **uchovávání, předávání a likvidaci provozních a lokalizačních údajů**, která rozšiřuje rozsah uchovávaných provozních a lokalizačních údajů u internetové komunikace (sítí elektronických komunikací s přepojováním paketů a služeb přístupu k internetu, identifikace cílových zařízení), Úřad požadoval, aby rozšíření údajových položek bylo kompenzováno zkrácením doby, po kterou jsou provozní a lokalizační údaje ke komunikaci zadržovány.

Negativně se Úřad vyjádřil k záměru doplnit vládní novelu zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení o poslanecký pozměňovací návrh na **prolomení mlčenlivosti dané u České správy sociálního zabezpečení (ČSSZ)**, stanovené v § 14 zákona č. 582/1991 Sb., a ČSSZ tak měla povinnost sdělovat peněžním ústavům informace za účelem posouzení schopnosti spotřebitele splácet úvěr. Tento pozměňovací návrh považoval Úřad za nesytemový, a to, vedle řady věcných důvodů, také kvůli návrhu na aplikaci souhlasu spotřebitelů se zpracováním osobních údajů ve veřejném sektoru, neboť s ohledem na ústavní princip legality (výkonu) státní moci souhlas se zpracováním osobních údajů nepřichází u veřejnoprávního správce v běžné každodenní agendě v úvahu.

Zásadní výhrady měl Úřad k přípravě a způsobu schvalování novely, která zavedla do zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele **informační databáze o bonitě a důvěryhodnosti spotřebitele**. Jedná se o složitou právní úpravu, která nebyla připravena v rámci standardního připomínkového řízení, tj. na základě vládní předlohy připravené k tomu určeným odpovědným ministerstvem. Úprava citované databáze je fakticky zvláštním zákonem, který je jen formálně vložen do zákona č. 634/1992 Sb. Protože právní úprava databáze byla do zákona vložena pouhým pozměňovacím návrhem, vláda se k němu nevyjádřila, a návrh tak neměl pozornost, kterou by si taková zásadní věc zasloužila. Vláda přitom ve stejné době svým usnesením schválila návrh zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a poslanecká sněmovna jej projednávala jako samostatný tisk – to by bývala mnohem vhodnější platforma pro regulaci rejstříku bonity a důvěryhodnosti spotřebitele (návrh předpokládal databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele). Úřad upozornil na řadu věcných i legislativně technických

nedostatků návrhu, neboť poslanecká iniciativa se nevyrovnala se základními zákonnými povinnostmi při zpracování údajů, počínaje právním důvodem (účelem), zásadou přiměřenosti (podstatnosti) zpracovávaných osobních údajů a konče povinností uchovávat osobní údaje pouze po nezbytnou dobu. Úřad požadoval, aby celkový cíl – ochrana právem chráněných zájmů poskytovatelů – byl předmětem veřejné konzultace se zainteresovanými stranami.

Výše uvedený případ je dokladem skutečnosti, že jednací řád poslanecké sněmovny nereflektuje na článek 28 odst. 2 směrnice 95/46/ES, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, převzatý do článku 34 odst. 7 aktuálně připravovaného nařízení Evropského parlamentu a Rady o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (obecné nařízení o ochraně údajů, GDPR). Evropské právo zde předpokládá, že „členské státy konzultují orgán dozoru při přípravě legislativního opatření přijímaného vnitrostátním parlamentem – nebo opatření založeného na takovémto legislativním opatření – které definuje povahu zpracování“.

Obdobný problém přitom vyvstává opakovaně, v roce 2015 např. v případě návrhu skupiny poslanců na **doplnění zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád** o ustanovení, že „o průběhu prohlídky bytu a jiných místností ten, kdo provádí výkon rozhodnutí, pořídí zvukově obrazový záznam“. V době projednávání návrhu přitom bylo zřejmé, že dosavadní právní úprava již pořizování záznamu umožňuje a že státní dozor nad exekutory nemá zmapováno, jaké budou mít tato opatření v praxi dopady. Dosavadní právní norma přitom respektovala vůli exekutovaného či jiné oprávněné osoby. O tomto iniciativním návrhu se Úřad dozvěděl až od zástupců Exekutorské komory ČR, jeho projednání v Poslanecké sněmovně nebylo možno považovat za transparentní, protože v době projednávání nebylo známo, kdo citované ustanovení navrhl a proč, a dokonce nebyly dostupné ani zápisy z jednání příslušného poslaneckého výboru.

Povinnost konzultovat přípravu právních předpisů, a to již ve fázi věcného záměru, je v ČR nařízena legislativními pravidly vlády, avšak chybí u iniciativních návrhů, zejména poslaneckých. V posledních letech je Úřad stále častěji až v posledních fázích legislativního procesu žádán kritiky navrhovaných řešení zpracování údajů a autory pozměňovacích návrhů, aby přímo (namísto vlády a odpovědného ministerstva) narychlo provedl oponentní expertní posouzení věci, což je ve většině případů s ohledem na daný čas a omezené informace neproveditelné. Fakticky to znamená nutnost hledat nouzová ad hoc řešení, neboť v příliš krátkém čase je jen velice omezený prostor pro návrh a tvorbu nejhodnější podoby právní úpravy a lze se soustředit jen na nápravy nejvážnějších a zjevných chyb. Základním, byť zřejmě jen částečným, řešením uvedeného problému je, aby jednací řád Poslanecké sněmovny byl doplněn o **povinné včasné vyžádání stanoviska Úřadu, pokud se návrh zákona týká zpracování a ochrany osobních údajů**, resp. působnosti Úřadu.

Příkladem složitého systému veřejné správy, u něhož bylo v roce 2015 bez detailního vyhodnocení variant zpracováno pouze jedno řešení, byla **novela zákona č. 372/2011, o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, měnící národní zdravotní informační systém (NZIS)**. Jednalo se o úpravu systému zavedeného novelou zákona o péči o zdraví lidu. Systém NZIS nebyl s Úřadem projednán v době, kdy byl „převzat“ do nového zákona do nového zákona č. 372/2011 Sb., náměty Úřadu při přípravě zákona nebyly nijak zohledněny. Výhrady Úřadu a jeho připomínky proto mohly být řádně uplatněny až v roce 2015, kdy byly projednány přímo s novým vedením Ústavu zdravotnických informací a statistiky České

republiky (ÚZIS). Úřad vzal na vědomí stanovisko vedení ministerstva zdravotnictví i ÚZIS, jako odborných garantů novely, že jiná podoba změny NZIS není možná a jejím cílem je zprovoznit NZIS tak, aby byl smysluplný a funkční, následně pak postavit NZIS na zcela nových základech – přípravou zvláštního zákona o NZIS, do dvou let od schválení aktuální novely. Na základě připomínek Úřadu bylo následně doplněno odůvodnění novely tak, aby „reformou NZIS“ vznikl prostor pro sledování a vyhodnocení účelnosti a přiměřenosti existence NZIS jako celku i jeho součástí. Nad uvedené přetrvává požadavek Úřadu, aby celková reforma NZIS prošla hlubší odbornou oponenturou.

S přihlédnutím k výše uvedeným případům lze shrnout, že v době, v níž jsou stále více používány internetové služby a narůstá elektronizace veřejné správy, je **velmi obtížné řešit praktické otázky ochrany osobních údajů až ve fázi připomínkového řízení** k návrhu právního předpisu. Úřad v této fázi může poskytnout konzultaci, a to většinou pouze ke konkrétnímu a detailněji popsanému řešení, které je předloženo k připomínkám a které vypracoval odborný tým příslušného ministerstva. Evropské právo, z něhož zákonná ochrana osobních údajů vychází, stanoví toliko zásady, základní práva a povinnosti při zpracování osobních údajů; volba způsobu a prostředků, jak bude zpracování probíhat, je v případě veřejného práva obvykle věcí národní legislativy. Úřad jako dozorová instituce nemůže, konzultační ani kontrolní činností, včasnou přípravu mechanismů zpracování údajů plně nahradit.

Styky se zahraničím a mezinárodní spolupráce

Mezinárodní činnost Úřadu se z velké části soustředila na modernizaci ochrany osobních údajů v Evropské unii. V rámci přípravy reformního balíčku Úřad připravoval nebo připomínkoval diskusní podklady a stanoviska pro vyjednávání v pracovních skupinách a výborech. Druhou významnou oblastí zahraničních aktivit byla činnost v Pracovní skupině WP29. Odborníci Úřadu se podíleli na práci tohoto poradního orgánu Evropské komise v oborově specializovaných podskupinách. Stálé zastoupení má Úřad ve čtyřech podskupinách: v Podskupině pro mezinárodní předávání dat, Podskupině pro aplikovatelné právo, Podskupině pro technologii a Podskupině pro hranice, cestování a prosazování práva. Svůj hlas Úřad uplatňoval také na pravidelných plenárních zasedáních WP29 (v roce 2015 se uskutečnilo pět řádných a jedno mimořádné plenární zasedání). Na prosincovém plenárním zasedání hlavy jednotlivých národních úřadů projednaly plán práce na léta 2016–2018. Byla také zahájena rozprava o transformaci Pracovní skupiny WP29 do Evropské rady pro ochranu údajů, jak předpokládá chystané Obecné nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováváním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, jehož schválení je očekáváno na jaře roku 2016.

Činnost WP29 v druhé polovině roku významně ovlivnil rozsudek Soudního dvora Evropské unie ve věci **C-362/14 Maximilian Schrems v. Data Protection Commissioner** ze 6. října 2015. Více o tom v kapitole Předávání osobních údajů do zahraničí. Dopad tohoto rozhodnutí se však ukazuje být širší než jen pro oblast mezinárodního předávání dat. Výrok Soudního dvora Evropské unie se dotýká i navrhovaného mechanismu tzv. jediného kontaktního místa (one-stop shop), jehož architektura je podchycena v návrhu obecného nařízení o ochraně údajů.

Z řady dokumentů vydaných WP29 ve sledovaném roce stojí za zmínku stanovisko k aspektům ochrany soukromí v souvislosti s výrobou a používáním bezpilotní letadel a závěrečná zpráva z analýzy politiky používání „cookies“ u vybraných webových stránek (v soukromém i státním sektoru), na které se Úřad podílel. Úřad tyto materiály často využívá v rozhodovací a poradenské

praxi. Lze v této souvislosti doplnit, že k problematice bezpilotních letadel vydal Úřad vlastní stanovisko již v roce 2013 (Stanovisko č. 1/2013 – Zpracování osobních údajů prostřednictvím záznamu z kamer, kterými jsou vybavena bezpilotní letadla).

Úřad vyvíjel aktivity rovněž v rámci Rady Evropy, a to především při práci na modernizaci Úmluvy o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (Úmluva 108). Významnou roli pro rozhodovací praxi v oblasti mezinárodního předávání osobních údajů bude mít rovněž rozhodnutí Rady ministrů přizvat některé státy, které nejsou členy Rady Evropy, k přistoupení k Úmluvě 108. Konkrétně tak Uruguay, Maroko, Mauricius, Senegal a nejnověji i Tunisko budou klasifikovány jako země poskytující odpovídající úroveň ochrany osobních údajů, kdy nebude nutné žádat o povolení k předávání osobních údajů.

V oblasti **bilaterálních vztahů** se, vedle běžné spolupráce formou konzultací a sdílení zkušeností s partnerskými úřady, uskutečnila dvoudenní studijní návštěva pracovníků albánského úřadu v Praze. Cestu financovala a logisticky zajistila kancelář TAIEX. Pracovníci Úřadu se podělili o své zkušenosti především s prováděním kontrol a inspekcí. Albánští kolegové se zajímali také o roli Úřadu v legislativním procesu, diskutovalo se o mezinárodních přenosech dat a ochraně osobních údajů ve světě médií.

Úřad vyslal své delegace na tradiční každoroční akce (Jarní konference komisařů ochrany dat a soukromí, Mezinárodní konference komisařů ochrany dat a soukromí, Konference středo- a východoevropských komisařů ochrany dat), které představují vrcholná shromáždění svého druhu a nabízejí jedinečnou možnost k navazování nových pracovních kontaktů a výměně poznatků a zkušeností. Zastoupení měl Úřad také na mezinárodní konferenci o bezpilotních letadlech. Používání bezpilotních letadel přináší nový fenomén i do oblasti soukromí a ochrany osobních údajů.

Zástupci Úřadu, stejně jako v minulých letech, pracovali ve specializovaných kontrolních a koordinačních skupinách zřízených v rámci Europolu a v souvislosti s provozováním Schengenského informačního systému, Vízového informačního systému, Celního informačního systému a databáze EURODAC. Pracovníci Úřadu byli také členy týmů sestavených pro účely schengenského hodnocení. Další, podrobnější informace o kontrolách těchto informačních systémů jsou uvedeny v části Schengenská spolupráce.

Úřad, sdělovací prostředky a komunikační nástroje

Hlavním komunikačním nástrojem byly webové stránky Úřadu. Zejména v rubrikách Názory Úřadu / Na aktuální téma a také Tiskové zprávy a konference se mohla široká veřejnost seznámit s aktuální problematikou, kterou se Úřad zabýval. Nové technologie jako RSS kanály nebo odběr novinek zjednodušily dostupnost vyhledávaných informací. Tiskové zprávy byly zasílány jak České tiskové kanceláři, tak celoplošným i specializovaným tištěným i elektronickým médiím, stejně jako médiím audiovizuálním.

Velký zájem ze strany médií byl spojen s uložením pokut 1 500 000 Kč a 1.900.000 Kč společnostem eMarketing CZ s.r.o. a Traffic7 s.r.o. za rozesílání nevyžádaných obchodních sdělení. Rekordně vysoké pokuty byly uloženy za opakované rozesílání obchodních sdělení, v prvním případě bylo při stanovení výše sankce přihlédnuto také k tomu, že si společnost musela být s ohledem na předchozí kontrolu a vedené správní řízení vědoma, že její postup je nezákonný. O pokutě informovala celoplošná média a zejména specializovaná média jako např. lupa.cz, podnikatel.cz nebo pořad ČT24 @online.

Mediální zájem byl spojen se jmenováním nové předsedkyně Úřadu JUDr. Ivany Janů, bývalé místopředsedkyně Ústavního soudu a soudkyně Mezinárodního trestního tribunálu pro bývalou Jugoslávii. Ivanu Janů jmenoval předsedkyní Úřadu prezident Miloš Zeman na Pražském hradě 26. července, 1. září se za doprovodu vedoucího Kanceláře prezidenta Vratislava Mynáře seznámila v sídle Úřadu s inspektory a vedoucími jednotlivých útvarů.

Tištěná i elektronická média se ve značném rozsahu věnovala také dalším tématům, například rozsudku Nejvyššího správního soudu z února 2015 v kauze Ryneš, rozsudku Městského soudu v Praze v kauze ekolo, zavádění

kamerových systémů a čipů do škol v souvislosti s tragickým incidentem ve Žďáru nad Sázavou a kamerovým systémům na fotbalových stadionech. V souvislosti s legislativním procesem pak zejména dlužnickým registrům a novele insolvenčního zákona v souvislosti se zaváděnou povinností (namísto dosavadní možnosti) pořizování kamerového záznamu z exekucí, k čemuž Úřad vyslovil pochybnosti. Regionální média zaujal případ zveřejnění jmen s daty narození několika tisíců plátců za komunální odpad v Lovosicích, za což byla Úřadem uložena pokuta. Zvláštní pozornost věnovala média konferenci k 15 letům existence Úřadu, která se uskutečnila dne 6. června 2015. V širších, mezinárodních souvislostech bylo mediálně nejvíce akcentováno zrušení rozhodnutí Evropské komise o tzv. Safe Harbor Soudním dvorem Evropské unie. Pro správce osobních údajů zveřejnil Úřad na svých webových stránkách doporučení, jakými alternativními způsoby zajistit předání osobních údajů do Spojených států amerických.

ŠÍŘENÍ ZNALOSTÍ O OCHRANĚ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

V červnu 2015 si Úřad pro ochranu osobních údajů připomněl 15. výročí svého vzniku. Při této příležitosti uspořádal společně se Senátem Parlamentu ČR konferenci, v jejímž úvodním bloku vystoupili Igor Němec, do srpna 2015 předseda Úřadu, Bohuslav Sobotka, předseda vlády ČR, Miroslav Antl, předseda Ústavně právního výboru Senátu, a Radim Holeček, předseda Podvýboru pro ochranu soukromí Poslanecké sněmovny. V následujícím bloku nazvaném „Ochrana osobních údajů a dnešní společnost“ vystoupili předseda Nejvyššího správního soudu Josef Baxa, veřejná ochránkyně práv Anna Šabatová, Josef Vacula, inspektor Úřadu, a Jaromír Novák, předseda Rady Českého telekomunikačního úřadu.

V prvním odpoledním bloku nazvaném „Ochrana osobních údajů v informační společnosti“ vystoupili František Korbel z advokátní kanceláře Havel, Holásek & Partners, nezávislý novinář Jiří Peterka, Helena Svatošová ze sdružení Iuridicum Remedium, Dan Jiránek, ze sdružení Svaz měst a obcí, a Petr Hampl z Univerzity Karlovy v Praze. V posledním bloku „Quo Vadis Data Personata Protectio?“ zazněly příspěvky Karla Neuwirta, předsedy Úřadu v letech 2000–2005, Jany Rybíkové, inspektorky Úřadu, Hany Štěpánkové, tiskové mluvčí Úřadu v letech 2000–2014, a Miroslavy Matoušové z oddělení legislativy a zahraničních vztahů. U příležitosti konference bylo vydáno zvláštní číslo Informačního Bulletinu (č. 2/2015), které je dostupné také na webových stránkách Úřadu, a v němž jsou otištěny přepisy nebo shrnutí jednotlivých příspěvků.

Součástí byla rovněž společná tisková konference, média se zaměřila především na projev předsedy vlády Bohuslava Sobotky, který ve své řeči ocenil práci Úřadu a připomněl důležitost existence kompetentního úřadu, který dohlíží na zachování ochrany osobních údajů občanů ČR. Média dále referovala o nejdůležitějších činnostech Úřadu za 15 let jeho existence, během nichž provedl 1878 kontrol, více než 1200 správních nebo přestupkových řízení, přes 31 tisíc konzultací a dotazů nejčastěji směřujících na kamerové systémy, nedostatečné zabezpečení či únik osobních údajů, kopírování dokladů totožnosti a obtěžování nevyžádanými obchodními sděleními, kterých Úřad obdrží ročně téměř 8000. Vůbec nejvyšší uloženou pokutou za dobu existence Úřadu byla třímilionová sankce za nedostatečné zabezpečení osobních údajů, kvůli kterému došlo k odcizení dat až 700 000 klientů pojišťovny.

V oblasti šíření znalostí o ochraně osobních údajů využívá Úřad publikační a přednáškovou činnost. V roce 2015 vydal čtyři stanoviska dostupná na webových stránkách Úřadu. Jedná se

o Stanovisko č. 1/2015 – Provozování kamery v motorovém vozidle se záběrem mimo toto vozidlo, Stanovisko č. 2/2015 – Rozsah údajů ve zveřejňovaných smlouvách, Stanovisko č. 3/2015 – Zpracování osobních údajů v souvislosti s vedením zdravotnické dokumentace a Stanovisko č. 4/2015 – Zveřejňování smluv uzavřených mezi zdravotními pojišťovnami a poskytovateli zdravotních služeb.

V roce 2015 zveřejnil Úřad metodiku, která se zabývá problematikou, jakým způsobem je, resp. má být, zákazník v rámci všeobecných obchodních podmínek informován o zpracování osobních údajů při uzavírání a realizaci smluvního vztahu. Metodika podrobně a návodně popisuje, jak by měla daná společnost postupovat, aby nebyl porušen zákon č. 101/2000 Sb. a na co by si měl při uzavírání smlouvy dávat pozor zákazník. Ukazuje se, že při uzavírání smluv jsou zákazníci v rámci všeobecných obchodních podmínek mnohdy kráceni na svých právech, stavěni do nevýhodné pozice či nesprávně informováni o svých právech, ať už je důvodem neznalost zákona ze strany společnosti, se kterou zákazník smlouvu uzavírá, nebo záměrně nejednoznačná, nestrukturovaná formulace všeobecných obchodních podmínek, která může vést až k neúčinnosti tohoto právního ujednání. Úřad se snaží daný stav v rámci své působnosti změnit nejen kontrolami jednotlivých podnikatelských subjektů, ale také právě uveřejněnou metodikou, v níž se mohou společnosti i zákazníci pro využití v praxi seznámit s pravidly informační povinnosti a poskytováním souhlasu se zpracováním osobních údajů.

Z tištěných materiálů se se zájmem setkal Informační bulletin č. 1/2015, tematicky zaměřený na problematiku cookies z hlediska soukromí uživatelů internetu a na problematiku práva na zapomení. Oficiální tiskovinou Úřadu, která je určena především odborné veřejnosti, je Věstník, v roce 2015 byly vydány částky 69 a 70.

V polovině roku 2015 zpřístupnil Úřad českou verzi Příručky evropského práva v oblasti ochrany údajů, jejímž cílem je zvýšit povědomí a zlepšit znalosti ohledně pravidel ochrany údajů v Evropské unii a členských státech Rady Evropy. Je určena nespécializovaným právníkům, soudcům, vnitrostátním orgánům pro ochranu údajů a dalším osobám pracujícím v oblasti ochrany údajů.

Významnou a nedílnou součástí osvětové činnosti je přednášková činnost, na níž se podílí dle svého zaměření celá řada odborníků Úřadu. Zaměstnanci Úřadu v roce 2015 přednášeli nebo vystoupili se svým příspěvkem na konferenci ve více než 50 případech. Jednalo se ve velké míře o přednášky pro orgány územní samosprávy (krajské úřady, obecní úřady, městské části) a především o soukromé a obecně prospěšné společnosti, ale také zájmová sdružení a profesní svazy. V dubnu 2015 měl Úřad možnost přivítat eurokomisařku Věru Jourovou. Programem setkání bylo vzájemné informování o přípravě evropského nařízení a o aktivitách v oblasti ochrany osobních údajů.

Úřad věnuje pozornost rovněž osvětě dětí a mládeže. K tomuto účelu vyhlásil u příležitosti Mezinárodního dne ochrany osobních údajů, který připadá na 28. ledna, 9. ročník soutěže „Moje soukromí! Nekoukat, nešťourat!“. Děti měly volně na téma ochrany osobních údajů a soukromí vytvořit návrh plakátu, který by upozornil na aktuálnost tématu ochrany osobních údajů. Alternativou bylo napsat povídku, úvahu, scénář, natočit video, případně ztvárnit v podobě komiksu situaci související s únikem osobních údajů z databáze. V obou kategoriích přišly desítky příspěvků, které vyhodnotila porota složená ze zástupců Úřadu a partnerů soutěže – Českého rozhlasu, Svazu knihovníků a informačních pracovníků a SaferInternetu. Autoři vítězných příspěvků byli pozváni do sídla Úřadu, kde jim byla předána ocenění a byl pro ně připraven doprovodný program. Všechny příspěvky jsou dostupné na webových stránkách v rubrice Pro mládež. Informaci o soutěži odvysílala Česká televize na programu určeném pro děti ČT: D. O zkušenostech s pořádáním soutěže přednesl příspěvek v rámci jednoho z panelů na Světové

konferenci ochránců dat a soukromí tiskový mluvčí Úřadu David Pavlát, jenž se s francouzským dozorovým úřadem podílí na přípravě praktické příručky pro ty úřady, které dosud nemají zkušenosti s touto formou osvětové činnosti.

KNIHOVNA ÚŘADU

Knihovnu Úřadu využívají především zaměstnanci Úřadu, ale také studenti pro své seminární a diplomové práce týkající se ochrany osobních údajů. Fond této specializované knihovny se rozrostl v roce 2015 o 62 nových titulů a 6 knih získal Úřad darem.

WEBOVÉ STRÁNKY ÚŘADU

Webové stránky Úřadu jsou nadále hlavním zdrojem informací jak pro novináře, tak pro laickou i odbornou veřejnost. Jednotlivé rubriky jsou průběžně aktualizovány, ale zároveň zachovávají přehled o předchozí činnosti Úřadu. Podle legislativních pravidel vlády je Úřad povinným připomínkovým místem. O tom, jak tuto svou působnost využívá, informuje zejména odbornou veřejnost nově vytvořenou rubrikou Právní předpisy / Informace o legislativě. Při připomínkování věnuje zvláštní pozornost zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA). Novým komunikačním nástrojem se stal Twitter, který Úřad využívá jako alternativní způsob šíření zásadních informací o své činnosti.

Informační systém ORG

Informační systém ORG, který vznikl na základě zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, je v provozu od 1. července 2012 a běžně se s ním setkává každý občan ČR, aniž by si to uvědomil. Již čtvrtým rokem se úředníci na obecních úřadech, magistrátech měst, ministerstvech, policii a mnoha dalších místech obrací na Systém základních registrů. Tento systém zásadně změnil přístup k datům, která stát o občanech sbírá a potřebuje pro svůj chod. Základní registry obsahují aktuální referenční údaje o občanech, právnických osobách, podnikajících fyzických osobách a orgánech veřejné moci a zjednodušují tak komunikaci občanů s úřady.

Systém základních registrů ukládá potřebné údaje do registrů. Údaje z těchto registrů jsou pak přístupné oprávněným osobám po celé republice. Pro zvýšení bezpečnosti a ochrany dat spravují jednotlivé registry různé orgány a úřady. Stejně tak je fyzické uložení dat z bezpečnostních důvodů na různých místech ČR.

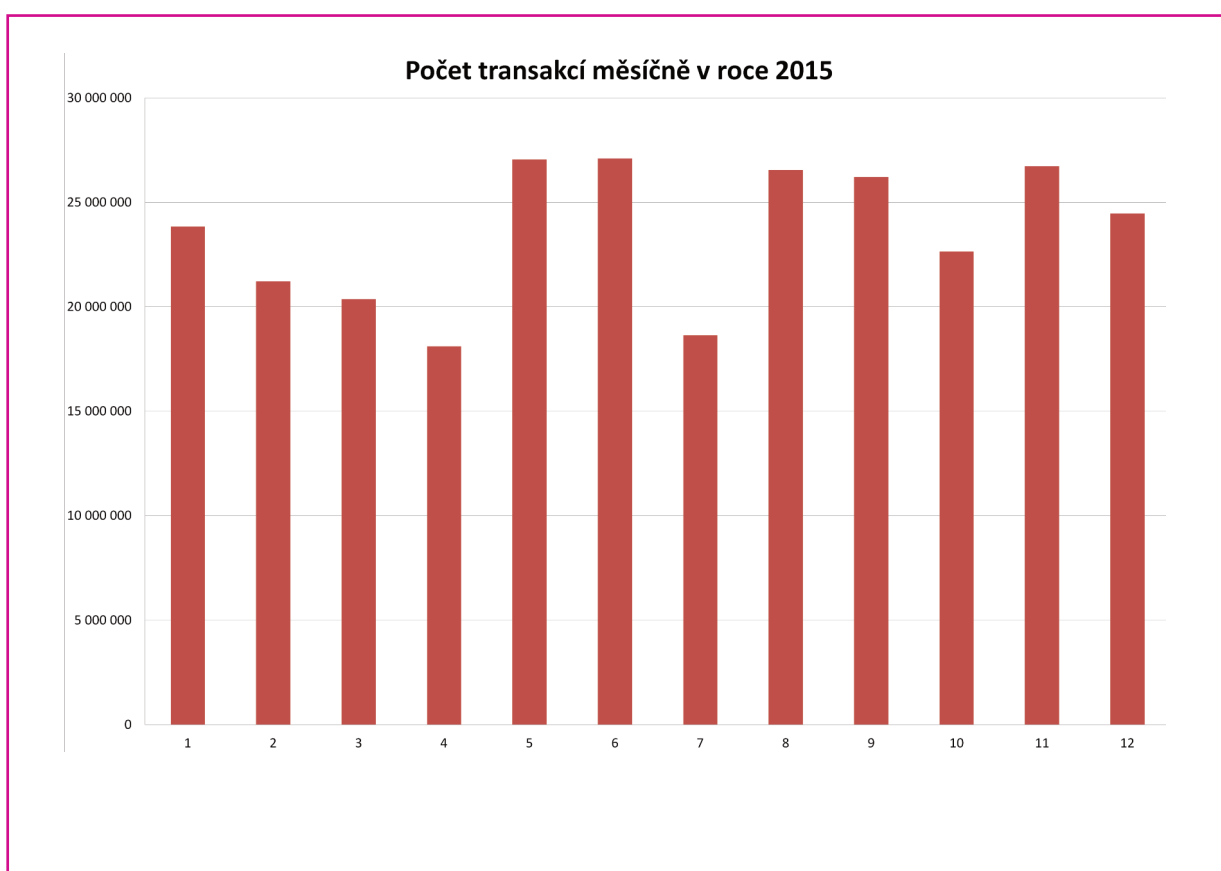
Informační systém ORG v Systému základních registrů, neboť obsahuje údaje o všech obyvatelích České republiky, byl v roce 2015 na základě zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti určen informačním systémem kritické informační infrastruktury a je součástí systémů e-governmentu.

Protože je kladen mimořádný důraz na bezpečnost, kvalitu, rychlost a spolehlivost spojení jednotlivých částí, není tento systém základních registrů centralizován na jednom místě. Při nedostupnosti registru ORG je ochromen chod celého systému s dopadem na spokojenost koncových uživatelů a jejich klientů. Pracovníci oddělení ORG spolu s pracovníky firmy TESCO SW a.s. se každodenně starají o bezchybný chod systému. Starají se o rozvoj systému, konzistenci a bezchybnost dat, kapacitu, zabezpečení a zálohování databází a rovněž o připojení a přenos dat mezi ORG a Správou základních registrů (SZR).

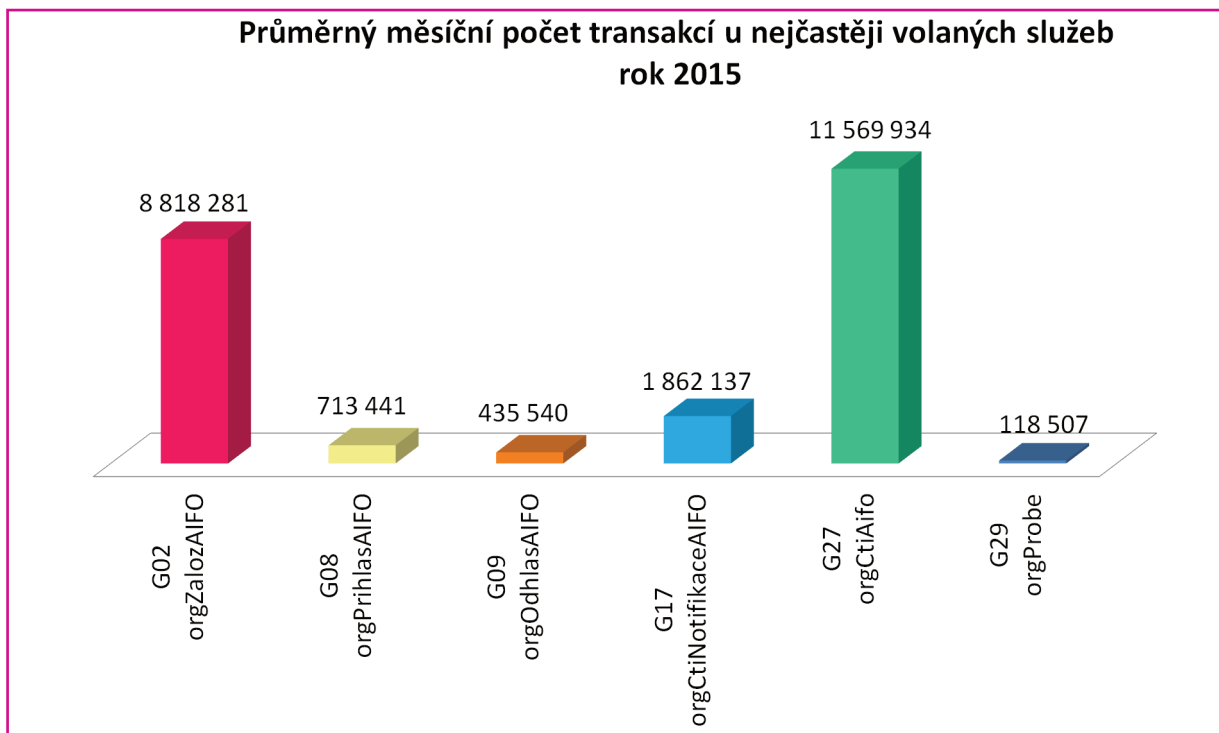
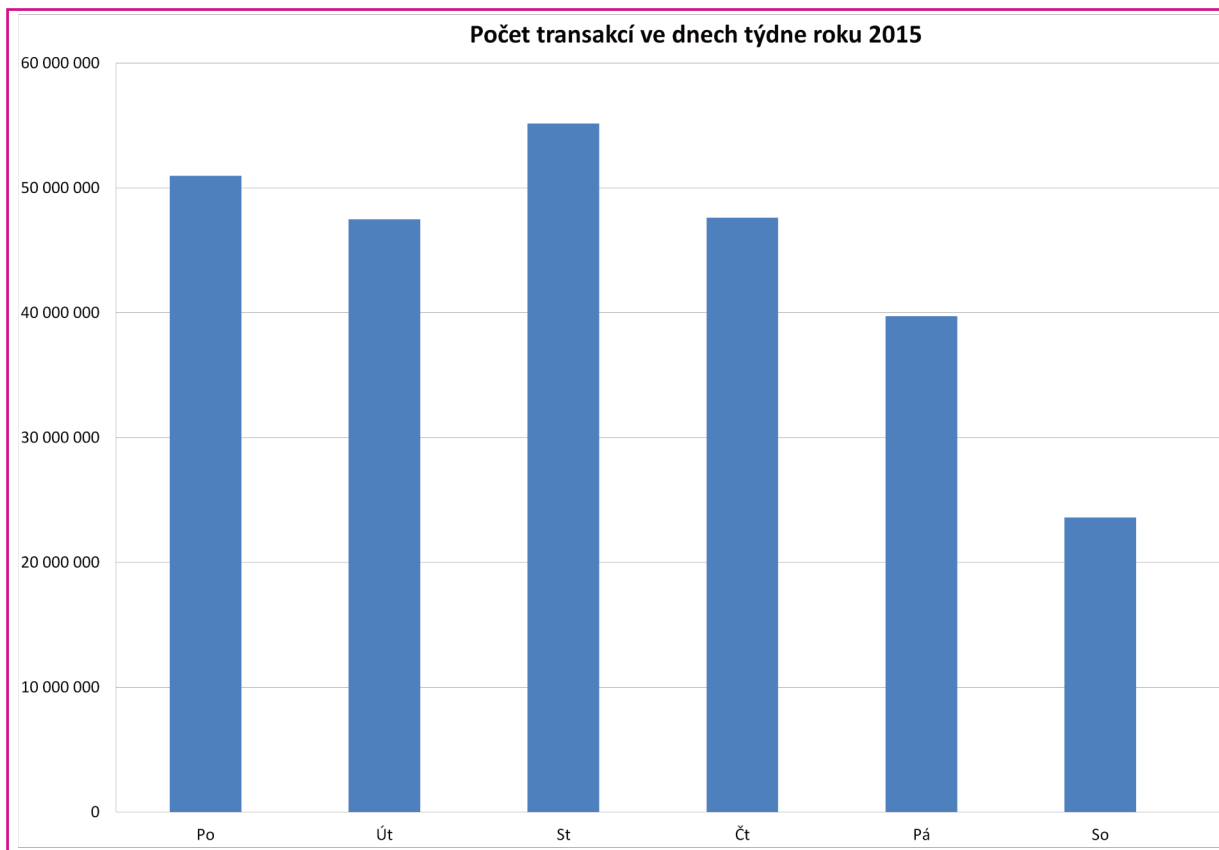
Důležitost kontroly spojení registru ORG s ostatními částmi systému dokládá vytvoření transakce „Probe“. Tato transakce je automaticky spouštěna. Z rychlosti a obsahu odpovědi se vyhodnocuje kvalita spojení. Tato transakce se spouští zhruba každých 30 sekund. Ve všedních dnech představuje tato

transakce 4 % z celkového počtu transakcí. V sobotu a neděli tato transakce představuje 10 % z celkového počtu.

Jak je patrné z grafu „Počet transakcí měsíčně v roce 2015“, je minimum v měsíci dubnu, kdy denní počet transakcí dosahuje 88 % průměrného denního počtu transakcí za celý rok. Naopak v měsících květen a červen dosahuje průměrný denní počet transakcí 132 % průměrného denního počtu a v srpnu a září 129 % průměrného denního počtu transakcí za celý rok. Při porovnání měsíců června a dubna tak v červnu dosahuje průměrný denní počet transakcí 150 % těchto transakcí v dubnu. Nárůst transakcí v těchto měsících pravděpodobně souvisí s koncem a začátkem školního roku na základních školách a s tím spojené agendy s rodičovskými příspěvky, sociálními dávkami, přihláškami na střední školy, maturitami apod.

Z grafu „Počet transakcí ve dnech týdne“ plyne, že vyšší aktivita je v pondělí a ve středu. Je to dáno prodlouženou úřední dobou, nebo úřední dobou pro veřejnost v těchto dnech. Naopak páteční pokles je pravděpodobně způsoben nižším zájmem občanů.

Systém ORG zpracovává množství různých druhů transakcí, z nichž nejvýznamnější, jsou transakce „ZalozAIFO“ a „CtiAIFO“. ZalozAIFO se pohybuje mezi 36 % a 38 % z průměrného celkového počtu transakcí během dne. CtiAIFO jsou tyto hranice mezi 49 % a 52 %. Tyto dva typy transakcí představují skoro 90 % všech transakcí. Tento poměr platí i v sobotu a neděli, kdy aktivita činí přibližně 50 % a 40 % všedního dne.

Od spuštění celého Systému základních registrů dne 1. července 2012 bylo systémem ORG zpracováno více než 720 miliónů transakcí, což je v průměru téměř 600 000 denně, včetně sobot a nedělí. Za rok 2015 bylo zpracováno systémem ORG 282 909 267 transakcí, systém byl nejvytíženější v červnu, kdy se zpracovalo 27 105 394 operací.

Za dobu provozu bylo do ORG zavedeno 380 agend veřejné správy a systém ORG zpracovává 79 970 vazeb na informační systémy orgánů veřejné moci.

Celý systém základních registrů je v chodu 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Je neustále rozšiřován a rozvíjen. Jeho služeb užil, užívá a užije, prostřednictvím úřadů, každý občan při vyřizování svých úředních záležitostí nebo úředních záležitostí svých dětí.

Pravidelně probíhá test DRP (Disaster Recovery Plan) – havarijní plán obnovy. Testuje se potvrzení kontinuity provozu i v případě výpadku jednoho datového centra.

Systém ORG je průběžně rozvíjen v souvislosti s požadavky, které vznikají během samotného provozu Základních registrů.

Vedoucí oddělení se účastní pravidelných porad vedoucích všech částí systému základních registrů, kde řeší rozvoj a bezpečný chod. Věnuje se osvětě a propagaci tohoto systému na seminářích a konferencích. Zúčastnila se také manažerského cvičení CYBER CZECH pořádaného NBÚ, jehož předmětem byl nácvik obrany proti fiktivnímu kybernetickému útoku, zohledňující kybernetický zákon č.181/2014 Sb.

V březnu 2015 proběhla veřejnoprávní kontrola MVČR-OSF a byl proveden audit k projektu Informační systém ORG v systému základních registrů č. 3/6133 a 4/6133. Auditóři neshledali žádné pochybení.

Personální obsazení Úřadu

Počet funkčních míst Úřadu je určen zákonem o státním rozpočtu na příslušný kalendářní rok a s účinností od 1. 7. 2015 také systemizací služebních a pracovních míst. V roce 2015 činil celkový počet systemizovaných míst 103.

Fluktuace zaměstnanců v roce 2015 se v meziročním srovnání s předchozím rokem z 6 % mírně zvýšila na 9 %.

Postupný náběh jednotlivých procesů souvisejících s reformou státní služby proběhl úspěšně. Dne 1. 7. 2015 přešlo na základě zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě do služebního poměru 18 vedoucích zaměstnanců na služební místa představených a tito zaměstnanci ještě v průběhu letních prázdnin složili služební slib. Drtivá většina referentů byla na základě podaných žádostí přijata do služebního poměru ke dni 1. 10. 2015 a v tento den i slavnostně složili služební slib. Do služebního poměru bylo v roce 2015 nově přijato nebo bylo převedeno v důsledku implementace zákona č. 234/2014 Sb. celkem 63 zaměstnanců, jeden zaměstnanec služební poměr v roce 2015 ukončil.

Dne 18. 11. 2015 proběhla první úřednická zkouška pro obor služby ochrana osobních údajů, ve které všichni zkoušení uspěli.

V rámci povinného přesoutěžení služebních míst představených byla v roce 2015 ukončena většina výběrových řízení, v nichž všichni představení, kteří v předemtných výběrových řízeních obhajovali svá funkční zařazení, uspěli a prokázali, že jsou dostatečně kvalifikovanými odborníky pro výkon svěřených agend.

Ke dni 1. 1. 2015 bylo v Úřadu v evidenčním stavu 99 zaměstnanců, ke dni 31. 12. 2015 byl jejich počet 101.

Průměrný evidenční přepočtený počet zaměstnanců za rok 2015 činil 99,01.

Dalších 28 osob vykonávalo v Úřadu činnost na základě uzavřených dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.

Z tabulky „Členění zaměstnanců ÚOOÚ podle věku a pohlaví“ vyplývá, že v Úřadu pracují převážně zaměstnanci ve věku 50 let a výše, tito zaměstnanci mají kromě odpovídajícího vzdělání i dlouhodobou praxi a velké zkušenosti,

mnoho z nich je v Úřadu zaměstnáno od jeho vzniku a svoje zkušenosti předávají novým zaměstnancům, kteří jsou přijímáni na uvolněná funkční místa. Předpoklad vysokoškolského vzdělání je na dvě třetiny funkčních míst v Úřadu, na zbývající třetinu funkčních míst je předpoklad úplného středoškolského vzdělání.

Úřad umožňuje a zabezpečuje odborný rozvoj svých zaměstnanců. Zajišťuje jim prohlubování odborné kvalifikace a v případě potřeby Úřadu i její zvýšení. Umožňuje zaměstnancům navštěvovat jazykové kurzy a jazykové znalosti uplatnit při výkonu práce nebo služby. Studentům středních a vysokých škol Úřad poskytuje možnost absolvovat odbornou praxi, a tím podporovat jejich zájem o problematiku ochrany osobních údajů a vyhledávat si tak nové potenciální zaměstnance.

Členění zaměstnanců ÚOOÚ podle věku a pohlaví – stav k 31. prosinci 2015

Celý soubor	muži	ženy	celkem
do 20 let	0,00	0,00	0,00
od 21 do 30 let	3,00	8,00	11,00
od 31 do 40 let	9,00	13,00	22,00
od 41 do 50 let	6,00	6,00	12,00
od 51 do 60 let	12,00	19,00	31,00
61 a více	17,00	8,00	25,00
Celkem	47,00	54,00	101,00

Členění zaměstnanců ÚOOÚ podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. prosinci 2015

Celý soubor	muži	ženy	celkem
C – Základní	0	1	1
H – Střední odborné + VL	1	1	2
J – Střední odborné	0	1	1
K – Úplné střední všeobecné	2	4	6
L – Úplné střední odborné + VL	1	2	3
M – Úplné střední odborné	3	13	16
N – Vyšší odborné vzdělání	0	2	2
R – Bakalářské	0	3	3
T – Vysokoškolské	40	27	67
Celkem	47	54	101

Hospodaření Úřadu

Rozpočet Úřadu byl schválen zákonem č. 345/2014 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2015.

Čerpání státního rozpočtu kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů

	v tisících Kč
Souhrnné ukazatele	
Příjmy celkem	4 277,64
Výdaje celkem	143 799,40
<hr/>	
Specifické ukazatele – příjmy	
Nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	4 277,64
v tom: příjmy z rozpočtu Evropské unie bez SZP celkem	2 409,71
ostatní nedaňové příjmy, kapitálové příjmy a přijaté transfery celkem	1 867,93
<hr/>	
Specifické ukazatele – výdaje	
Výdaje na zabezpečení plnění úkolů Úřadu pro ochranu osobních údajů	143 799,40
<hr/>	
Průřezové ukazatele výdajů	
Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci	48 535,11
Povinné pojistné placené zaměstnavatelem*)	16 269,59
Převod fondu kulturních a sociálních potřeb	466,48
Platy zaměstnanců v pracovním poměru	27 277,14
Platy státních úředníků	10 669,11
Platy zaměstnanců v prac. poměru odvozené od platů ústav. činitelů	8 702,22
Výdaje spolufinancované z rozpočtu Evropské unie bez SZP celkem	13,59
v tom: ze státního rozpočtu	0,00
podíl rozpočtu Evropské unie	13,59
Výdaje vedené v informačním systému program.financování EDS/SMVS celkem	15 532,01

*) Pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění.

1. Příjmy

Příjmy pro rok 2015 nebyly schváleným rozpočtem stanoveny.

Rozpočet příjmů kapitoly 343 – Úřad pro ochranu osobních údajů, byl naplněn částkou 4 277,64 tisíc Kč.

Jednalo se především o refundace zahraničních cest zaměstnanců Úřadu Evropskou komisí a Europolem, o sankce uložené podle zákona č. 480/2004 Sb., o sankce uložené podle zákona č. 101/2000 Sb. a jiných zákonů, o náhrady nákladů řízení, o úroky z finančních prostředků uložených na bankovních účtech, o příjem z prodeje osobního automobilu, o 85% podíl z rozpočtu EU za poslední etapu projektu „Optimalizace procesů ÚOOÚ“, o refundace všech výdajů projektu TAIX, o příjmy vztahující se k roku 2014 (odvod zůstatku depozitního účtu po vyplacení platů a přidělu do FKSP za prosinec 2014).

Úroky z finančních prostředků uložené na účtech u ČS, a.s. činily 0,01 tisíc Kč.

Přijaté sankční platby byly ve výši 1 387,60 tisíc Kč, neinvestiční dotace z EU ve výši 2 409,71 tisíc Kč, přijaté nekap. příspěvky a náhrady týkající se minulých let ve výši 263,30 tis. Kč, převody z ostatních vlastních fondů ve výši 100,02 tisíc Kč a příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku 117,00 tisíc Kč. Veškeré příjmy Úřadu byly odvedeny do státního rozpočtu.

2. Výdaje

Čerpání běžných výdajů ve výši 143 799,40 tisíc Kč odpovídá běžným provozním výdajům, které vyplývají z hlavní činnosti Úřadu; jde zejména o položky spojené s nákupem drobného hmotného majetku, materiálu, IT služeb, služeb spojených s provozem budovy a ostatních služeb, cestovního, vzdělávání, údržby a o výdaje související s neinvestičními nákupy.

Výdaje za vodu, plyn, el. energii a PHM činily v roce 2015 1 920,12 tisíc Kč.

Výše uvedené částky odpovídají požadavku na účelný a hospodárny provoz Úřadu.

3. Platy zaměstnanců a ostatní platby za provedenou práci, vč. souvisejících výdajů

Čerpání rozpočtu na platy zaměstnanců, ostatních výdajů za provedenou práci a souvisejících výdajů, vč. FKSP, projektů EU a náhrad v době nemoci, ve výši 65 356,53 tisíc Kč odpovídá kvalifikační struktuře a plnění plánu pracovníků.

Stav k 31. 12. 2015 byl 101 zaměstnanců.

4. Výdaje vedené v informačním systému programového financování

Ministerstva financí – EDS/SMVS

V souladu se schválenou dokumentací programu 143V01 „Rozvoj a obnova materiálně-technické základny Úřadu pro ochranu osobních údajů – od roku 2007“ bylo celkem vyčerpáno 15 532,01 tisíc Kč.

V podprogramu 143V01100 „Pořízení, obnova a provozování ICT ÚOOÚ“ bylo v roce 2015 čerpáno celkem 14 981,46 tisíc Kč v investičních systémech určených výdajích SR na následující akce:

v tis. Kč

akci 143V011000063 „Prodloužení smlouvy Enterprise na používání produktů Microsoft“	2 929,97
akci 143V011000064 „Úprava IS ORG – 4. etapa“	450,12
akci 143V011000065 „Úprava IS ORG – 5. etapa“	421,08
akci 143V011000066 „Úprava IS ORG – 6. etapa“	421,08
akci 143V011000067 „Úprava IS ORG – 7. etapa“	435,60
akci 143V011000068 „Úprava IS ORG – 8. etapa“	638,88
akci 143V011000069 „Úprava IS ORG – 9. etapa“	508,20
akci 143V011000070 „Úprava IS ORG – 10. etapa“	508,20
akci 143V011000071 „Úprava IS ORG – 11. etapa“	435,60
akci 143V011000072 „Úprava IS ORG – 12. etapa“	3 953,75
akci 143V011000073 „IS ÚOOÚ – opravy modulů NOS a Registr“	137,17
akci 143V011000074 „Rozšíření IS ÚOOÚ o dokumentaci, procesy a nástroje dle zák. č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti“	4 141,81

V podprogramu 143V01200 „Reprodukce majetku ÚOOÚ“ bylo v roce 2015 čerpáno celkem 550,55 tisíc Kč v investičních systémově určených výdajích SR na následující akce:

akci 143V012002015 „Obnova vozového parku 2015“	550,55
---	--------

Přehled čerpání rozpočtu v roce 2015

Druh rozpočtové skladby	Název ukazatele	Schválený rozpočet 2015 v tis. Kč	Konečný rozpočet 2015 v tis. Kč	Skutečnost dle účetních výkazů k 31. 12. 2015 v tis. Kč	Skutečný konečný rozpočet v %
4118	Neinvestiční převody z Národního fondu	0,00	0,00	2 396,08	
4153	Neinvestiční transfery přijaté od EU	0,00	0,00	13,63	
2141, 2211, 2212, 2324, 4132	Ostatní nedaňové příjmy	0,00	0,00	1 867,93	
	Příjmy celkem	0,00	0,00	4 277,64	
501	Platy	44 940,46	46 909,26	46 648,46	99,44
5011	Platy zaměstnanců	28 693,66	27 277,14	27 277,14	100,00
5013	Platy státních úředníků	8 000,00	10 669,11	10 669,11	100,00

5014	Platy zaměst. odvozov. od platů úst. činitelů	8 246,80	8 963,02	8 570,00	97,09
502	Ostatní platby za provedenou práci	2 180,58	2 523,26	1 886,65	74,77
5021	Ostatní osobní výdaje	1 880,58	1 552,61	978,01	62,99
5024	Odstupné	300,00	260,14	198,14	76,17
5026	Odchodné	0,00	710,50	710,50	100,00
503	Povin. pojist. plac. zaměstnavatelem	16 021,15	16 875,99	16 269,59	96,41
5031	Povin. pojist. na sociál. zabezp.	11 780,26	12 422,93	11 900,06	95,79
5032	Povin. pojist. na veřej. zdrav. pojišt.	4 240,89	4 453,06	4 369,52	98,12
513	Nákup materiálu	1 945,00	2 046,93	1 666,11	81,40
514	Úroky a ost. fin. výdaje	15,00	15,00	12,77	85,13
515	Nákup vody, paliv a energie	2 705,00	2 417,77	1 920,12	79,42
516	Nákup služeb	60 099,61	23 429,82	17 064,07	72,83
5169	Nákup ostatních služeb	57 472,61	11 108,14	6 088,58	54,81
517	Ostatní nákupy	3 204,00	48 243,92	39 528,03	81,93
5171	Opravy a udržování	1 220,00	45 808,67	37 598,33	82,08
5173	Cestovné	1 400,00	1 650,00	1 259,42	76,33
518	Poskyt. zálohy, jistiny	330,00	360,00	6,60	1,83
519	Výdaje souvis. s neinv. nákupy	2 538,30	2 834,10	2 701,93	95,34
5342	Převody do FKSP	449,41	471,46	46,48	98,94
536	Ost. neinv. transf. jin. veřej. rozp.	20,00	20,60	11,23	54,49
542	Náhrady plac. obyvatelstvu	200,00	200,00	85,34	42,67
5424	Náhrady v době nemoci	200,00	200,00	85,34	42,67
	Běžné výdaje celkem	134 648,51	146 348,10	128 267,39	87,65
611	Pořízení dlouh. nehmot. majetku	6 900,00	11 311,11	11 162,18	98,68
612	Pořízení dlouh. hmot. majetku	7 300,00	4 369,83	4 369,83	100,00
	Kapitálové výdaje celkem	14 200,00	15 680,94	15 532,01	99,05
	VÝDAJE CELKEM	148 848,51	162 029,04	143 799,40	88,75

Číselné údaje jsou použity z výkazů zpracovaných ke dni 31. 12. 2015.

Přehled výdajů na projekty spolufinancované z rozpočtu EU v roce 2015

v tis. Kč

Název projektu	Schválený rozpočet 2015	Konečný rozpočet 2015	Skutečnost dle účetních výkazů k 31. 12. 2015	Skutečnost / konečný rozpočet v %
TAIEX		13,63	13,59	99,71
Celkem za projekty spolufinancované z EU	0,00	13,63	13,59	99,71

Podrobnosti o hospodaření Úřadu budou uvedeny v návrhu státního závěrečného účtu Úřadu pro ochranu osobních údajů, který se každoročně předkládá podle vyhlášky Ministerstva financí č. 419/2001 Sb. (o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu) obligatorně Ministerstvu financí, Nejvyššímu kontrolnímu úřadu a následně Petičnímu výboru PSP.

INTERNÍ AUDIT

Plán interního auditu Úřadu na rok 2015 ukládal provedení tří auditorských šetření.

Audit oběhu účetních dokladů v ÚOOÚ

Účelem auditu bylo prověřeni a vyhodnocení stavu v auditované oblasti z hlediska vnitřních předpisů, které nastavují pravidla pro oběh účetních dokladů v rámci vnitřního kontrolního systému a jejich souladu s platnou legislativou, prověřeni a vyhodnocení shody objektivního fungování nastaveného systému oběhu účetních dokladů a vnitřních předpisů Úřadu především v rámci včasného zjišťování, vyhodnocování a minimalizování možných rizik vznikajících v souvislosti s auditovanou oblastí, a to především ve vztahu k používané formě elektronické předběžné řídicí kontroly.

Audit správnosti postupů ÚOOÚ při zadávání veřejných zakázek

Cílem auditu bylo prověřit a vyhodnotit proces zadávání veřejných zakázek z hlediska souladu s platnou legislativou s cílem minimalizovat provozní, finanční, právní a další rizika, vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů Úřadu, prověřit a vyhodnotit funkčnost a účinnost vnitřního kontrolního systému z hlediska vnitřních předpisů Úřadu, které upravují oblast zadávání veřejných zakázek, především ověřit výkon předběžné řídicí kontroly, (tj. etapy před podpisem smlouvy), včetně organizačního zabezpečení zadávacích procesů ve všech etapách. Cílem auditu byla rovněž detekce rizikových míst v procesu zadávání veřejných zakázek jako podklad pro uvedení vnitřních předpisů do souladu se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách a zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Audit vnitřního kontrolního systému

Cílem auditu bylo prověřit a vyhodnotit stav v auditované oblasti z hlediska přiměřenosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému a jeho souladu s platnou legislativou, zejména příslušnými ustanoveními zákona č. 320/2001 Sb. a prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb. Dále pak prověřit a vyhodnotit způsobilost vnitřního kontrolního systému Úřadu včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, finanční, právní a další rizika, vznikající v souvislosti s plněním schválených záměrů a cílů Úřadu (§ 25, odst. 1, písm. b) zákona č. 320/2001 Sb.). Součástí auditu bylo i ověřit plnění doporučení z dřívějších auditů a navrhnout doporučení k nápravě zjištěných nedostatků a k odstranění možných rizik v prostředí Úřadu.

Při realizaci všech auditů byl kladen důraz na kontrolu dodržování zákonných a vnitřních norem, byla ověřována existence uvědomělého procesu řízení rizik v ÚOOÚ a přiměřenost a účinnost řídicích a kontrolních mechanismů auditovaných procesů. Stav v auditovaných oblastech z hlediska nastavených postupů je v souladu s obecně platnými právními předpisy a vnitřními předpisy Úřadu. V průběhu auditů byly zjištěny pouze nevýznamné odchylky od nastavených standardů a postupů.

V souladu se zákonem o finanční kontrole Úřad předložil Ministerstvu financí ČR ve stanovené formě a termínu roční zprávu o výsledcích finančních kontrol za předchozí rok.

ÚČETNÍ ZÁVĚRKA

Schválení účetní závěrky za rok 2015 a informace o jejím předání proběhne řádně v termínu do 31. 7. 2016 dle Přílohy č. 4 vyhlášky č. 383/2009 Sb., o účetních záznamech v technické formě vybraných účetních jednotek a jejich předávání do centrálního systému účetních informací státu a o požadavcích na technické a smíšené formy účetních záznamů (technická vyhláška o účetních záznamech).

V souladu se sdělením Ministerstva financí k aplikaci některých ustanovení zákona č. 221/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a v návaznosti na zákon č. 101/2000 Sb., nemá Úřad povinnost schvalovat účetní závěrku auditorem.

Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V roce 2015 Úřad obdržel celkem 75 žádostí o informace. Jedná se o srovnatelné číslo s předchozím rokem, které potvrzuje setrvalý zájem veřejnosti o informace vztahující se k působnosti Úřadu, zejména pak k výkonu dozorové činnosti.

Z celkového počtu žádostí o informace Úřad v roce 2015 zcela vyhověl 52 z nich, ve 23 případech žádost o informace odmítl částečně a žádnou žádost o informace zcela neodmítl. Nejčastějším důvodem pro částečné odmítnutí žádosti o informace byla ochrana osobních údajů, které byly mezi požadovanými informacemi obsaženy, především ochrana údajů třetích osob, poškozených či svědků v řízeních vedených Úřadem. V takových případech jsou požadované dokumenty zpřístupňovány v anonymizované podobě.

Při vyřizování žádostí o informace Úřadem v roce 2015 ani v jednom případě nedošlo k překročení zákonné patnáctidenní lhůty.

Rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti o informace v roce 2015 nebylo ani jednou napadeno řádným opravným prostředkem, jímž je rozklad k předsedovi Úřadu. Postup při vyřizování žádosti o informace stejně tak nebyl předmětem stížnosti podle § 16a zákona č. 106/1999 Sb. Postup Úřadu při vyřizování žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb. nebyl v roce 2015, stejně jako v předchozích letech, předmětem soudního přezkumu, Úřadu tak nevznikly žádné související náklady.

Obsahově žádosti o informace nejčastěji směřovaly k rozhodovací praxi Úřadu a k jejímu soudnímu přezkumu a dále ke konzultačním vyjádřením poskytnutým Úřadem. Žadatelé požadovali buď kontrolní závěry, správní rozhodnutí či vyjádření a stanoviska Úřadu týkající se určité kategorie správců údajů či určité činnosti, informace o soudním přezkumu rozhodnutí Úřadu včetně samotných správních žalob a vyjádření Úřadu k nim, nebo více informací v případě řízení, které Úřad zahájil z moci úřední na základě jejich předchozího podnětu. Menší část žádostí o informace se týkala hospodaření Úřadu s veřejnými prostředky, a to včetně dotazů na platy vedoucích zaměstnanců Úřadu.

Vyřizování stížností podle § 175 správního řádu

I v roce 2015 se Úřad zabýval stížnostmi podle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Dotčené osoby mají podle tohoto ustanovení zákonem stanovené právo obrátit se na správní orgán se stížností, pokud se domnívají, že správní orgán postupoval nesprávně, nebo s podnětem na nevhodné chování úředních osob. Ustanovení § 175 zákona č. 500/2004 Sb. je institut, který slouží k ochraně práv dotčených osob pro případ, že jim zákon neposkytuje jiný prostředek ochrany, kterým se míní zejména odvolání nebo další řádné či mimořádné opravné prostředky.

V roce 2015 Úřad vyřídil celkem 38 stížností. Ve většině případů byl ze strany stěžovatelů vysloven nesouhlas s vyřízením jejich předchozího podnětu adresovaného Úřadu, ve kterém bylo ze strany stěžovatele jeho strany vneseno podezření z nezákonného zpracování osobních údajů. Tyto podněty byly vyhodnoceny a následně řešeny jako stížnost podle § 175 zákona č. 500/2004 Sb. Z celkového počtu těchto stížností bylo devět posouzeno jako důvodné a dvě stížnosti jako částečně důvodné. Zbýlých 27 stížností bylo shledáno bezdůvodnými. V některých případech stížnost stěžovatele směřovala i proti více útvarům Úřadu. Při porovnání celkového počtu stížností s předchozím rokem je nutné konstatovat, že celkový počet stížností zůstal prakticky stejný.

V devíti případech se stěžovatelé obrátili na Úřad se stížností proti závěrům kontrolních postupů inspektorů Úřadu nebo postupu při vedení kontroly inspektory Úřadu, kdy z tohoto celkového počtu byly dvě stížnosti posouzeny jako důvodné a sedm jako bezdůvodné. Ve výše uvedených dvou případech byl stěžovatel informován o zjištěném pochybení a dalším postupu v dané konkrétní věci. Ve zbylých stížnostech bylo stěžovateli sděleno, že ani po prozkoumání jím zaslané stížnosti na postup inspektora či inspektorátu nebylo shledáno žádné pochybení.

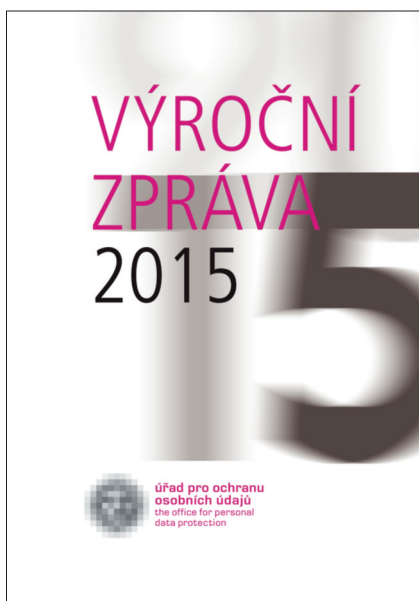
V sedmi případech se stěžovatelé na Úřad obrátili se stížností proti postupu Oddělení správních činností, které na základě nového zmocnění upraveného v § 40a zákona č. 101/2000 Sb. přistoupilo k praxi, kdy lze upustit od uložení pokuty tehdy, pokud dojde k nápravě protiprávního stavu bezprostředně poté,

kdy bylo zjištěno porušení povinnosti správce údajů. Ve všech těchto případech byly přezkoumány důvody, které uvedený útvar k upuštění od potrestání vedly, přičemž v šesti případech byly dané stížnosti posouzeny jako bezdůvodné a jedna stížnost jako částečně důvodná.

Dvacet tři stížností směřovalo proti postupu Odboru pro styk s veřejností, jehož náplní je vyřizovat stížnosti a podněty, které jsou Úřadu adresovány. Převážná většina stížností byla ze strany stěžovatelů podána z důvodu jejich nesouhlasu s vyřízením předchozího podnětu, kdy byl podnět Odborem pro styk s veřejností odložen bez dalšího opatření. Pokud stěžovatel podá stížnost podle ustanovení § 175 zákona č. 500/2004 Sb., dochází pak k prošetření jeho předchozího podnětu a způsobu jeho vyřízení ze strany uvedeného útvaru. V případě Odboru pro styk s veřejností bylo sedm stížností posouzeno jako důvodné a v jednom případě jako částečně důvodné. Zbýlých patnáct stížností bylo posouzeno jako bezdůvodné. V případě, že po přezkoumání podnětu stěžovatele bylo shledáno podezření z porušení zákona č. 101/2000 Sb., následoval standardní, tedy zákonem stanovený postup, kdy tyto podněty byly postoupeny buď inspektorovi Úřadu k provedení kontroly, nebo odboru správních činností k zahájení správního řízení pro podezření ze spáchání správního deliktu či přestupku.

Ve všech případech byl příslušný útvar Úřadu informován o vyřízení stížnosti, a pokud byl jeho postup shledán nesprávným nebo částečně nesprávným, byl vyzván k tomu, aby přijal taková opatření, aby v obdobných případech již nedocházelo ke stejnému pochybení.

Tak jako v předchozím roce ani jeden z celkového počtu 38 podnětů nesměřoval proti nevhodnému chování úředních osob. Tato skutečnost je velice dobrým zjištěním, že Úřad při vyřizování podaných podnětů, kontrolní činnosti i ve správním řízení přistupuje k podaným podnětům zodpovědně a zejména při jejich vyřizování komunikuje s veřejností při ochraně jejich práv a právem chráněných zájmů a v souladu s principy dobré správy.

Výroční zpráva Úřadu pro ochranu osobních údajů za rok 2015

Úřad pro ochranu osobních údajů

Pplk. Sochora 27, 170 00 Praha 7

E-mail: posta@uoou.cz

Internetová adresa: www.uoou.cz

Na základě povinnosti, kterou mu ukládá zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, § 29 písm. d) a § 36, zveřejnil Úřad pro ochranu osobních údajů tuto výroční zprávu v únoru 2016 na svých webových stránkách.

Editor: PhDr. David Pavlát, telefon 234 665 286

Redakční zpracování: BcA. Květa Gebauerová, DiS.

Grafické řešení: Eva Lufferová

Jazyková korektura: Mgr. Eva Strnadová

Tisk: Tiskárna Helbich, a. s., Valchařská 36, 614 00 Brno

Pro Úřad pro ochranu osobních údajů vydalo Nakladatelství MU Brno, 2016

ISBN 978-80-210-8144-4